

Αντιδιαβητικά φάρμακα και καρδιαγγειακός κίνδυνος

Θεοχάρης Ι. Κουφάκης
Παθολόγος - Διαβητολόγος
Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας
Ιατρική Σχολή ΑΠΘ

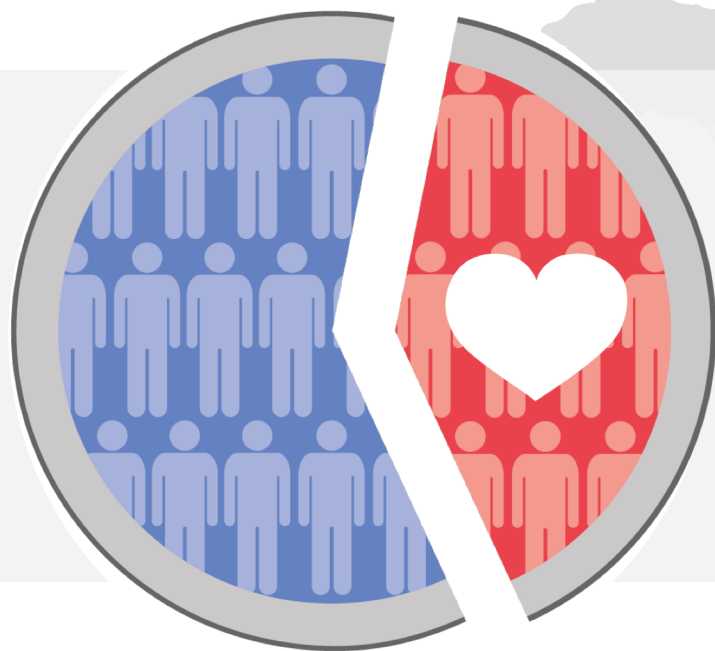
Δήλωση συμφερόντων

- Grant/Research support: Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία, Boehringer Ingelheim
- Investigator in clinical trials funded by: Eli Lilly, NovoNordisk, AstraZeneca
- Speakers bureau: Pharmaserve Lilly, AstraZeneca, NovoNordisk, Boehringer Ingelheim, ELPEN, Krka, Roche Diagnostics

**Γιατί είναι τόσο σημαντική η
επίδραση των φαρμάκων
στον ΚΔ κίνδυνο;**

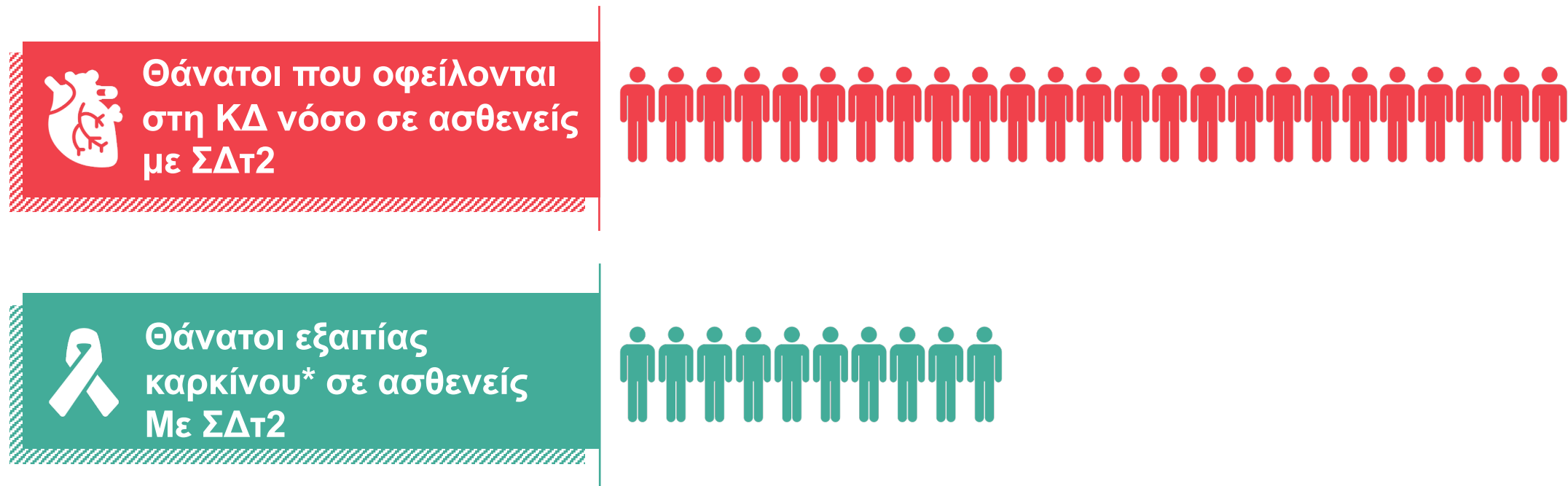
Ένα μεγάλο ποσοστό των ασθενών με ΣΔτ2 έχουν ΚΔ νόσο

Παγκοσμίως, περίπου **1/3 των ασθενών** με ΣΔτ2 έχουν ΚΔ νόσο

Η ΚΔ νόσος σε ασθενείς με ΣΔτ2 είναι υπεύθυνη για περισσότερους θανάτους από τον καρκίνο* στο γενικό πληθυσμό

2.5 φορές περισσότεροι θάνατοι από ότι **ο καρκίνος***

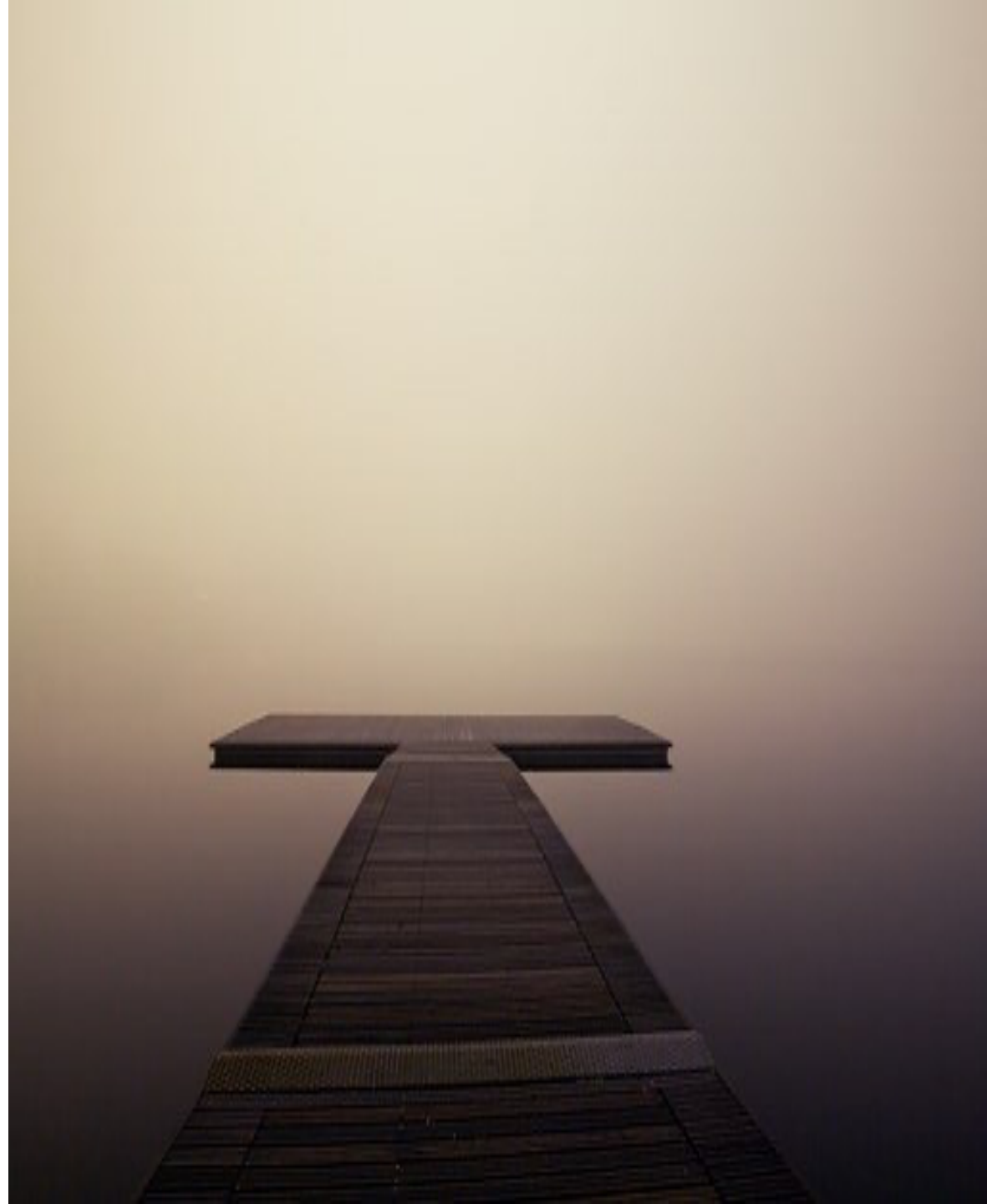
24ετή παρακολούθηση 7461 ασθενών με ΣΔτ2 και 37.271 στην ομάδα ελέγχου από το Skaraborg Diabetes Register
*Solid tumour cancers only, ΚΔ: Καρδιαγγειακή, ΣΔτ2
Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 2,
Andersson T et al. Diabetes Res Clin Prac 2018;138:81

Η ΚΔ νόσος είναι επίσης ο μεγαλύτερος συντελεστής στη δαπάνη της διαχείρισης του ΣΔτ2

Η ΚΔ νόσος συνεισφέρει **έως 49%**
της συνολικής δαπάνης
της θεραπείας του ΣΔτ2

**Γιατί να μην ρυθμίσω απλά τη
HbA1c;**

Περιορισμένα ΚΔ οφέλη έχουν παρατηρηθεί με τον εντατικό γλυκαιμικό έλεγχο σε ασθενείς με Δτ2

Μετανάλυση των μελετών ACCORD, ADVANCE, UKPDS και VADT

Στόχος: η δημιουργία ακριβούς εκτίμησης για τα οφέλη της θεραπείας μείωσης γλυκόζης στα κύρια ΚΑ συμβάντα

Ασθενείς με Δτ2 (N=27.049)
οι οποίοι έχουν κατανεμηθεί
στην κατηγορία 'Περισσότερο
εντατικού' ή 'Λιγότερο Εντατικού'
γλυκαιμικού ελέγχου

Κύρια ΚΑ συμβάντα
(ΚΑ θάνατος ή μη-
θανατηφόρο
εγκεφαλικό ή μη-
θανατηφόρο MI)

Μέτριο όφελος
HR 0,91 (0,84, 0,99)

**Θνησιμότητα
οποιασδήποτε
αιτιολογίας**

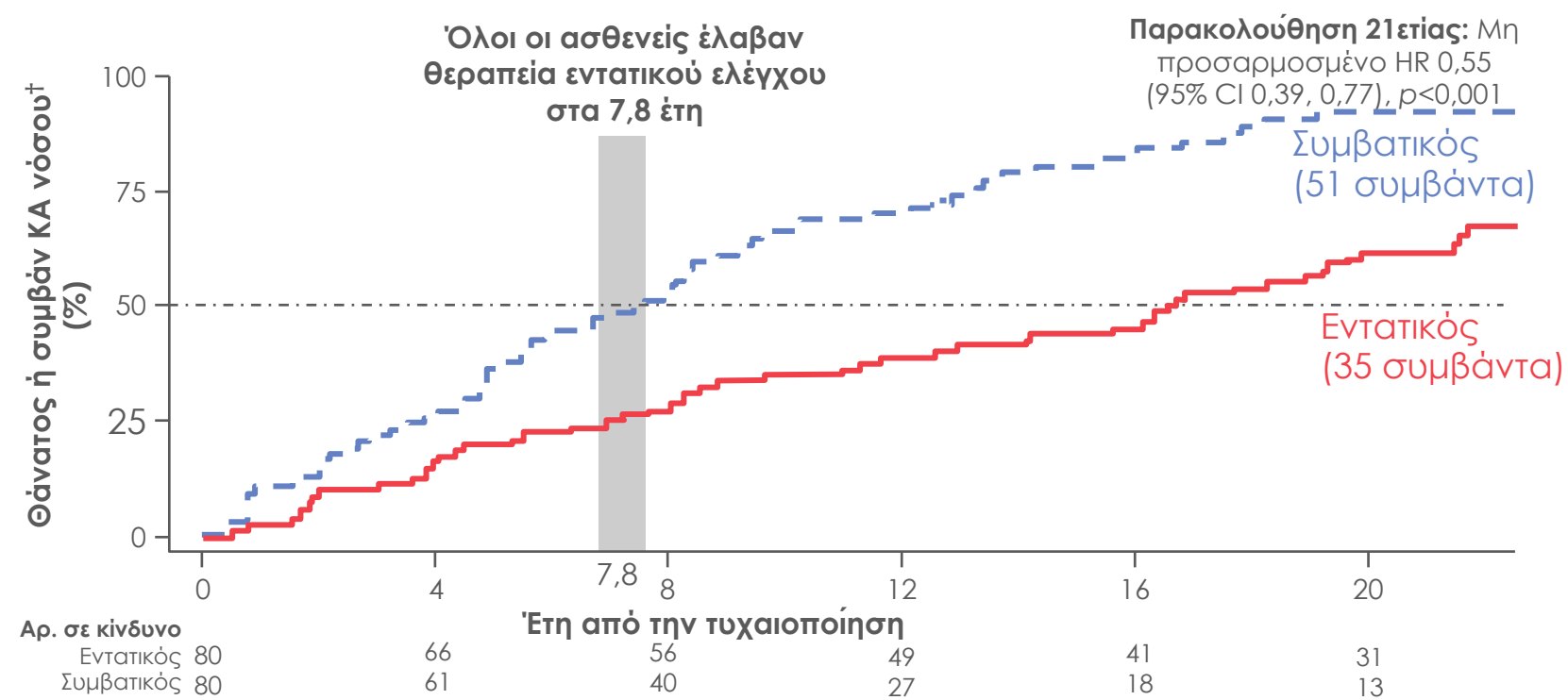

Καμία επίδραση
HR 1,04 (0,90, 1,20)

*Οι μελέτες διέφεραν στις θεραπείες μείωσης γλυκόζης και καρδιοπροστασίας στην παρακολούθηση. Οι μελέτες χρησιμοποίησαν μετφορμίνη, ινσουλίνη, σουλφονυλουρία, acarbose, glinide και θειαζολιδινεδιόνη ως παράγοντες μείωσης της γλυκόζης
Turnbull FM et al. *Diabetologia* 2009;52:2288

Ο πολυδιάστατος έλεγχος παραγόντων ΚΔ κινδύνου μείωσε τον ΚΔ κίνδυνο σε ασθενείς με ΔΤ2

Steno-2: Ο εντατικός πολυδιάστατος έλεγχος* παραγόντων ΚΑ κινδύνου μειώνει τον ΚΑ κίνδυνο σε ασθενείς με ΔΤ2 και μικρολευκωματινουρία^{1,2}

Αλλαγές στις βασικές κλινικές και βιοχημικές μεταβλητές στα 7,8 έτη²

Μεταβλητή	Συμβατικός (n=63)	Εντατικός (n=67)	τιμή-p
Συστολική ΑΠ (mmHg)	-3 ± 3	-14 ± 2	<0,001
Διαστολική ΑΠ (mmHg)	-8 ± 2	-12 ± 2	0,006
LDL χοληστερόλη (mg/dl)	-13 ± 6	-47 ± 5	<0,001
HbA1c(%)	0,2 ± 0,3	-0,5 ± 0,2	<0,001
ΔΜΣ (άνδρες)	0,4 ± 0,4	0,7 ± 0,4	0,61
ΔΜΣ (γυναίκες)	1,3 ± 1,3	2,3 ± 1,2	0,29
Ενεργός καπνιστής (αρ. ασθενών)	-6	-5	0,73

Όφελος θεραπείας παρατηρήθηκε μετά από ~4 έτη. Οι συνεχιζόμενες ωφέλιμες επιδράσεις στην πάροδο του χρόνου ήταν άμεση συνέπεια της έγκαιρης εντατικοποίησης της θεραπείας στους ασθενείς

*Ο έντονος πολυδιάστατος έλεγχος περιλάμβανε μειωμένους στόχους για την αρτηριακή πίεση, τη χοληστερόλη, τα τριγλυκερίδια και την HbA1c, καθώς και θεραπεία με ασπιρίνη και ACEi. †Σύνθετο δευτερεύον τελικό σημείο: χρόνος έως την εμφάνιση ΚΑ νόσου, αριθμός ΚΑ συμβάντων, ποσοστά θνησιμότητας και ΚΔ νόσου. ACEi, αναστολέας του μετατρεπτικού ενζύμου αγγειοτενσίνης. ΔΜΣ, δείκτης μάζας σώματος. LDL, λιποπρωτεΐνη χαμηλής πυκνότητας.
1. Gaede P et al. Diabetologia 2016;59:2298; 2. Gaede P et al. N Engl J Med 2003;348:383

Οι επιδράσεις των παλαιότερων αντιδιαβητικών παραγόντων στον Καρδιαγγειακό κίνδυνο

Περιεχόμενα

Μετφορμίνη

Σουλφονουλουρίες

Θειαζολιδινεδιόνες

Ινσουλίνη

Οι επιδράσεις των παλαιότερων αντιδιαβητικών παραγόντων στον Καρδιαγγειακό κίνδυνο

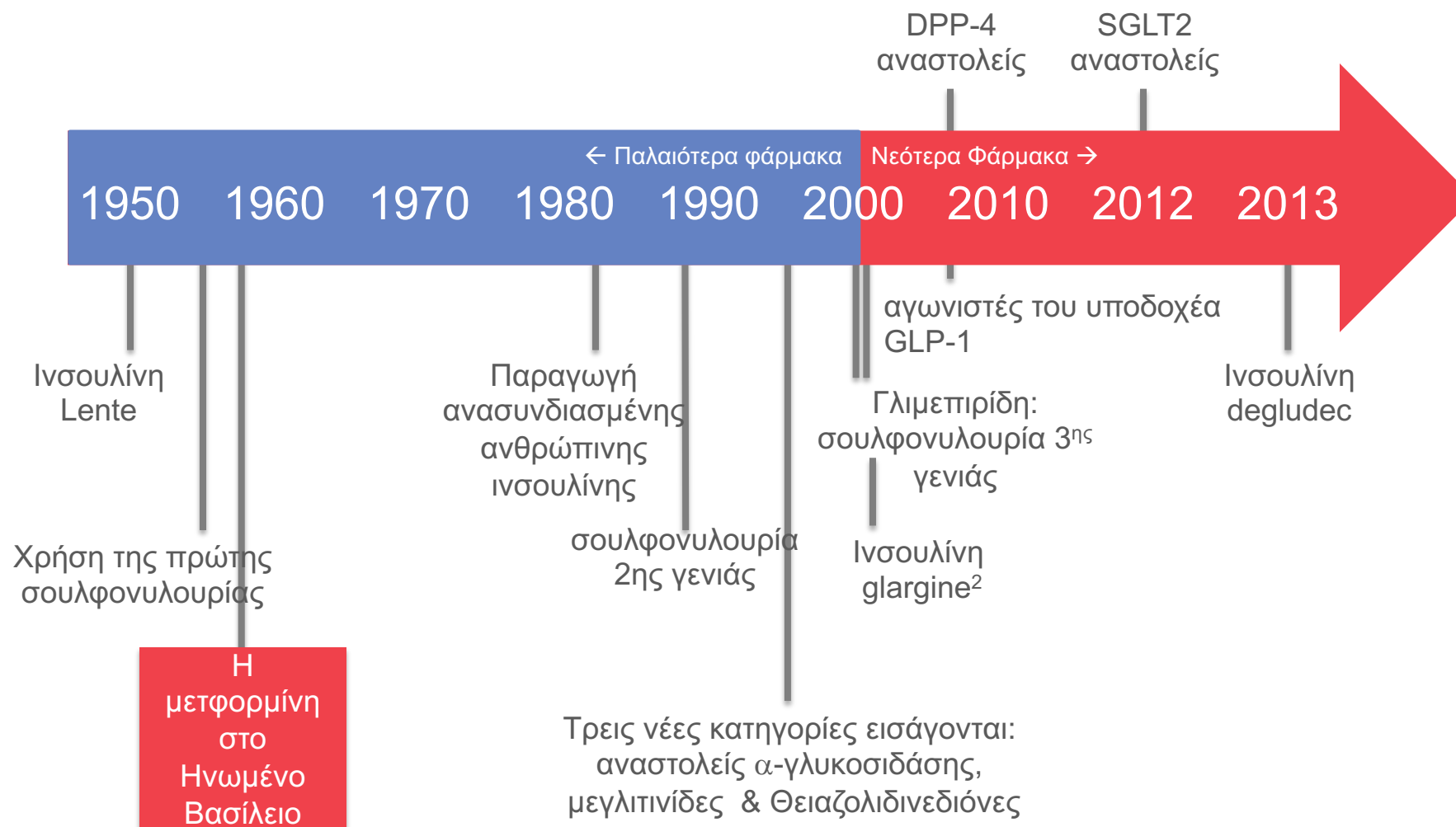
Περιεχόμενα

Μετφορμίνη

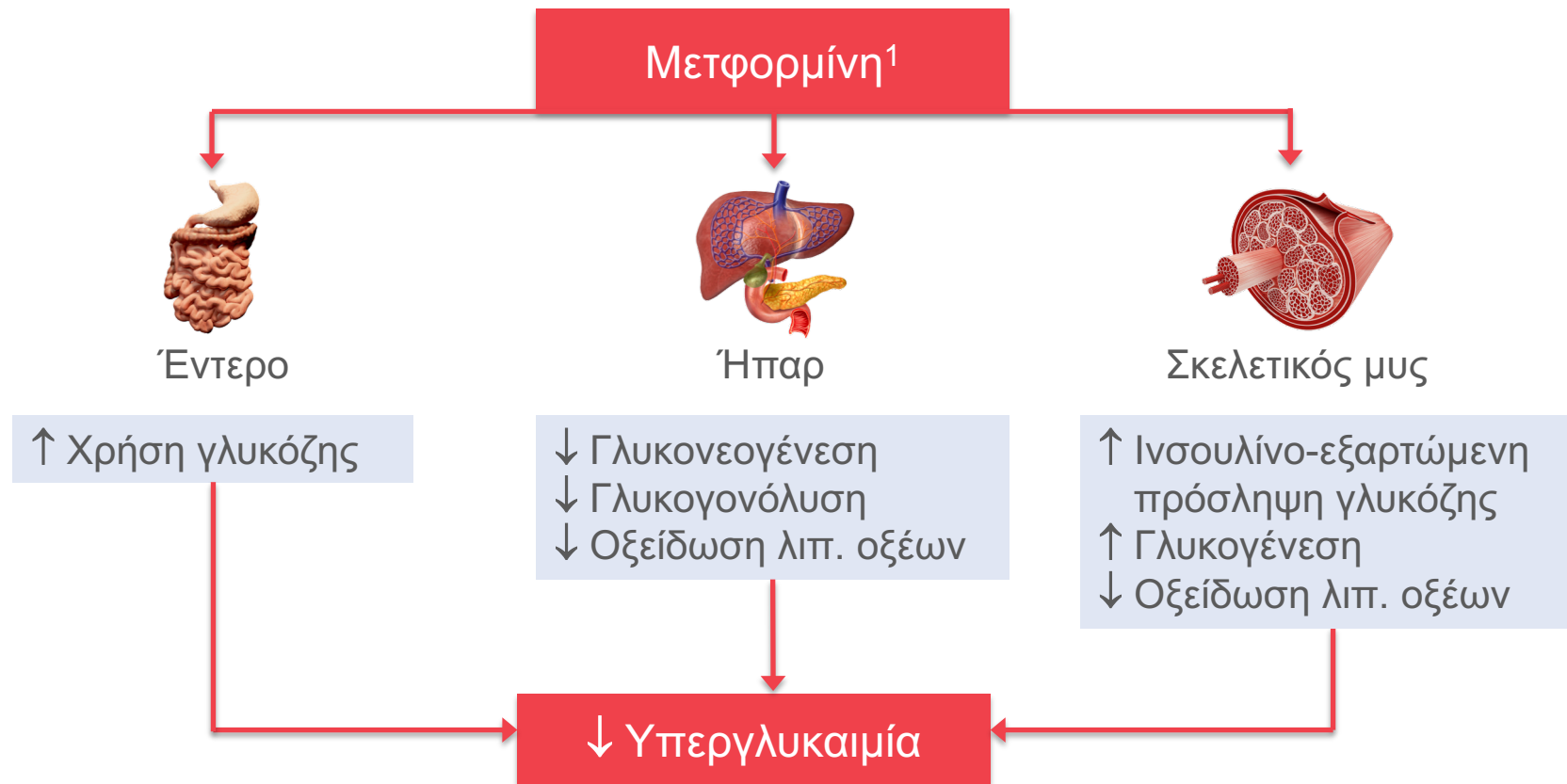
Σουλφονουλουρίες

Θειαζολιδινεδιόνες

Εξέλιξη των Θεραπειών του ΣΔτ2

Μετφορμίνη: Μηχανισμός δράσης

Επιπρόσθετα της δράσης της στη μείωση της γλυκόζης, η μετφορμίνη μπορεί να έχει πιθανές επιδράσεις στο ΚΔ σύστημα, π.χ. βελτίωση του προφίλ των λιπιδίων στο πλάσμα²

Metformin is recommended as first-line therapy in T2D

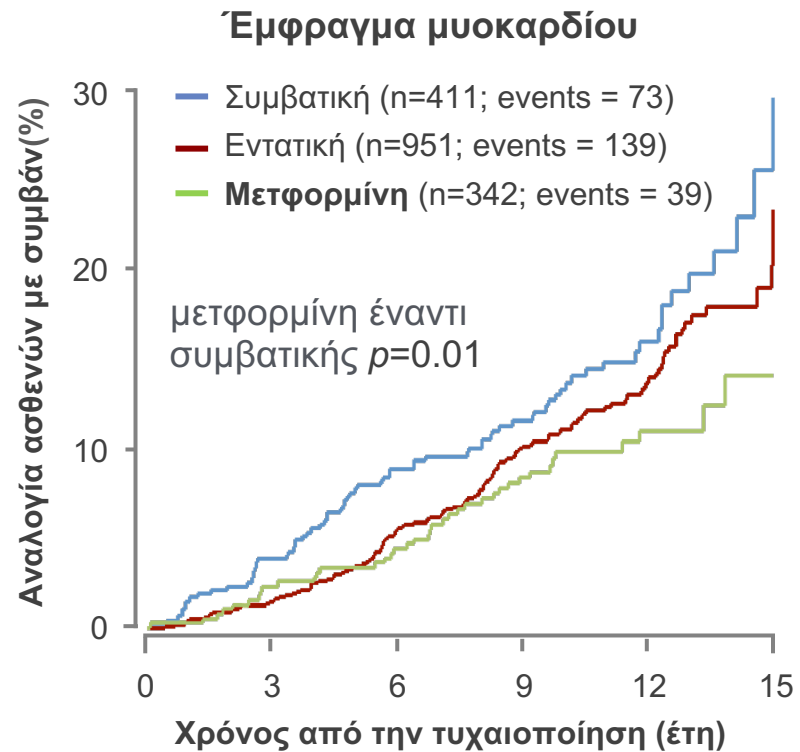
- Metformin is indicated for the treatment of T2D, and generally recommended as first-line therapy^{1,2}
- Evidence for effect on CV risk cited in international prescribing information differs for US vs EU
 - US prescribing information³
 - States that there are no clinical studies establishing conclusive evidence of macrovascular risk reduction with metformin
 - EU prescribing information¹
 - Cites UKPDS analysis from 342 overweight patients treated with metformin after failure of diet alone^{1,4}
 - Metformin significantly reduced any diabetes-related complication, diabetes-related and overall mortality, and absolute risk of MI vs diet alone after 10.7 years

1. <http://www.medicines.org.uk/emc/medicine/23244/SPC>. 2. American Diabetes Association. Diabetes Care 2015;38(suppl. 1):S1–S94.
3. <http://www.drugs.com/pro/metformin.html> 4. UKPDS 34. Lancet 1998;352:854–65.

UKPDS 34 παρέχει ορισμένα στοιχεία για ευεργετικές ΚΔ επιδράσεις της μετφορμίνης σε υπέρβαρους ασθενείς

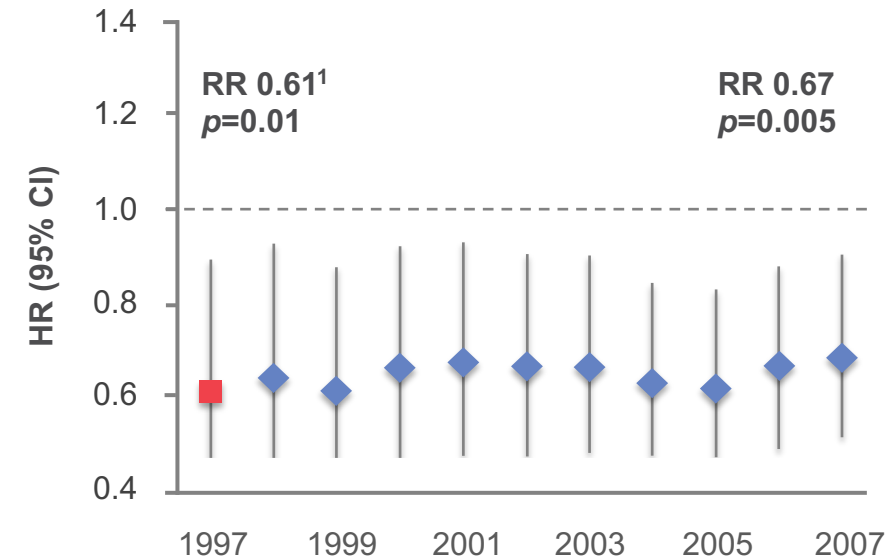
Ο κίνδυνος EM είναι 39% χαμηλότερος με μετφορμίνη έναντι της συμβατικής θεραπείας στους υπέρβαρους ασθενείς^{1,2}

Σημαντική μείωση του EM διατηρήθηκε μετά από 10 χρόνια παρακολούθησης³

■ Συνολικές τιμές κατά τη λήξη της μελέτης το 1997

◆ Ετήσιες τιμές κατά τη διάρκεια περιόδου παρακολούθησης 10 ετών (post-trial)

Αρ. συμβάντων:

Συμβατική θεραπεία	73	83	92	106	118	126
Μετφορμίνη	39	45	55	64	68	81

UKPDS 34: παρέχει ορισμένα στοιχεία για ευεργετικές ΚΔ επιδράσεις της μετφορμίνης σε υπέρβαρους ασθενείς

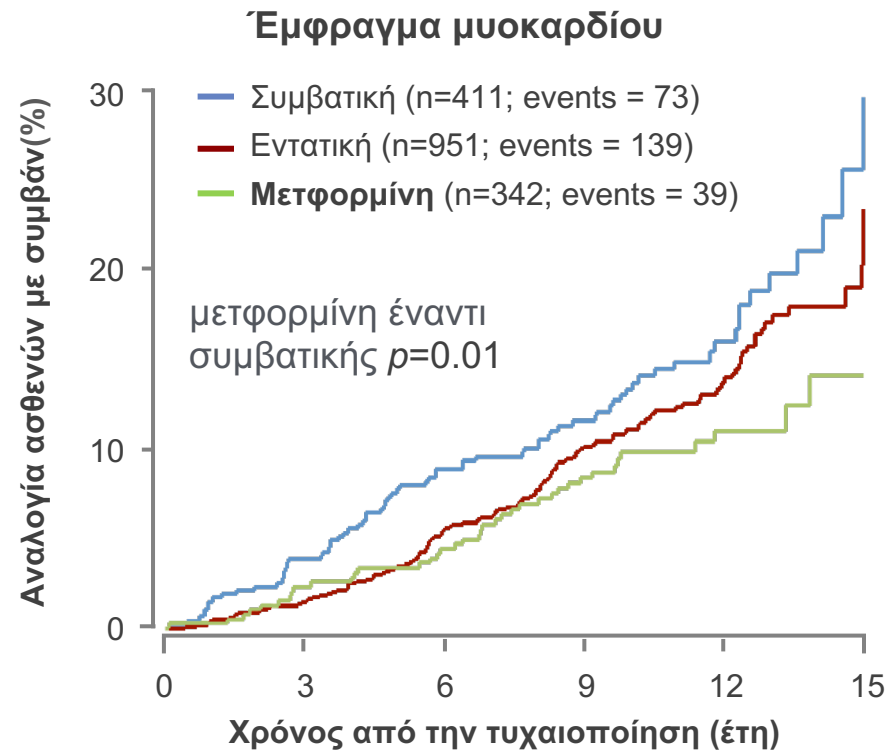
Ο κίνδυνος ΕΜ είναι 39% χαμηλότερος με μετφορμίνη έναντι της συμβατικής θεραπείας στους υπέρβαρους ασθενείς ^{1,2}

υπέρβαροι

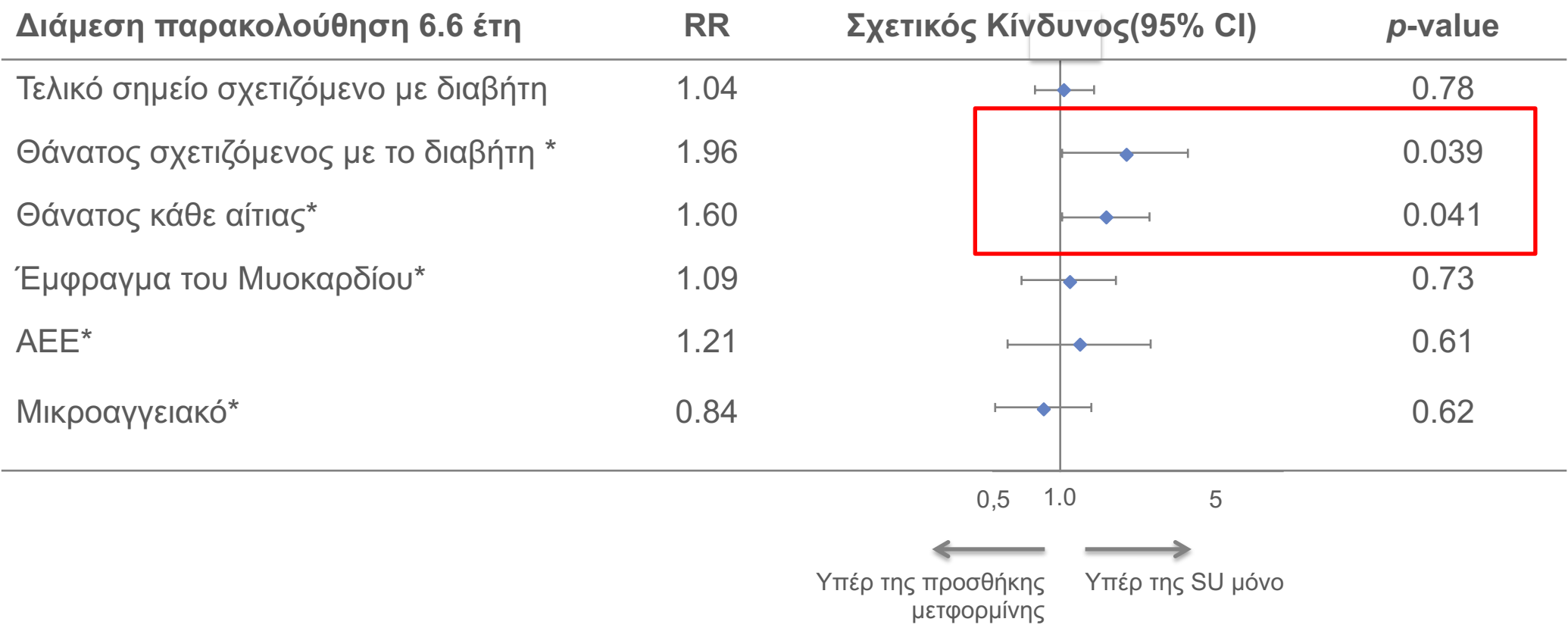
n=342

Vs: conventional policy with diet (HbA1c 7.9%)

UKPDS 34: ΚΔ επιδράσεις της μετφορμίνης προστιθέμενης σε σουλφονουλουρία

Η μετφορμίνη προστιθέμενη σε σουλφονουλουρία έναντι σουλφονουλουρίας μόνο, συσχετίστηκε με αυξημένο κίνδυνο θανάτου σχετιζόμενου με το διαβήτη και θνητότητας από κάθε αιτία

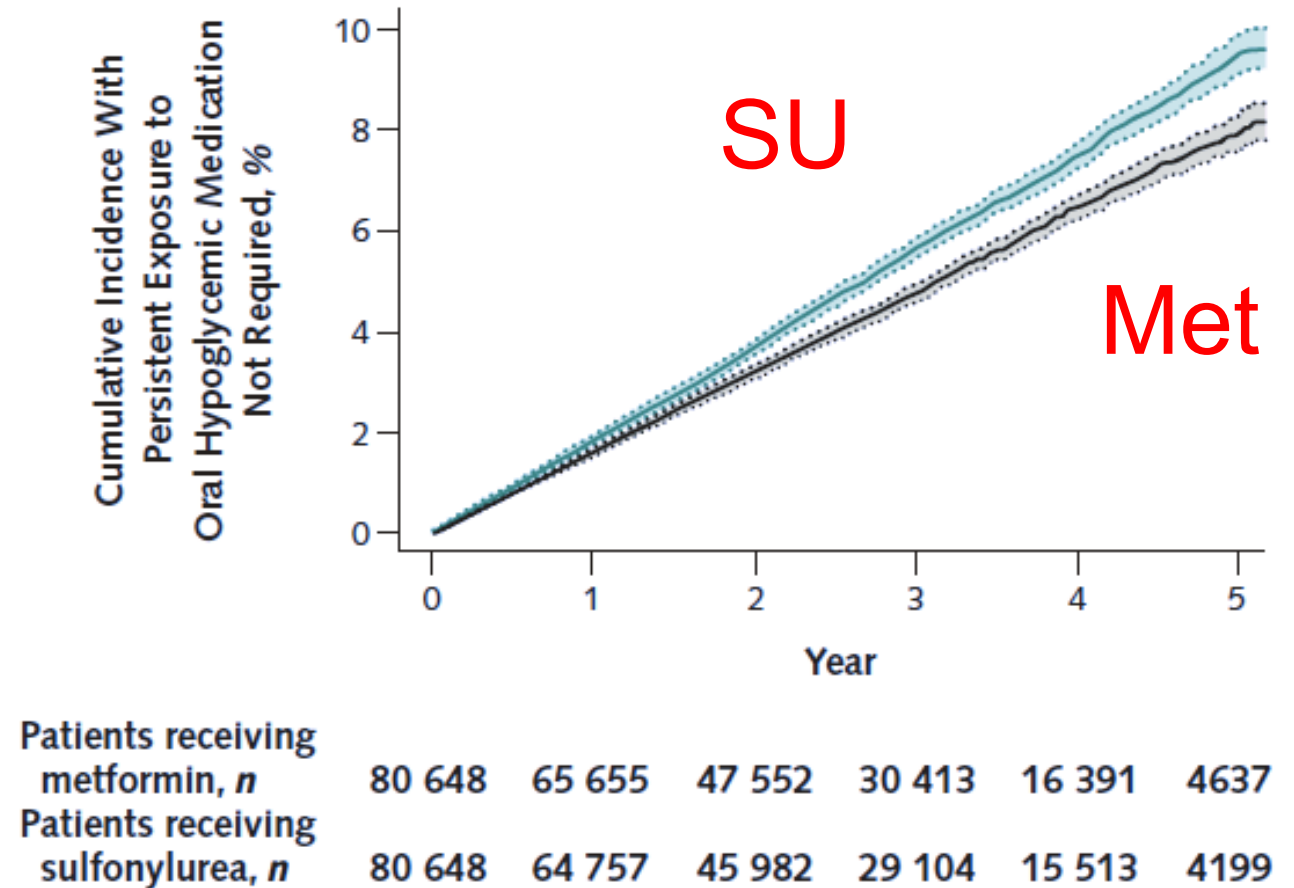
*Interpret with caution in view of small event numbers
ΚΔ: Καρδιαγγειακό, ΑΕΕ: Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο SU, sulphonylurea; UKPDS, United Kingdom Prospective Diabetes Study
UKPDS 34. *Lancet* 1998;352:854

Comparative Effectiveness of Sulfonylurea and Metformin Monotherapy on Cardiovascular Events in Type 2 Diabetes Mellitus

A Cohort Study

Προβλήματα ερμηνείας

Π.χ. η SU επιβλαβής ή η μετφορμίνη επωφελής?

Sodium-Glucose Co-transporter 2 Inhibitors Versus Metformin as the First-Line Treatment for Type 2 Diabetes: Is It Time for a Revolution?

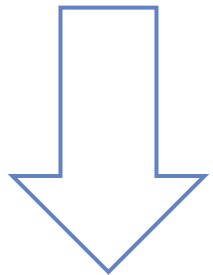
Theocharis Koufakis¹ · Athanasia Papazaifiropoulou² · Konstantinos Makrilakis³ · Kalliopi Kotsa¹

“Although metformin is generally believed to exert positive effects on cardiovascular outcomes, relevant data are mainly **observational** and potentially **overinterpreted**.”

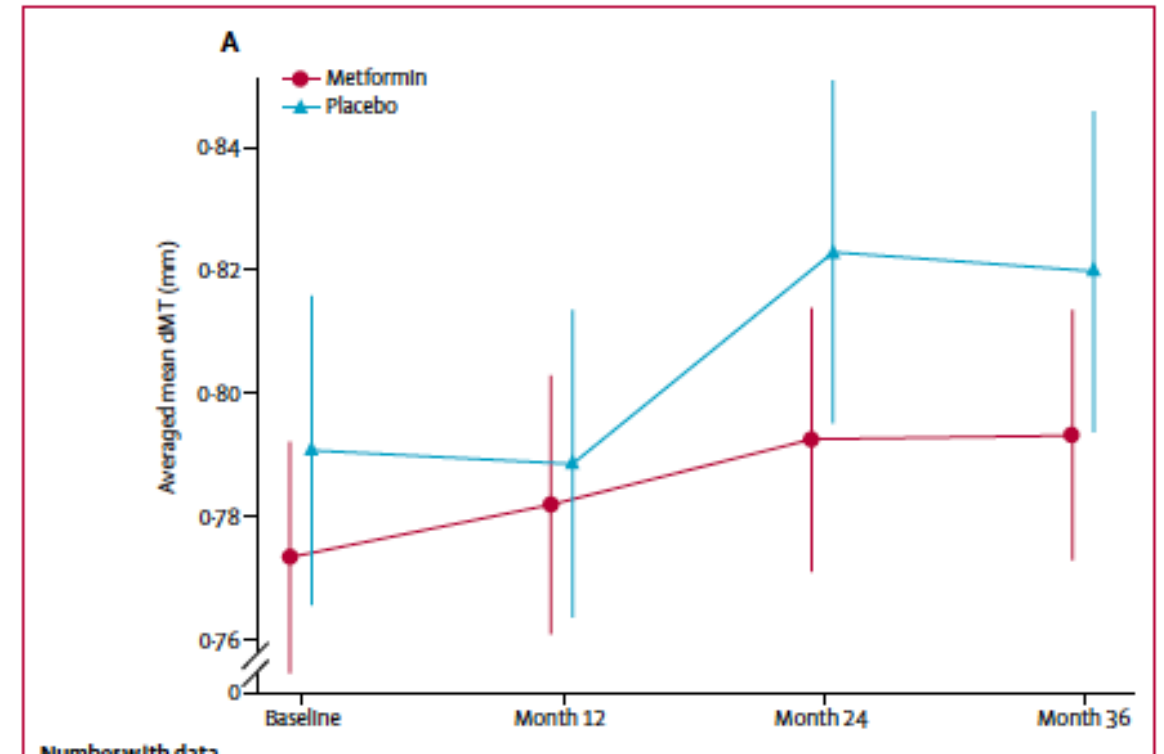
Cardiovascular and metabolic effects of metformin in patients with type 1 diabetes (REMOVAL): a double-blind, randomised, placebo-controlled trial

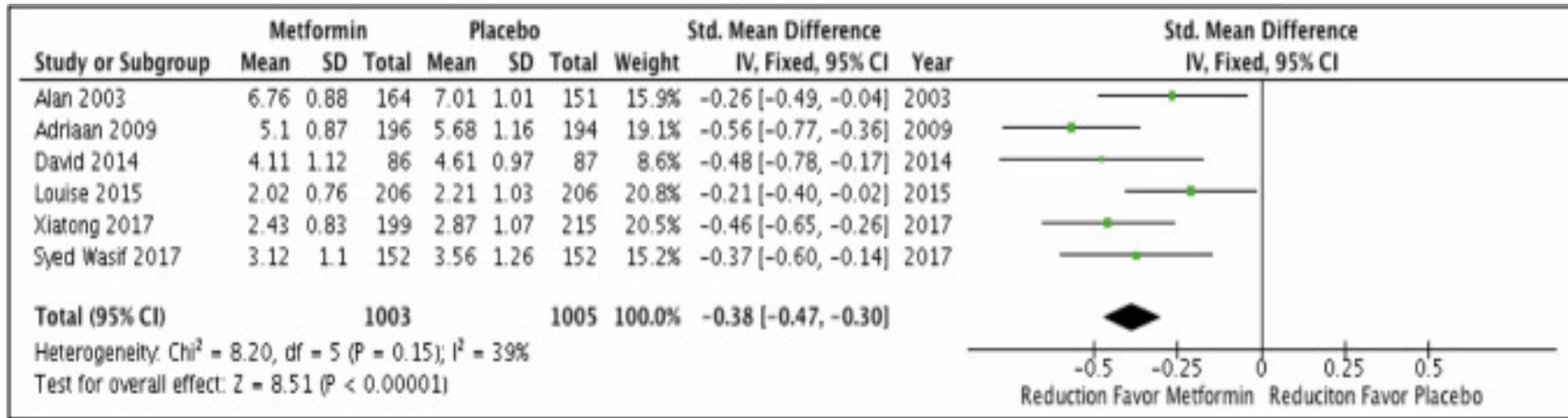

John R Petrie, Nishi Chaturvedi, Ian Ford, Martijn C G J Brouwers, Nicola Greenlaw, Therese Tillin, Irene Hramiak, Alun D Hughes, Alicia J Jenkins, Barbara E K Klein, Ronald Klein, Teik C Ooi, Peter Rossing, Coen D A Stehouwer, Naveed Sattar, Helen M Colhoun, for the REMOVAL Study Group*

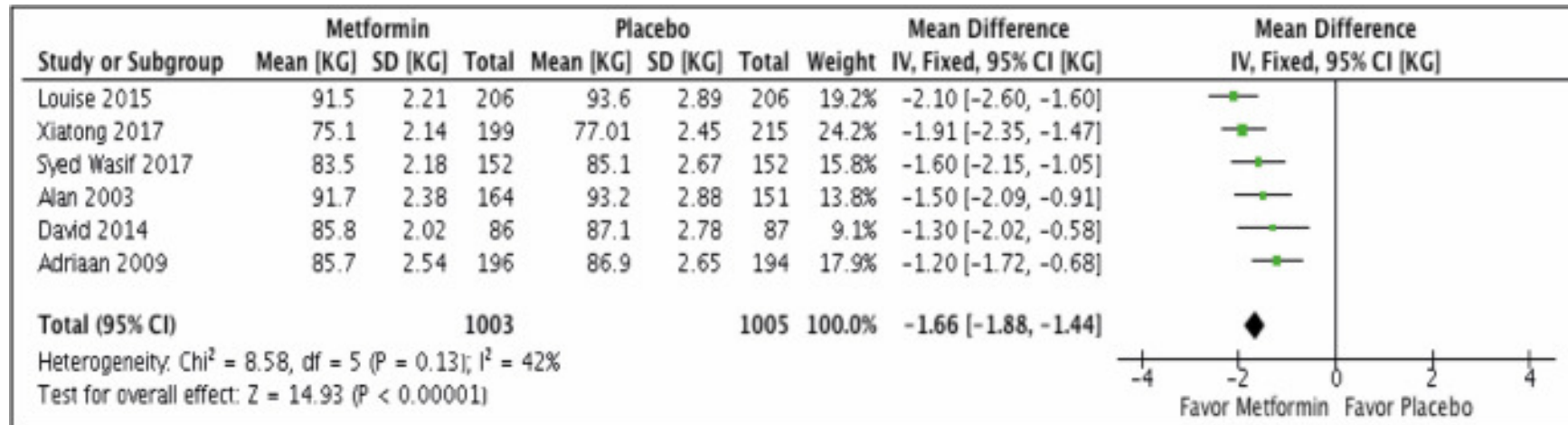

Maximal CIMT

LDL-C

**Body
weight**

Investigation of Metformin in Pre-Diabetes on Atherosclerotic Cardiovascular Outcomes (VA-IMPACT)

The safety and scientific validity of this study is the responsibility of the study sponsor and investigators. Listing a study does not mean it has been evaluated by the U.S. Federal Government. Read our [disclaimer](#) for details.

ClinicalTrials.gov Identifier: NCT02915198

Recruitment Status ⓘ : Active, not recruiting

First Posted ⓘ : September 26, 2016

Last Update Posted ⓘ : September 24, 2021

Sponsor:
VA Office of Research and Development

Information provided by (Responsible Party):
VA Office of Research and Development

Study Description

Go to

Brief Summary:

This research will help us to learn if the medicine called metformin reduces the risk of death, heart attacks, and/or strokes in patients who have pre-diabetes and heart or blood vessel problems.

Condition or disease ⓘ	Intervention/treatment ⓘ	Phase ⓘ
------------------------	--------------------------	---------

- Πιθανά θετική επίδραση στο Κ/Δ σύστημα
- Μας λείπουν πολύ ισχυρά δεδομένα

Ποιος διάσημος θα ήταν η μεταφορμίνη;

Οι επιδράσεις των παλαιότερων αντιδιαβητικών παραγόντων στον Καρδιαγγειακό κίνδυνο

Περιεχόμενα

Μετφορμίνη

Σουλφονουλουρίες

Θειαζολιδινεδιόνες

«Όταν το τραγικό τέλος μεταλλάσσεται σε αναζήτηση του απόλυτου»

Ευριπίδη Μήδεια, 431 π.Χ.

SU basics

Μη γλυκοζοεξαρτώμενος

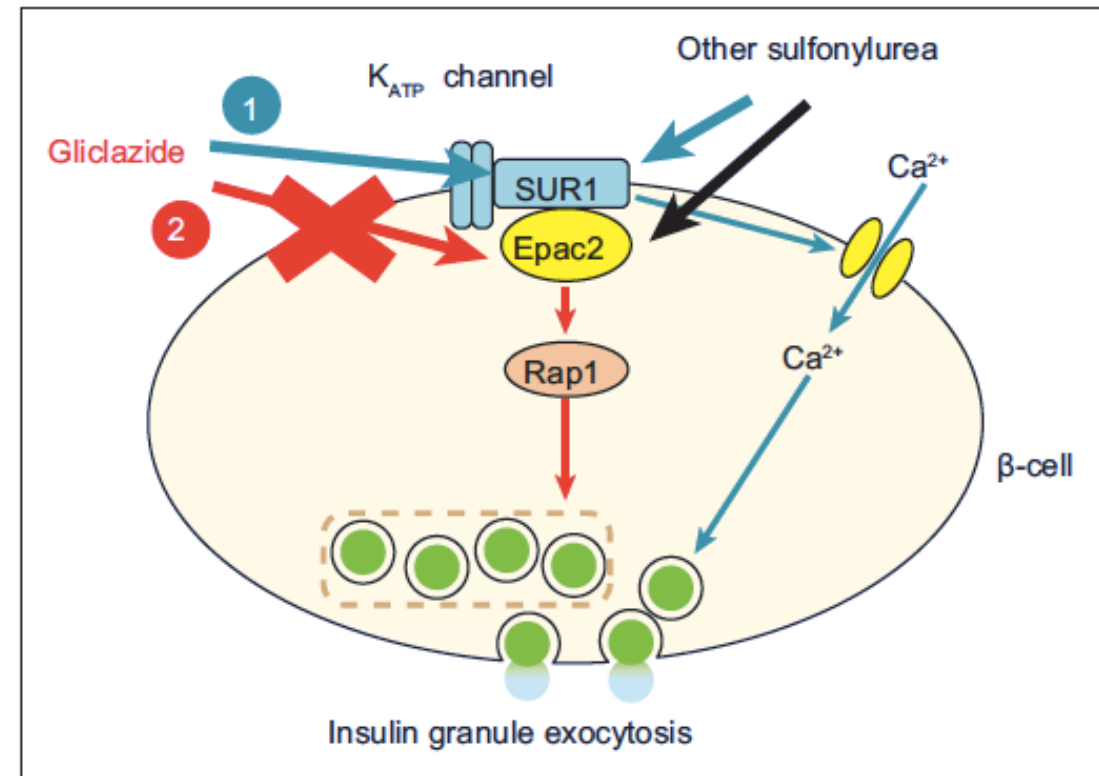
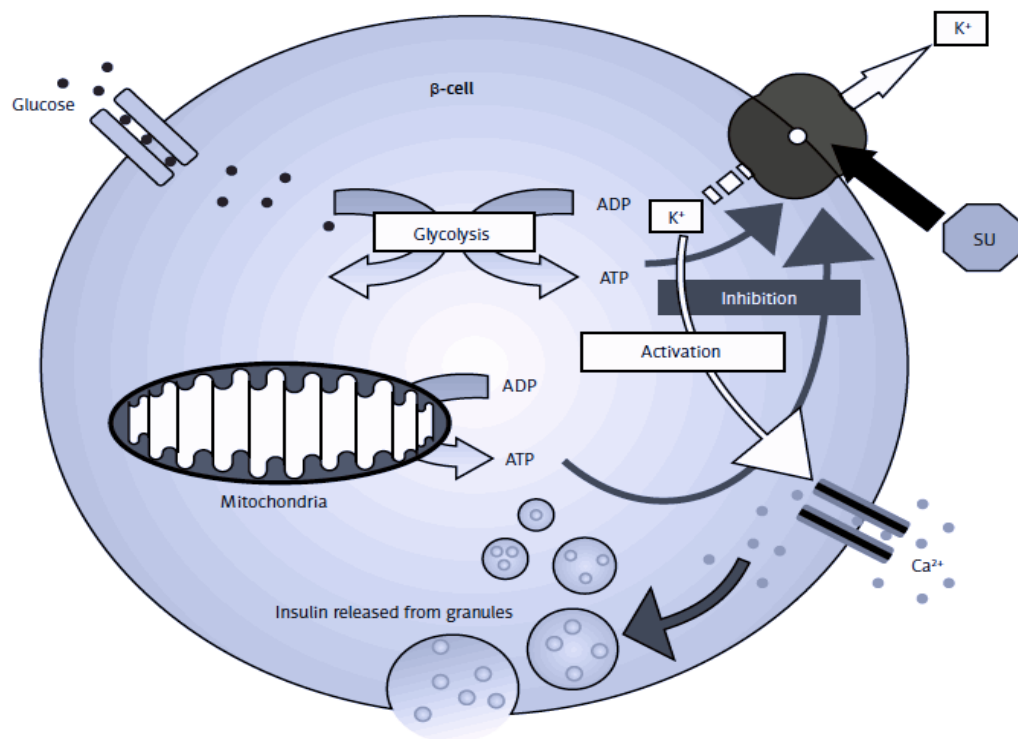
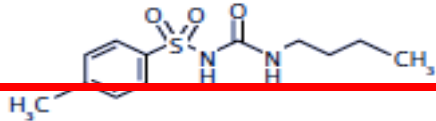
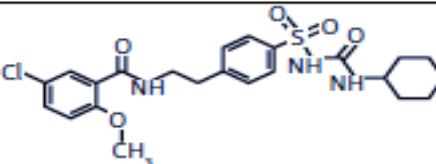
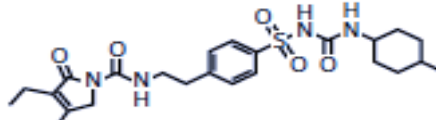
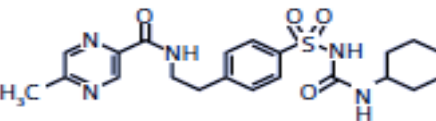
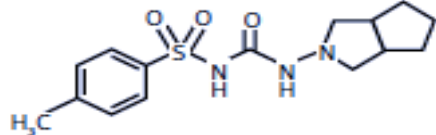
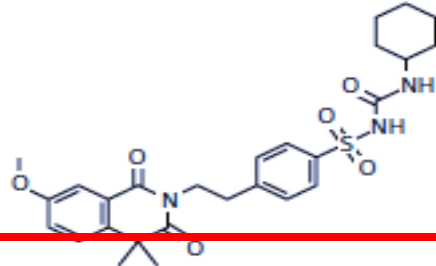

Table I. Various generations of sulfonylureas

Molecules	Gen.	Dose [mg]	Duration of action* T1/2	Activity of metabolites T1/2	Elimination	Structure
Tolbutamide	I	500–2000	Short 4.5 to 6.5 h	Inactive	Urine $\approx$ 100%	
Glibenclamide	II	2.5–15	Intermediate to long 5 to 7 h	Active 10 h	Bile $\approx$ 50%	
Glimepiride	II	1–6	Intermediate 5 to 8 h	Active 3 to 6 h	Urine $\approx$ 80%	
Glipizide	II	2.5–20	Short to intermediate 2 to 4 h	Inactive	Urine $\approx$ 70%	
Gliclazide	II	40–320	Intermediate 10 h	Inactive	Urine $\approx$ 65%	
Gliquidone	II	15–180	Short to intermediate 3 to 4 h	Inactive	Bile $\approx$ 95%	

*Short duration of activity means < 12 h, intermediate 12–24 h, long over 24 h.

1970: University Group Diabetes Program

1998: UKPDS

Tolbutamide compared with placebo

	Tolbutamide	Placebo
All CVD deaths	26	10
Total deaths	30	21
N at risk	204	205

AGGREGATE ENDPOINTS	Difference between allocated intensive therapies	Patients with clinical endpoints	
		Intensive (n=2148)	Conventional (n=896)
Any diabetes-related endpoint	p=0.86		
Chlorpropamide (n=619)		249	376
Glibenclamide (n=615)		221	376
Insulin (n=911)		349	376
Diabetes-related deaths	p=0.97		
Chlorpropamide (n=619)		73	113
Glibenclamide (n=615)		73	113
Insulin (n=911)		106	113

Σουλφονουλουρία και ΚΔ ασφάλεια

- Στις ΗΠΑ, για τις σουλφονουλουρίες υπάρχει ειδική προειδοποίηση αναφορικά με τον αυξημένο κίνδυνο ΚΔ Θανάτου^{1–3}
 - Η προειδοποίηση βασίστηκε σε ευρήματα της μελέτης UGDP τα οποία αναφέρουν αύξηση στον αριθμό των ΚΔ θανάτων σε ασθενείς που ελάμβαναν tolbutamide έναντι placebo⁴
- Στην Ευρωπαϊκή ένωση για τις SUs δεν υπάρχει ειδική προειδοποίηση αναφορικά με τον αυξημένο κίνδυνο ΚΔ Θανάτου^{5–7}

ΚΔ: Καρδιαγγειακό; SUs, Σουλφονουλουρίες; UGDP, University Group Diabetes Program

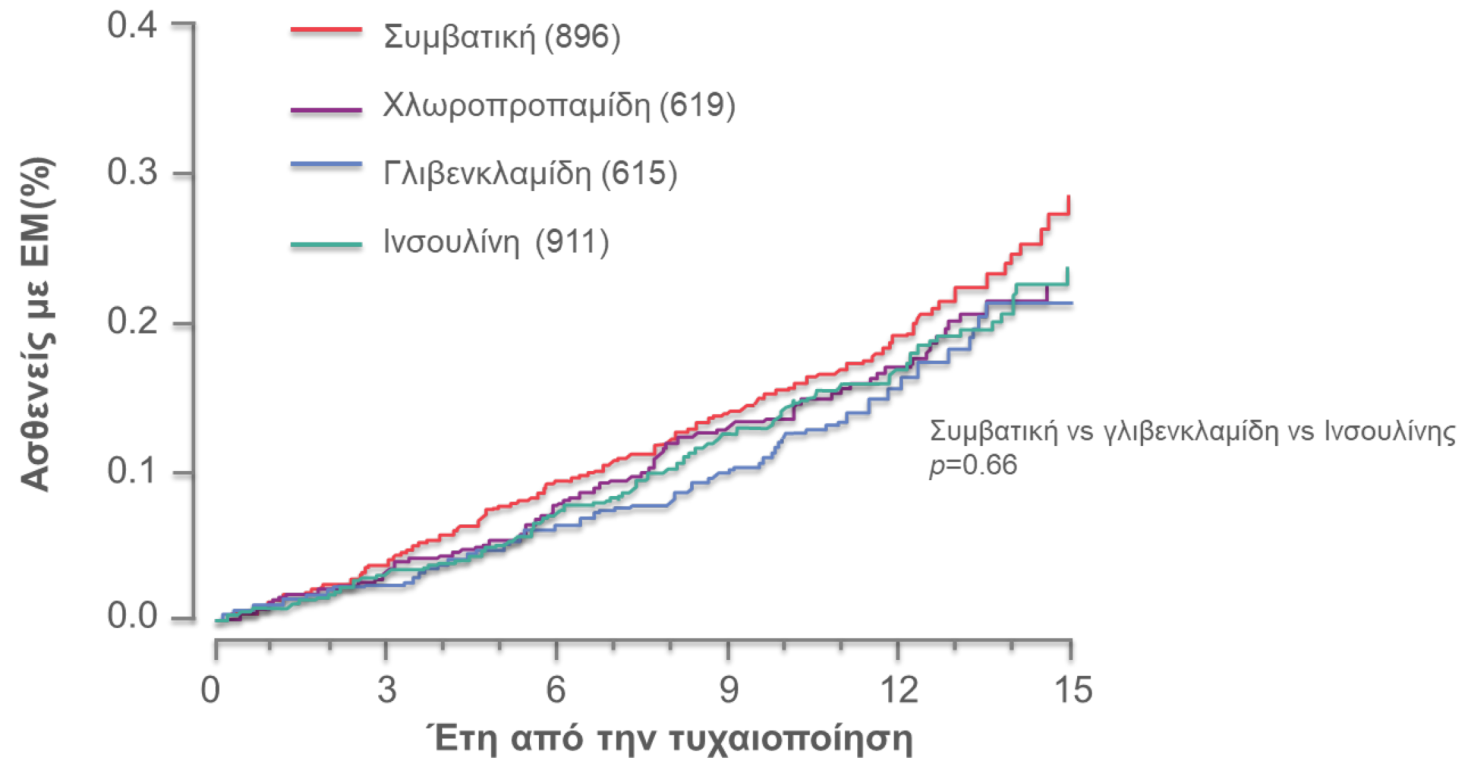
1. Glimepiride PI at http://www.accessdata.fda.gov/drugsatfda_docs/label/2009/020496s021lbl.pdf;

2. Tolbutamide PI at <http://www.drugs.com/pro/tolbutamide.html>; 3. Glipizide PI at <http://www.drugs.com/pro/glipizide.html>;

4. Meinert M *et al. Diabetes* 1970;19 (suppl):789; 5. Glimepiride EU SmPC at <http://www.medicines.org.uk/emc/medicine/27033>;

6. Tolbutamide EU SmPC at <http://www.medicines.org.uk/emc/medicine/26366>; 7. Glipizide EU SmPC at <http://www.medicines.org.uk/emc/medicine/9851>

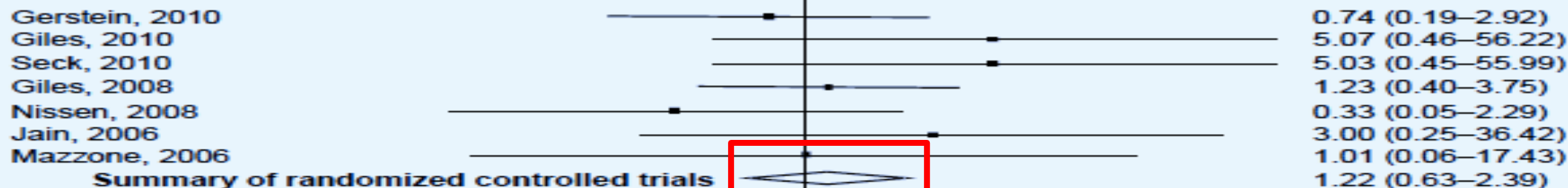
UKPDS 33: δεν παρατηρήθηκε επιβλαβής ΚΔ επίδραση των SUs έναντι ινσουλίνης ή συμβατικής θεραπείας¹

Επιπλέον, στη μελέτη ADVANCE, ο εντατικός γλυκαιμικός έλεγχος με τη γλικλαζίδη δεν συσχετίστηκε με επιβλαβείς ΚΔ επιδράσεις²

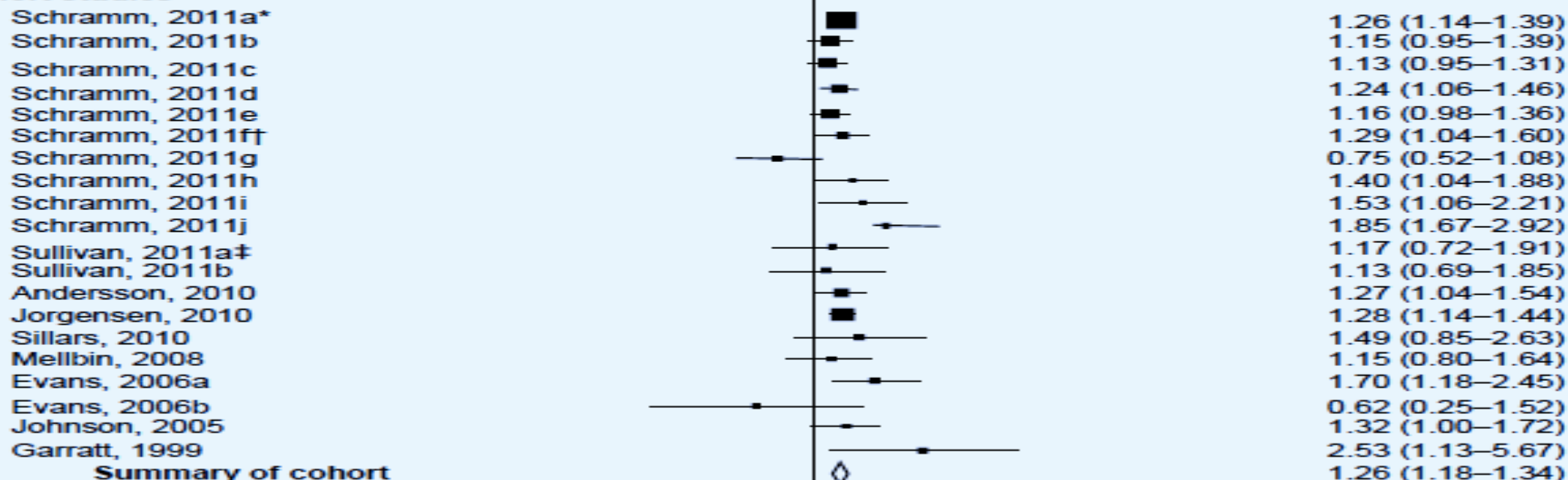
Cardiovascular mortality

Randomized controlled trials

Observational studies

Cohort studies

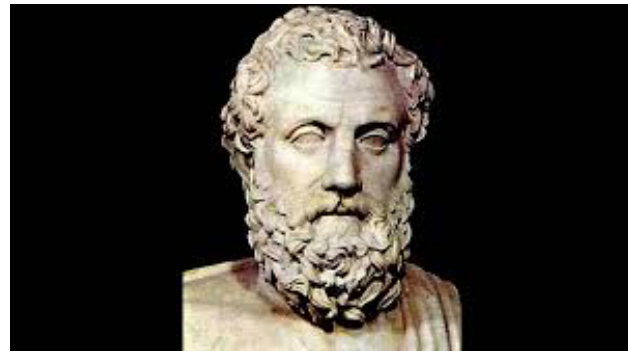
Case-control studies

None

Summary of case-control studies
Summary of observational studies
Summary of all studies

1.26 (1.18–1.34)
 1.27 (1.18–1.34)

0.01 0.1 0.2 0.5 1 2 5 10 100
 Relative risk (95% confidence interval)

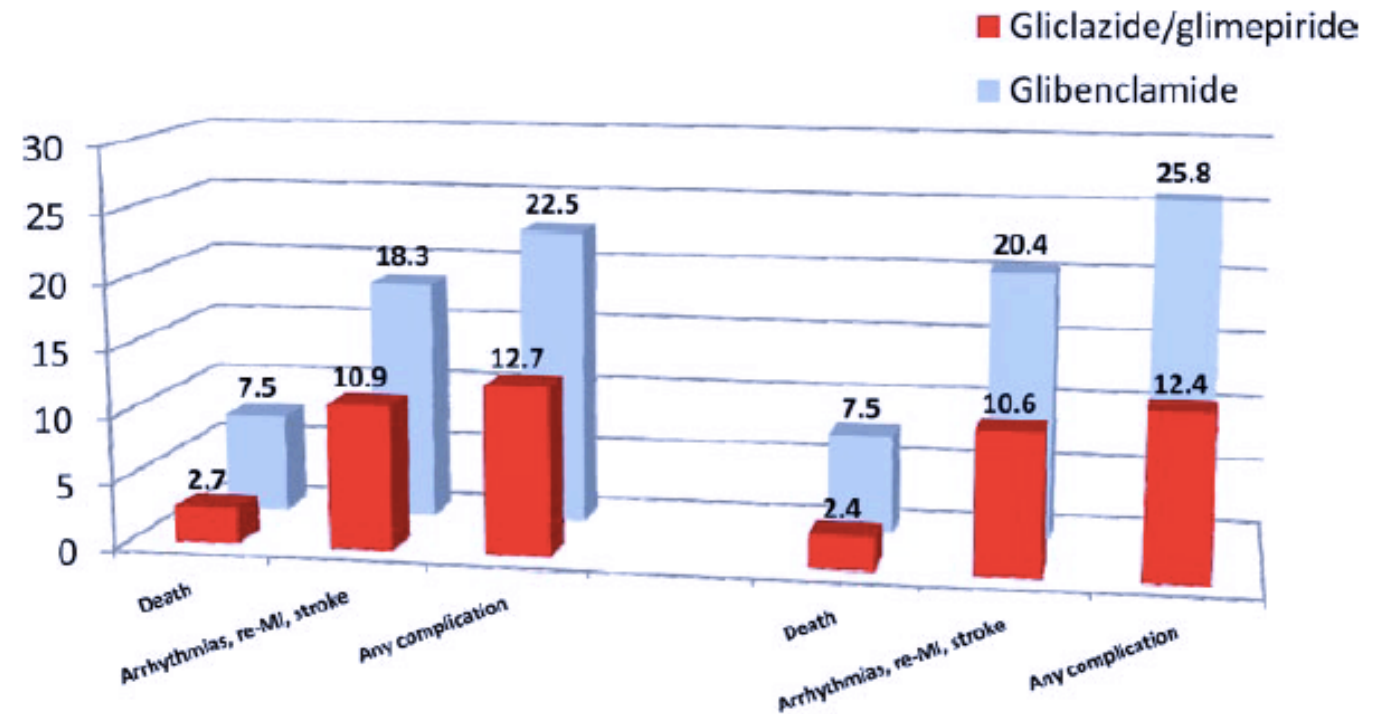

«Δεν μαθαίνει κανένας παρά μόνο τη μισή αλήθεια, όταν ακούει τη μία άποψη απ' τις δύο»

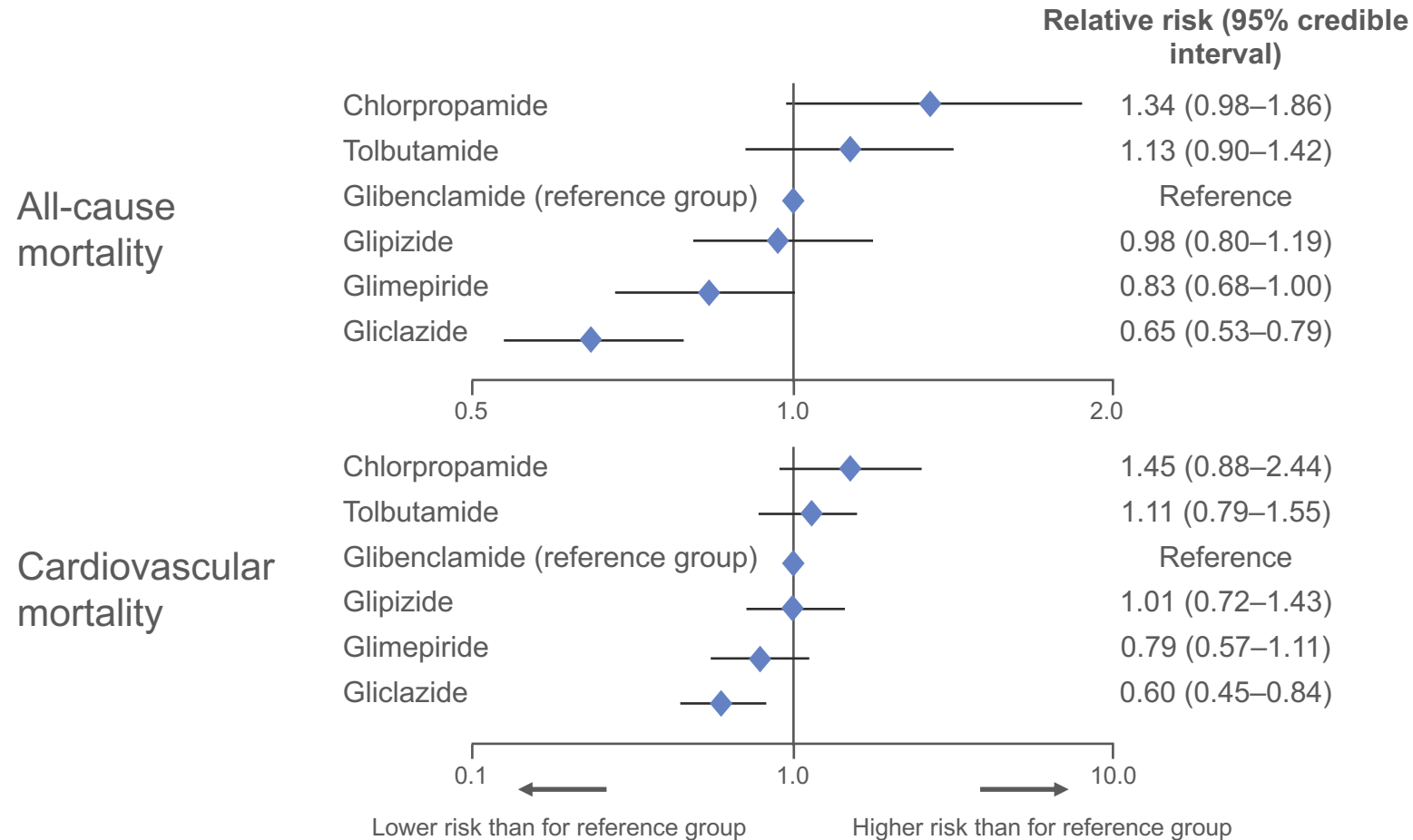
Αισχύλος

Impact of Type of Preadmission Sulfonylureas on Mortality and Cardiovascular Outcomes in Diabetic Patients with Acute Myocardial Infarction

- Ischemic Preconditioning
- Όχι για τη γλικλαζίδη και τη γλιμεπιρίδη

Network meta-analysis suggested possible variation between SUs in effects on mortality

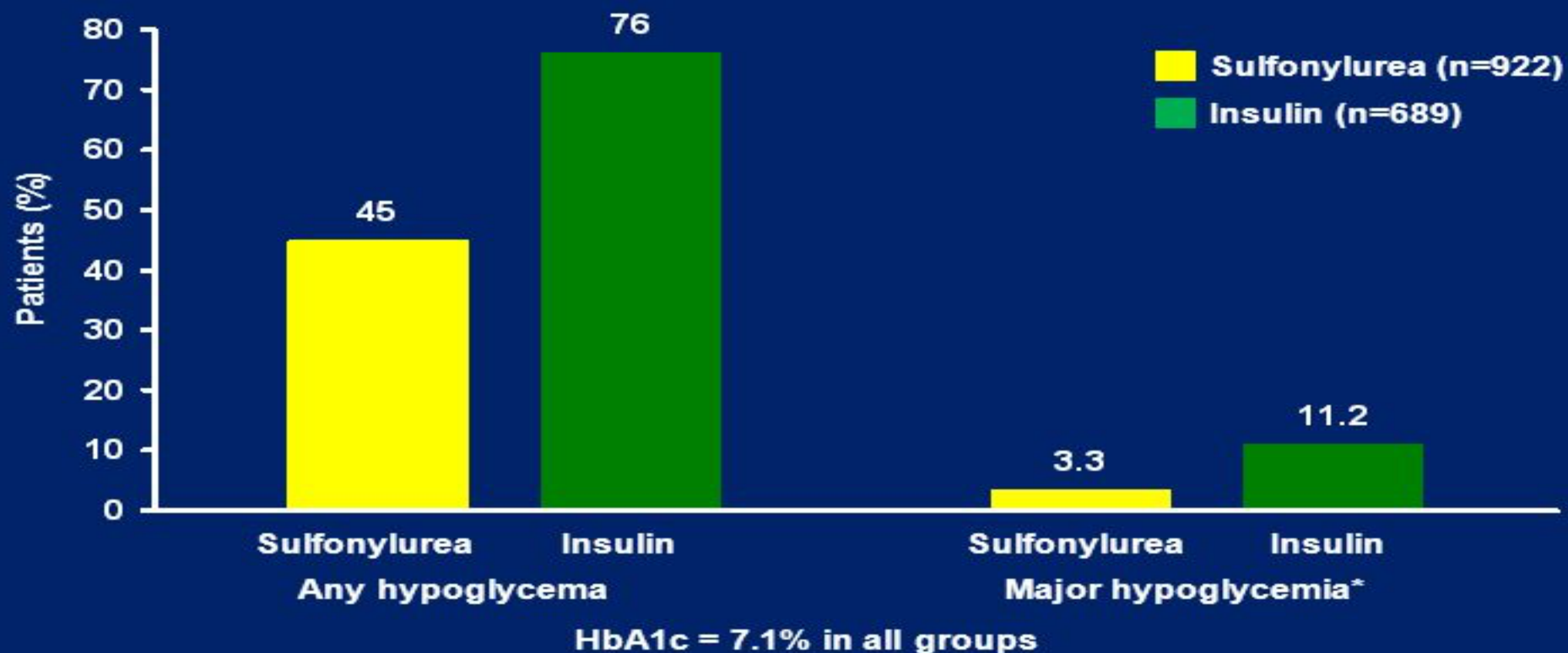

Simpson et al. Lancet Diabetes Endocrinol 2015;3:43–51.

Υπογλυκαιμία και καρδιαγγειακή ασφάλεια

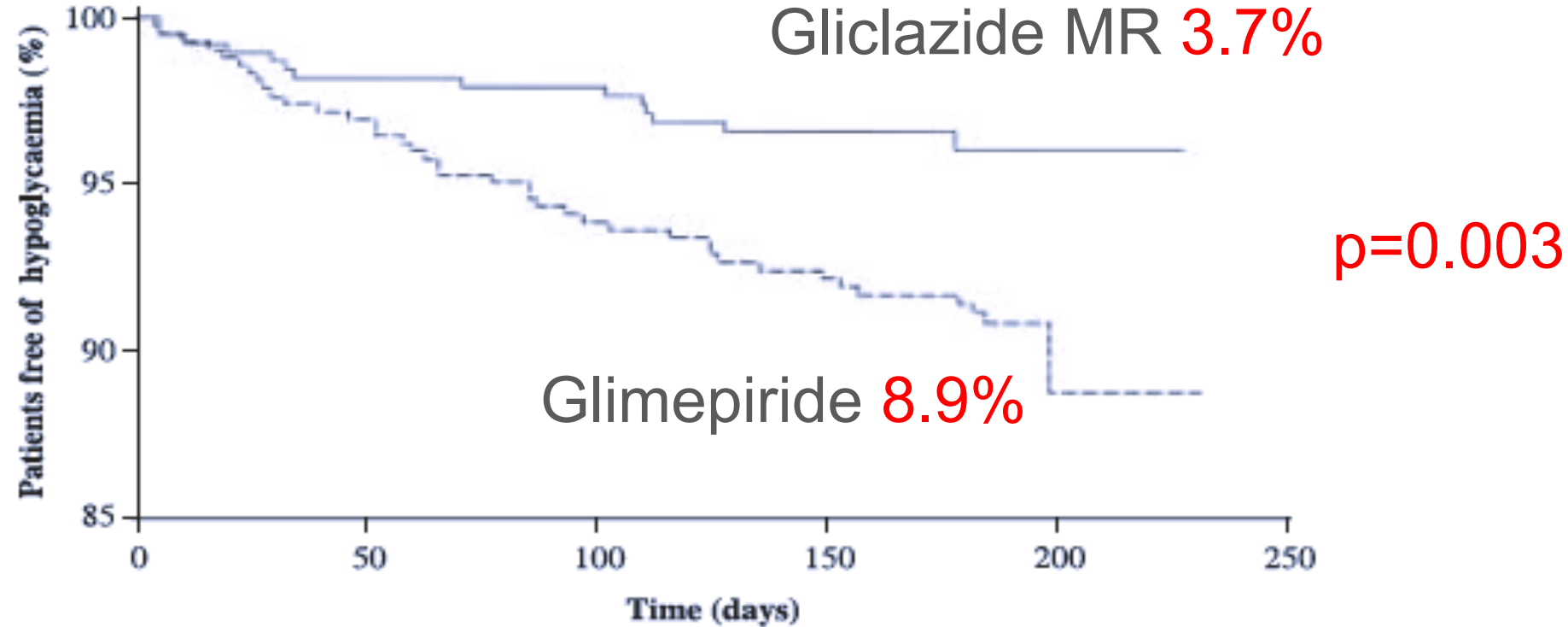
UKPDS – Treating to Targets Elevates the Risk of Hypoglycemia and Incidence can be High with SUs

Cumulative Incidence of Hypoglycemia in T2DM over 6 Years

SUs=sulfonylureas; T2DM=type 2 diabetes mellitus; *Requiring medical assistance or hospital admission

GUIDE study: double-blind comparison of once-daily gliclazide MR and glimepiride in type 2 diabetic patients

Unexplained Deaths of Type 1 Diabetic Patients

R.B. Tattersall, G.V. Gill

Dead in Bed Syndrome: a New Manifestation of Nocturnal Hypoglycaemia?

'Sleep is a death, O make me try,
By sleeping what it is to die.
And as gently lay my head
On my grave, as now my bed.'

Campbell I. Diabet Med 1991

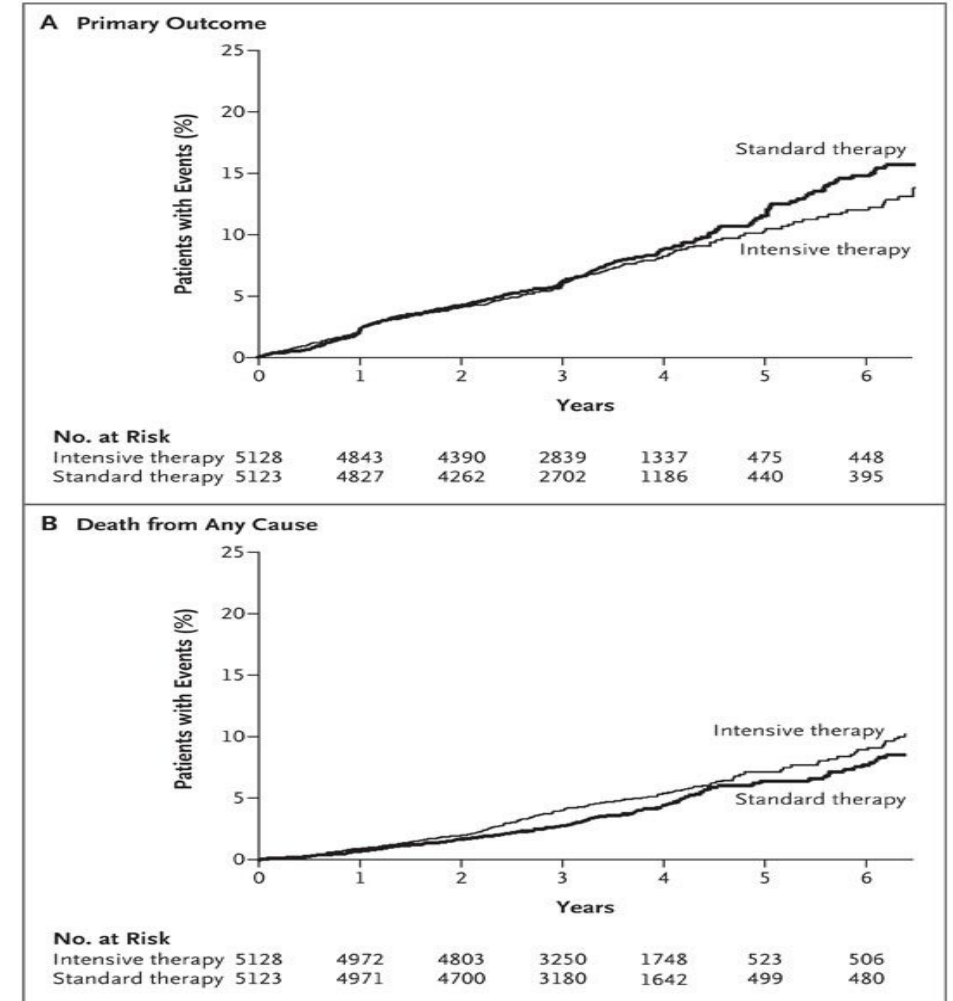
Tattersall et al. Diabet Med 1990

(Religio Medici; Sir Thomas Browne, 1605–1682)

Μελέτη ACCORD

TABLE 1. ACCORD 5-yr incidence of outcomes

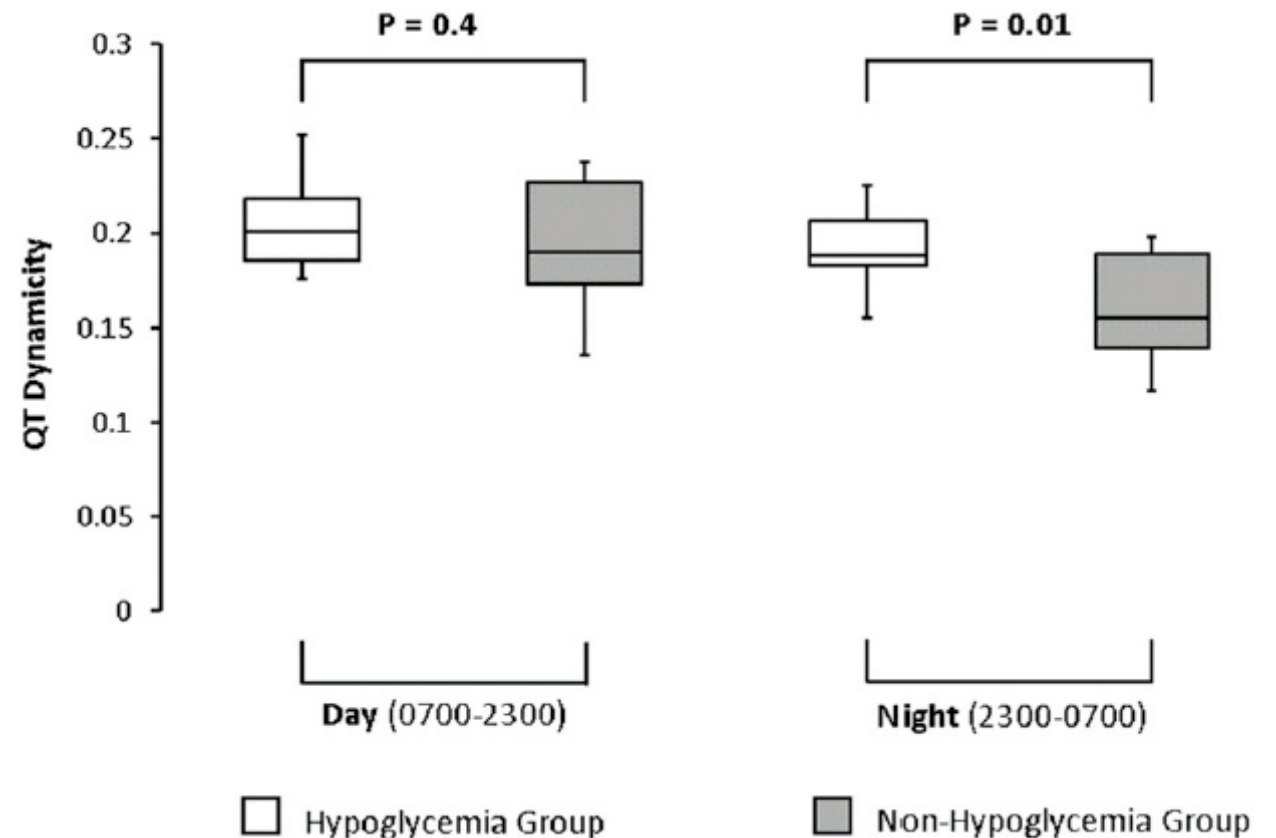
	Intensive %	Standard %	Hazard ratio	P
Total mortality	7.5	6.5	1.19	0.02
CVD outcomes				
Primary composite ^a	10.0	10.8	0.91	NS
CVD death	3.5	3.0	1.29	0.02
Nonfatal MI	6.0	7.0	0.82	0.01
Stroke	2.0	2.0	0.86	NS
Microvascular outcomes				
Primary composite ^b	10.9	11.5	0.95	NS
Retinopathy progression ^c	9.1	13.0	0.67	0.003
Moderate vision loss ^d	29.8	32.9	0.88	0.06
Microalbuminuria ^e	12.5	15.3	0.79	0.0005
Macroalbuminuria ^e	2.7	3.9	0.68	0.0013
Severe hypoglycemia requiring medical aid ^f	10.5	3.5	3.00	<0.001

Cardiac Effects of Sulfonylurea-Related Hypoglycemia

Diabetes Care 2017;40:663–670 | DOI: 10.2337/dc16-1972

- HbA_{1c} 6.9 %
- 1/3 υπογλυκαιμία
- 73% ασυμπτωματική
- 67% νυχτερινή
- Παράταση QT

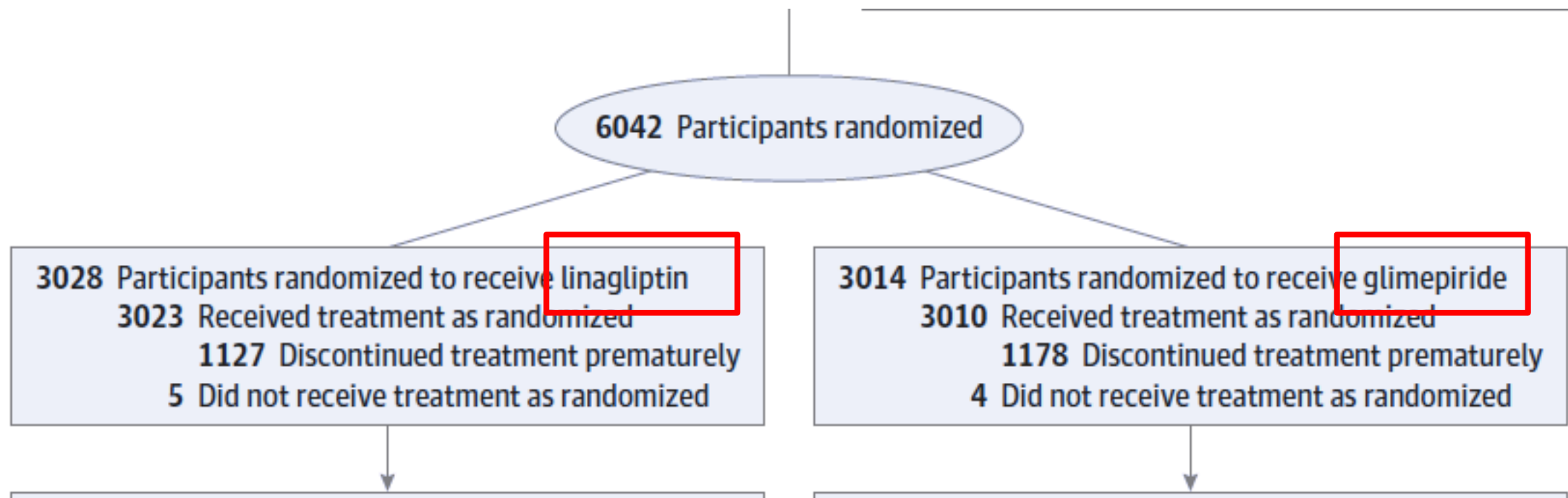

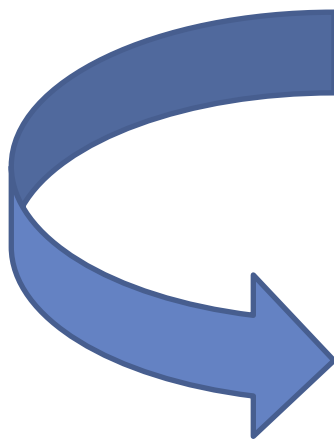
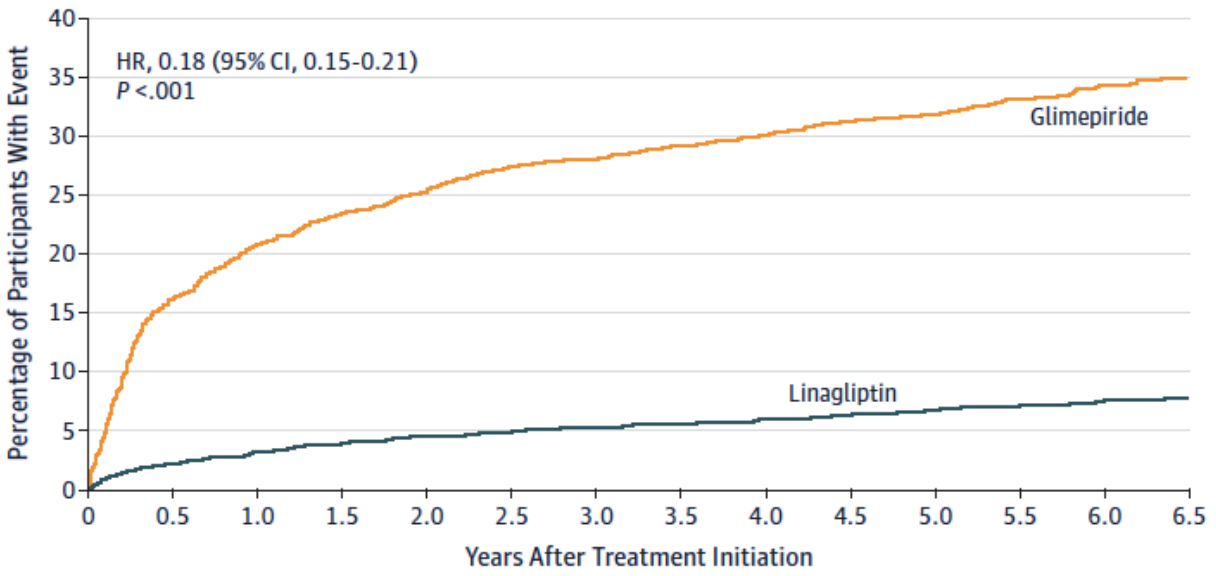
Δεν πεθαίνουν όλοι όσοι κάνουν υπογλυκαιμίες!

- Διαβητική νευροπάθεια: παράταση QT
- Διάρκεια της υπογλυκαιμίας
- TSH
- Αντιβιοτικά, αντιϊσταμινικά

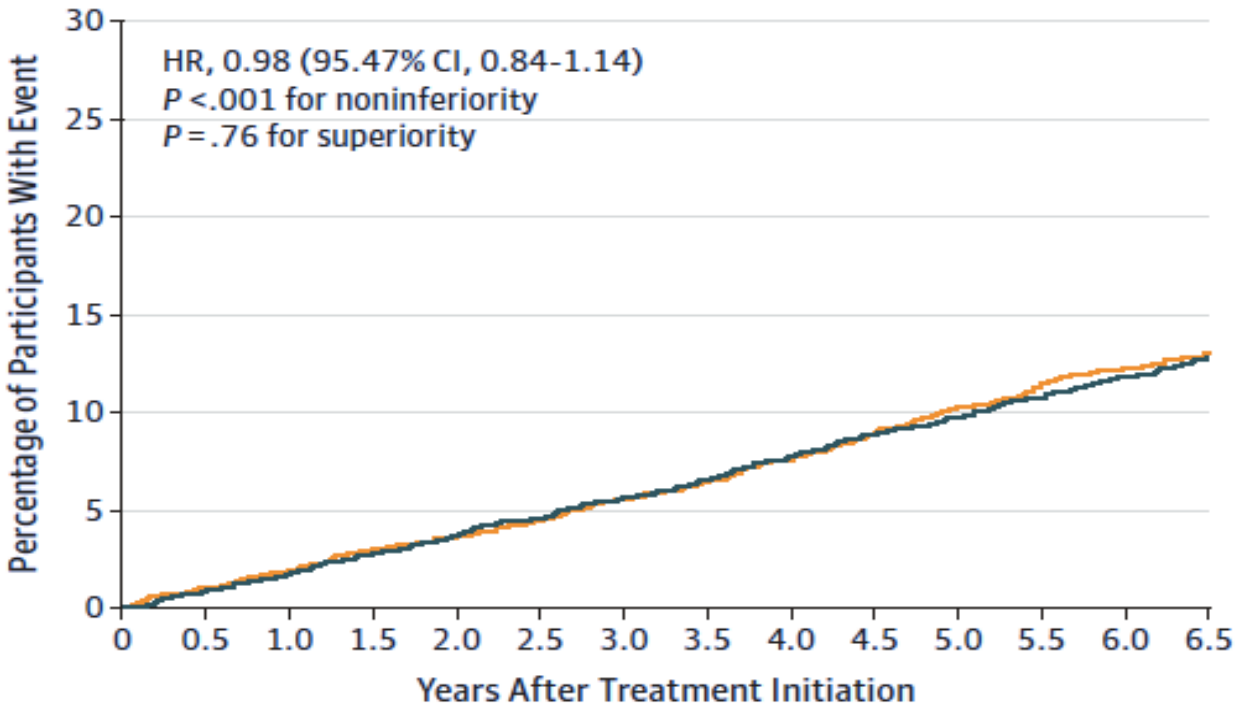
Effect of Linagliptin vs Glimepiride on Major Adverse Cardiovascular Outcomes in Patients With Type 2 Diabetes

The CAROLINA Randomized Clinical Trial

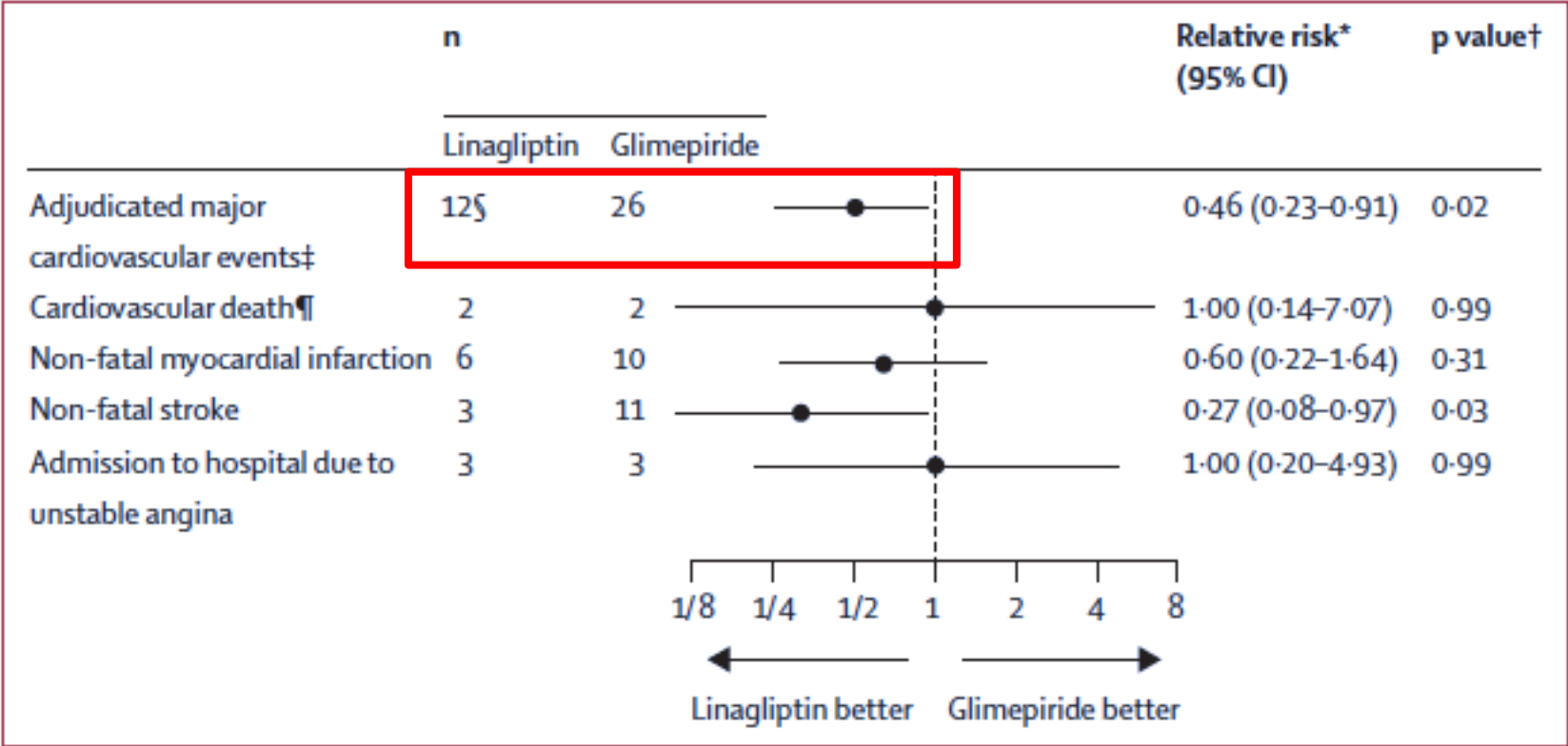

A Time to 3P-MACE end point

2-year efficacy and safety of linagliptin compared with glimepiride in patients with type 2 diabetes inadequately controlled on metformin: a randomised, double-blind, non-inferiority trial

Άλμα στη λογική

Οι SUs κάνουν
υπογλυκαιμίες

Οι υπογλυκαιμίες
αυξάνουν τον ΚΑ
κίνδυνο

Οι SUs δεν
αυξάνουν τον ΚΑ
κίνδυνο !

> [J Diabetes](#). 2020 Jul;12(7):499–502. doi: 10.1111/1753-0407.13035. Epub 2020 Mar 23.

A lion in the room: Has the CAROLINA trial definitely resolved the issue of the cardiovascular safety of sulfonylureas?

Theocharis Koufakis ¹, George Dimitriadis ², Kalliopi Kotsa ¹

Affiliations + expand

PMID: 32202061 DOI: [10.1111/1753-0407.13035](#)

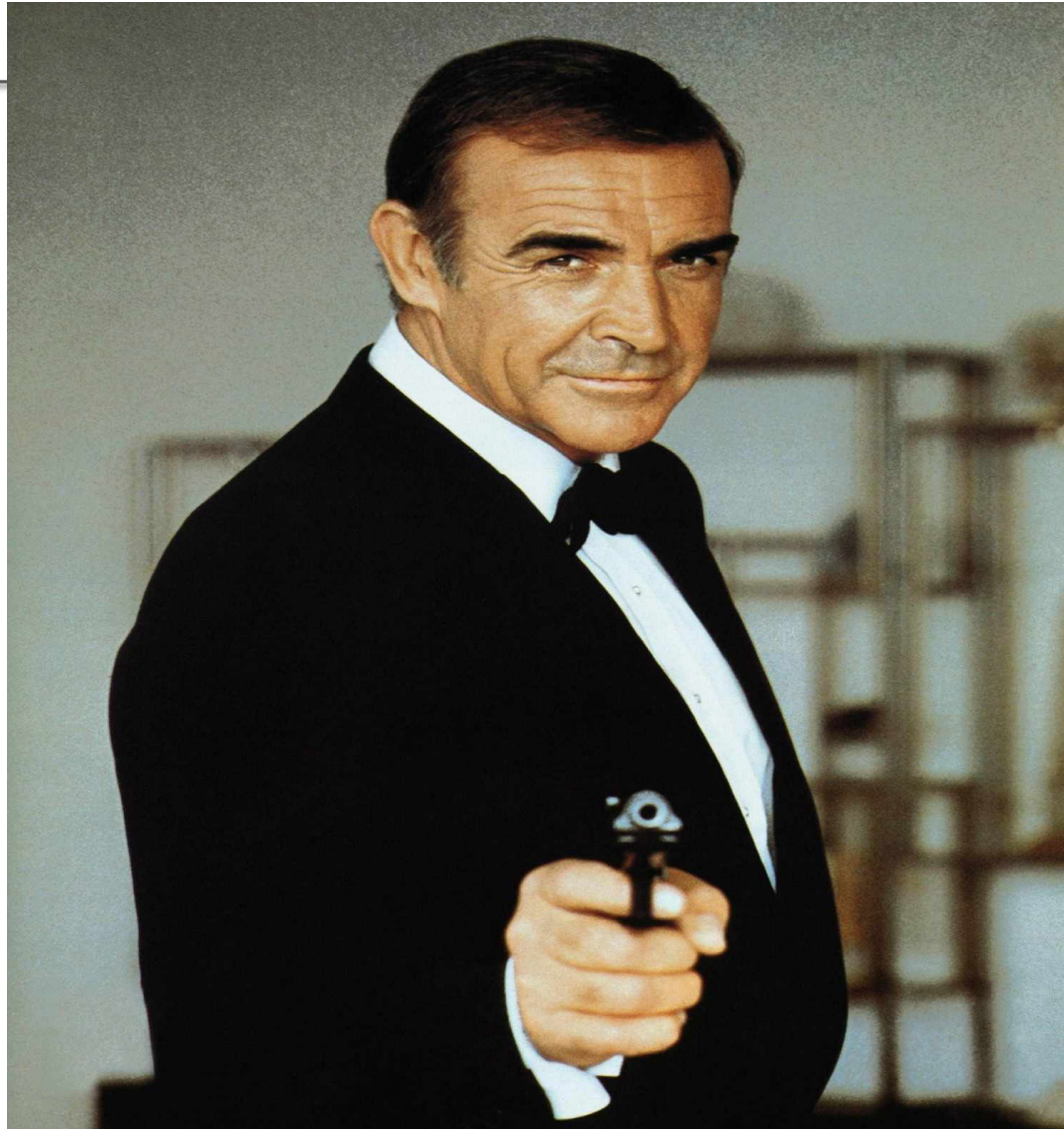

Συμπεράσματα

- Όλοι οι ασθενείς δεν είναι ίδιοι
- Όλες οι SUs δεν είναι ίδιες
- Όλες προκαλούν υπογλυκαιμία!

Ποιος διάσημος θα ήταν οι SUs;

Οι επιδράσεις των παλαιότερων αντιδιαβητικών παραγόντων στον Καρδιαγγειακό κίνδυνο

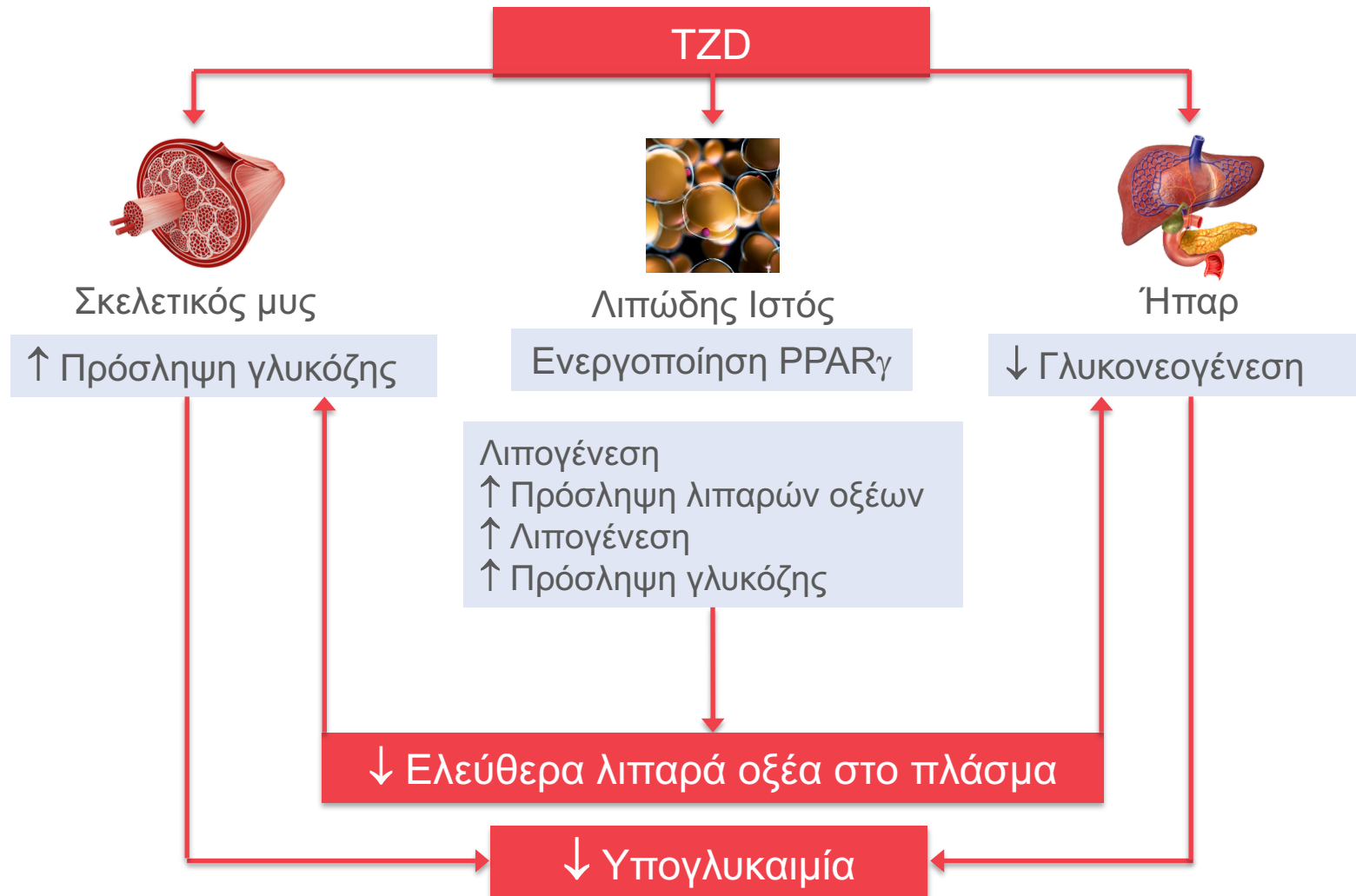
Περιεχόμενα

Μετφορμίνη

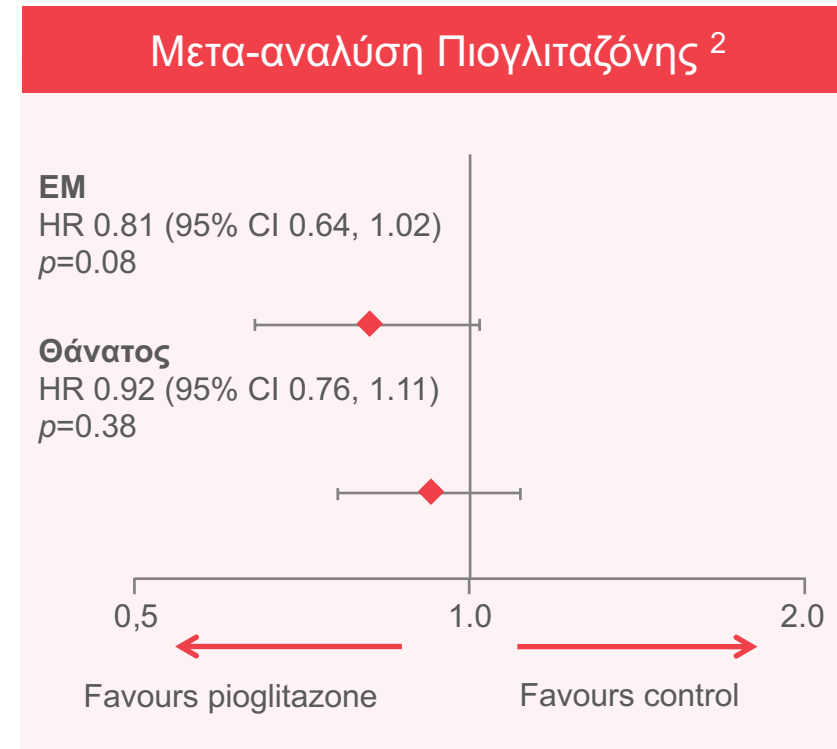
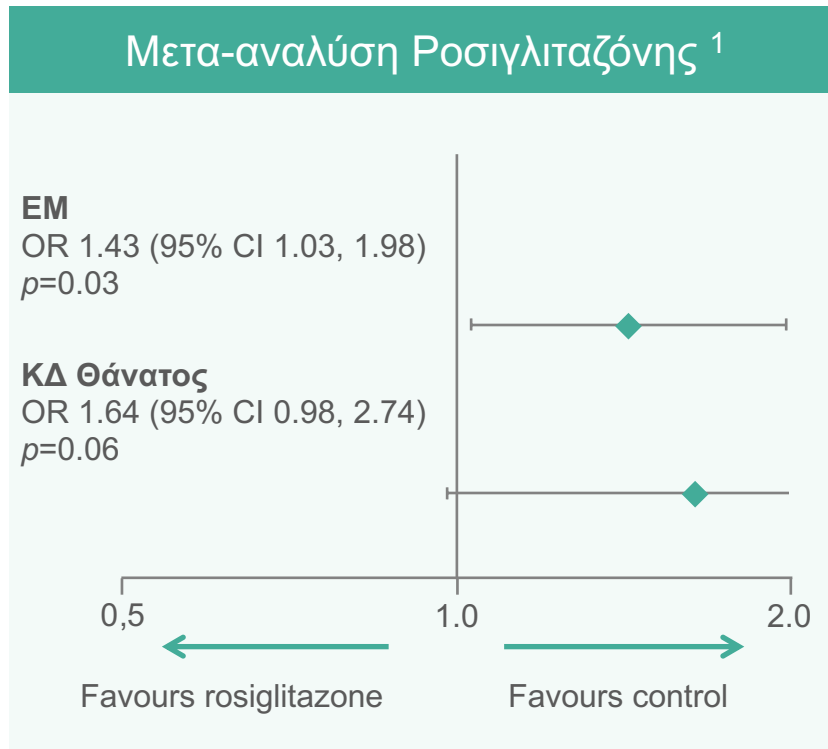
Σουλφονουλουρίες

Θειαζολιδινεδιόνες

Θειαζολιδινεδιόνες (TZD; PPAR-γ αγωνιστές): Μηχανισμός δράσης

Το 2007, ξεχωριστές μετα-αναλύσεις πρότειναν διαφορετικές ΚΔ επιδράσεις των εκπροσώπων της κατηγορίας των TZDs

Δεν συγκρίθηκαν σε καμία RCT απευθείας οι ΚΔ επιδράσεις της Πιογλιταζόνης και της Ροσιγλιταζόνης

Πιογλιταζόνη: Σχεδιασμός της μελέτης PROactive

Στόχος

Ο προσδιορισμός της επίδρασης της πιογλιταζόνης στη μακροαγγειακή νοσηρότητα και θνησιμότητα σε ασθενείς υψηλού κινδύνου με T2D

Κύρια κριτήρια εισαγωγής

1. Ασθενείς με ΣΔτ2 και ένδειξη μακροαγγειακής νόσου
2. Ηλικία 35–75 έτη
3. HbA1c >6.5%

Με ή χωρίς πρότερη θεραπεία

Πιογλιταζόνη

vs

Εικονικό Φάρμακο

N=5238; Μέση διάρκεια παρακολούθησης 34.5 μήνες

Πρωτεύον τελικό: χρόνος έως το πρώτο συμβάν θανάτου οποιασδήποτε αίτιας, μη θανατηφόρου ΕΜ, ΑΕΕ, ΟΣΣ, ενδοαγγειακή/χειρουργική επέμβαση στις στεφανιαίες αρτηρίες / αρτηρίες ποδιού, ακρωτηριασμός πάνω από τον αστράγαλο

Δευτερεύον τελικό: χρόνος έως το πρώτο συμβάν θανάτου οποιασδήποτε αίτιας, μη θανατηφόρου ΕΜ, ΑΕΕ

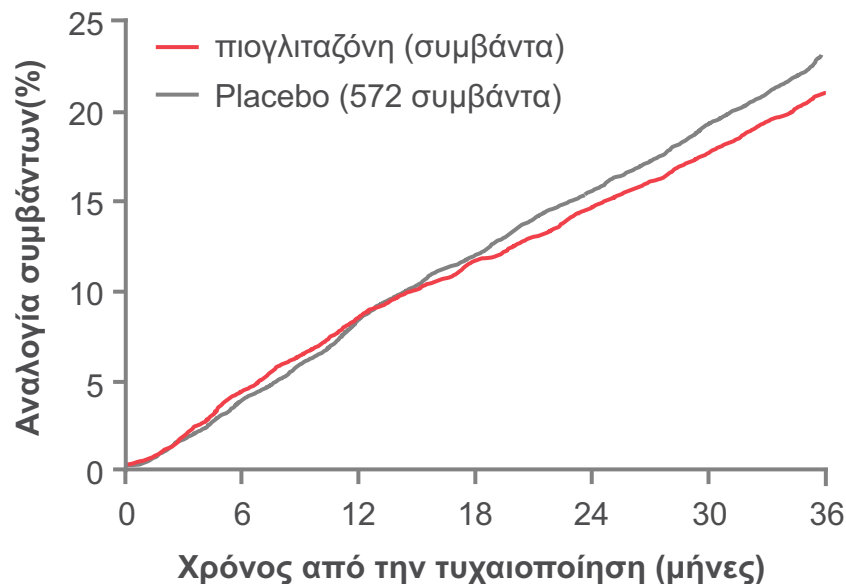
Στατιστική Ανάλυση

- ≥ 760 ασθενείς με ≥ 1 τελικά συμβάντα

- Ο τελευταίος ασθενής που εντάχθηκε ακολουθήθηκε για 30 μήνες

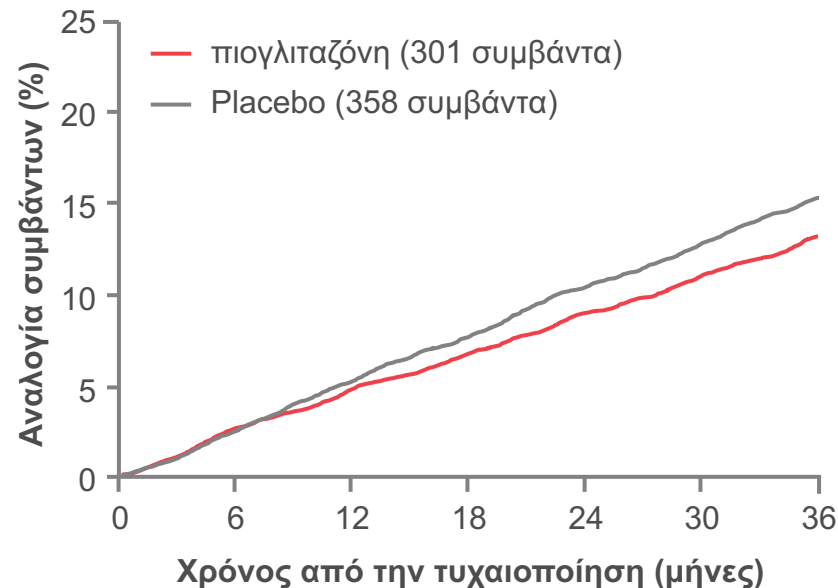
PROactive: Η πιογλιταζόνη ήταν ανώτερη του placebo για το κύριο δευτερεύον τελικό σημείο αλλά όχι για το πρωτεύον

Πρωτεύον τελικό σημείο *

HR 0.90 (95% CI 0.80, 1.02)
 $p=0.095$

Χρόνος έως την εμφάνιση θανάτου οποιασδήποτε αίτιας, μη θανατηφόρου ΕΜ, ΑΕΕ

HR 0.84 (95% CI 0.72, 0.98)
 $p=0.027$

Νοσηλεία για Καρδιακή Ανεπάρκεια:
6% (149 απο 2605) με πιογλιταζόνη vs 4% (108 από 2633) με placebo; $p=0.007$

*Θάνατος οποιασδήποτε αίτιας, μη θανατηφόρου ΕΜ (including silent MI), ΑΕΕ, ΟΣΣ, Ακρωτηριασμός ποδιού, στεφανιαία επαναγγείωση ή επαναγγείωση κάτω άκρου
ΕΜ: Έμφραγμα του Μυοκαρδίου, ΟΣΣ: Οξύ στεφανιαίο σύνδρομο; ΑΕΕ: Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο,
PROactive, PROspective pioglitAzone Clinical Trial In macroVascular Events, Dormandy JA *et al. Lancet* 2005;366:1279

IRIS: Pioglitazone for Stroke Prevention

The NEW ENGLAND JOURNAL of MEDICINE

ORIGINAL ARTICLE

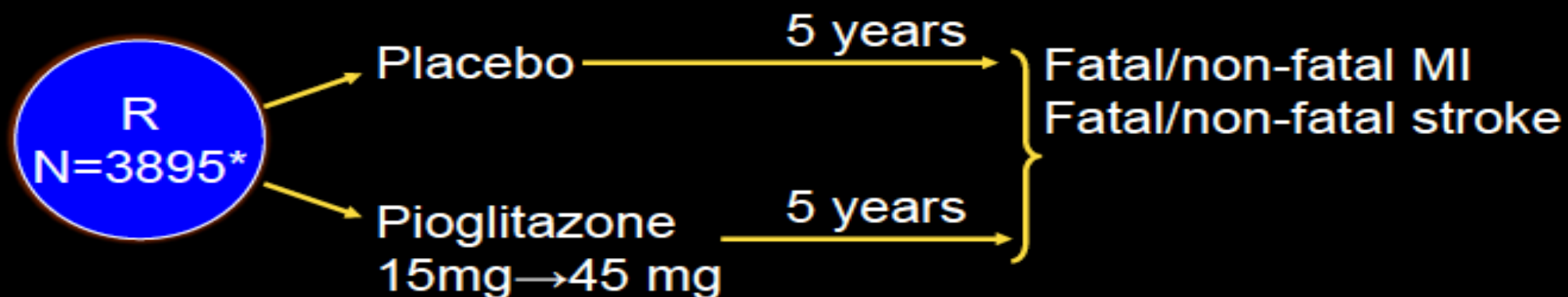
Pioglitazone after Ischemic Stroke or Transient Ischemic Attack

W.N. Kernan, C.M. Viscoli, K.L. Furie, L.H. Young, S.E. Inzucchi, M. Gorman,
P.D. Guarino, A.M. Lovejoy, P.N. Peduzzi, R. Conwit, L.M. Brass,* G.G. Schwartz,
H.P. Adams, Jr., L. Berger, A. Carolei, W. Clark, B. Coull, G.A. Ford, D. Kleindorfer,
J.R. O'Leary, M.W. Parsons, P. Ringleb, S. Sen, J.D. Spence, D. Tanne, D. Wang,
and T.R. Winder, for the IRIS Trial Investigators†

NEJM: Published on-line: February 17, 2016 DOI: 10.1056/NEJMoa1508930

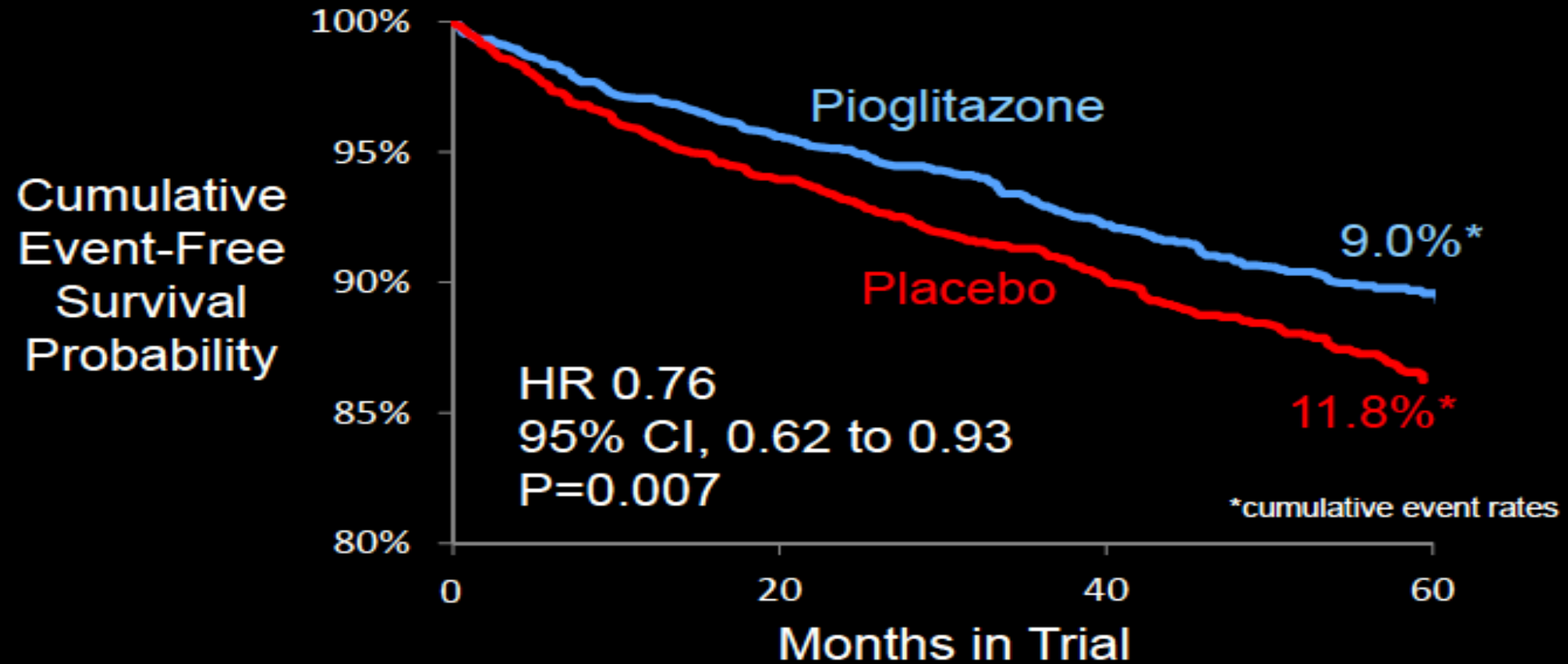
IRIS: Trial Design

Eligibility: Recent TIA or Ischemic Stroke
Non-Diabetic
Insulin Resistant (HOMA > 3.0)
No CHF

*90% power to detect a 20% RRR from 27% in the placebo group to 22% in the pioglitazone group at an alpha level of 0.05

IRIS: Primary Outcome

Kernan WN *et al.* *N Engl J Med*, published on-line Feb 17, 2016 DOI: 10.1056/NEJMoa1508930

bus stop
Liverpool Road
royal derby

Clear Channel

FIVE GET
THERE
FASTER

Now journey times across
our network.
Book at GWR.com, on our app, or at a station.

GWR Great
Western
Railway

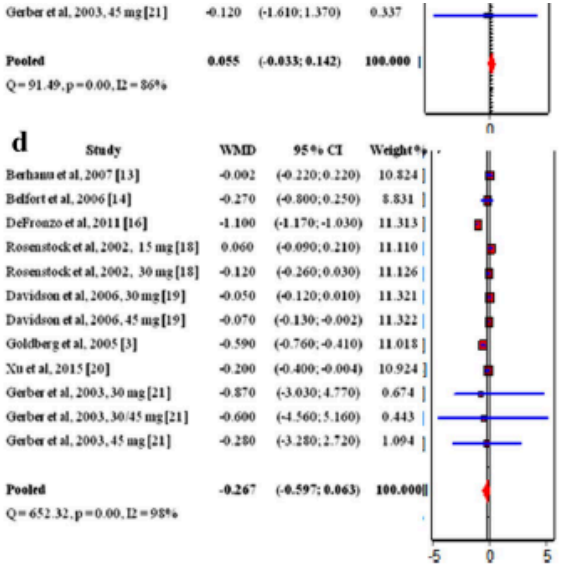
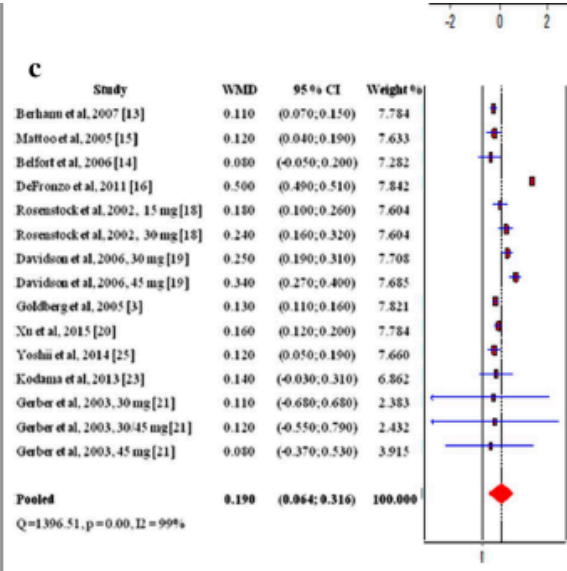
REVIEW Open Access

Effects of pioglitazone therapy on blood parameters, weight and BMI: a meta-analysis

Elena Filipova^{1*}, Katya Uzunova¹, Krassimir Kalinov² and Toni Vekov³

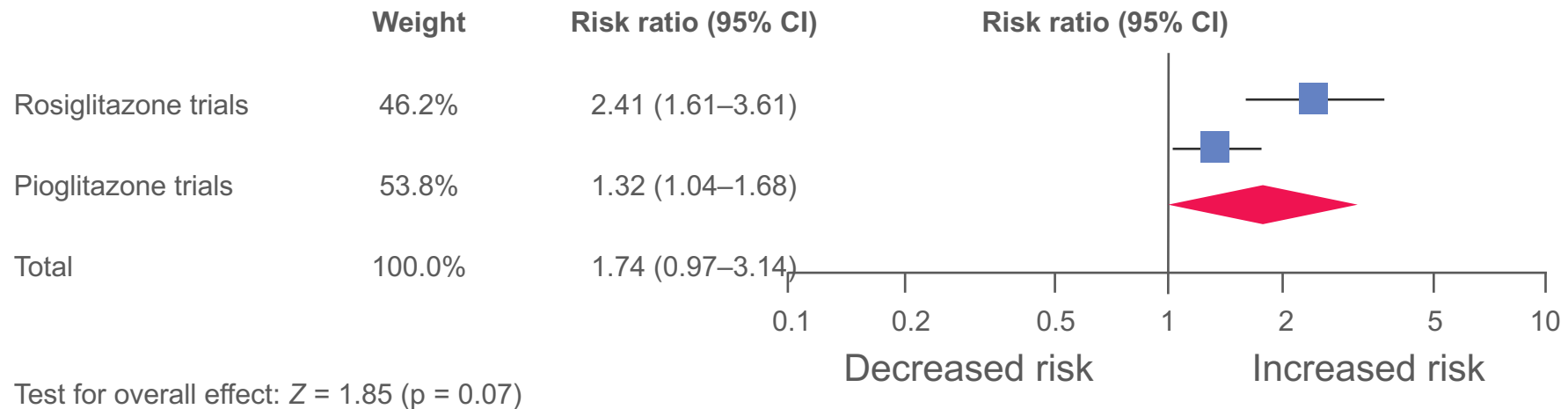
HDL-C

TG

Meta-analysis showed increased risk for congestive heart failure with both pioglitazone and rosiglitazone

Comparison of risk of congestive heart failure

- In a meta-analysis of 20,191 patients with pre-diabetes or T2D, the increased risk for congestive heart failure with TZDs did not differ between rosiglitazone and pioglitazone ($p = 0.07$)

NYHA III & IV

Ροσιγλιταζόνη: Σχεδιασμός της μελέτης RECORD

Στόχος

Μελέτη για τη σύγκριση της μακροαγγειακής νοσηρότητας και θνησιμότητας σε ασθενείς με ΣΔτ2 που έλαβαν θεραπεία με ροσιγλιταζόνη + μετφορμίνη / SU

Κύρια κριτήρια εισαγωγής

1. Ασθενείς με ΣΔτ2 σε θεραπεία με μέγιστες ανεκτές δόσεις μετφορμίνης ή SU
2. Ηλικία 40–75 έτη
3. BMI ≥ 25.0 mg/kg²

OPEN-LABEL

Ροσιγλιταζόνη + μετφορμίνη
ή
Ροσιγλιταζόνη + SU

έναντι

OPEN-LABEL

Μετφορμίνη + SU

N=4447; διάρκεια παρακολούθησης 5–7 έτη

Πρωτεύον τελικό:

Χρόνος μέχρι την πρώτη εμφάνιση καρδιαγγειακής νοσηλείας ή καρδιαγγειακού θανάτου

Δευτερεύον τελικό:

χρόνος έως το πρώτο συμβάν θανάτου οποιασδήποτε αίτιας, μη θανατηφόρου EM, ΑΕΕ

Στατιστική Ανάλυση

- Όριο μη κατωτερότητας 1,20 για HR
- 4000 συμμετέχοντες παρακολουθήθηκαν για ένα μέσο όρο 6 ετών προσδίδονται ισχύ στο 99%

Ροσιγλιταζόνη: τα αποτελέσματα της μελέτης RECORD δεν έδειξαν αύξηση στο ΚΔ Θάνατο

ΚΔ εκβάσεις (original data) ^{1,2}	Ροσιγλιταζόνη N=2220	Παράγοντας ελέγχου N=2227	HR	95% CI
Πρωτεύον τελικό				
ΚΔ Θάνατος ή ΚΔ Νοσηλεία	321	323	0.99	0.85, 1.16
Δευτερεύον τελικό				
Θάνατος κάθε αιτίας	136	157	0.86	0.68, 1.08
ΚΔ Θάνατος	60	71	0.84	0.59, 1.18
ΕΜ	64	56	1.14	0.80, 1.63
ΑΕΕ	46	63	0.72	0.49, 1.06
ΚΔ θάνατος, ΕΜ or ΑΕΕ	154	165	0.93	0.74, 1.15
Καρδιακή Ανεπάρκεια	61	29	2.10	1.35, 3.27

- Το 2013, επιτροπή του FDA ψήφισε τη μείωση των περιορισμών ασφαλείας για τη ροσιγλιταζόνη³
- Ωστόσο, δεν υπάρχουν μακροπρόθεσμα προοπτικά δεδομένα σχετικά με την ΚΔ ασφάλεια, έτσι η αμφισβήτηση παραμένει ⁴

ΚΔ: Καρδιαγγειακό; ΕΜ: Έμφραγμα του Μυοκαρδίου; ΑΕΕ: Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο
RECORD, Rosiglitazone Evaluated for Cardiac Outcomes and Regulation of glycaemia in Diabetes

1. AVANDIA US Prescribing information; 2. Home PD *et al. Lancet* 2009;373:2125; 3. FDA Safety Information; 4. Rosenson RS *et al. Am Heart J* 2012;164:672

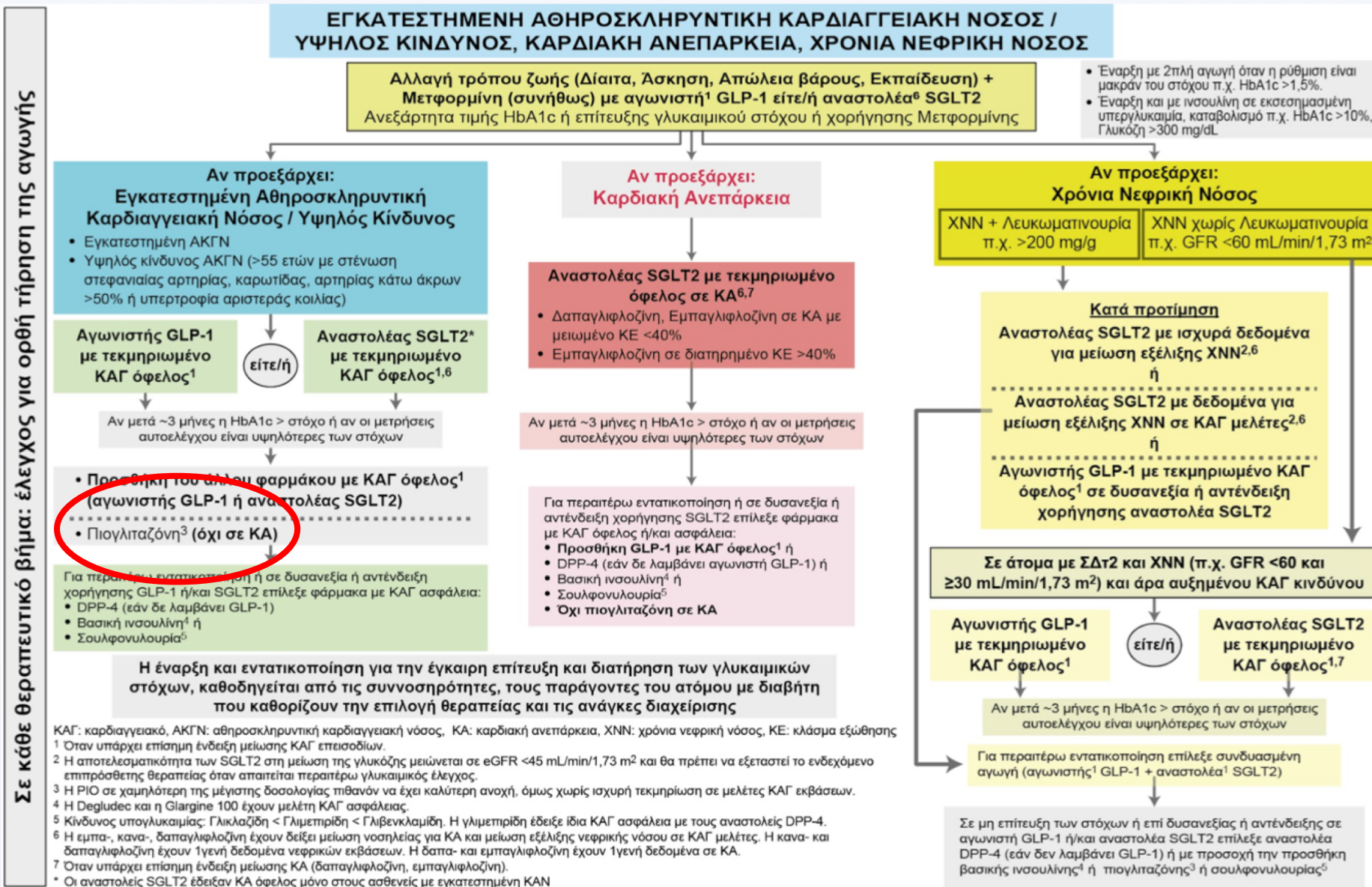
CV safety of TZDs

- TZDs cause or exacerbate heart failure in some patients¹ (**still no HF mortality**)
- CV meta-analyses in 2007 suggested differing effects on CV outcomes
- Pioglitazone was associated with a significant 16% reduction in 3P-MACE (as a secondary endpoint) vs placebo in PROactive²
- Rosiglitazone open-label RECORD data showed no increase in CV death¹
- FDA reduced the safety restrictions on rosiglitazone imposed following 2007 meta-analysis³ but controversy over CV safety remains

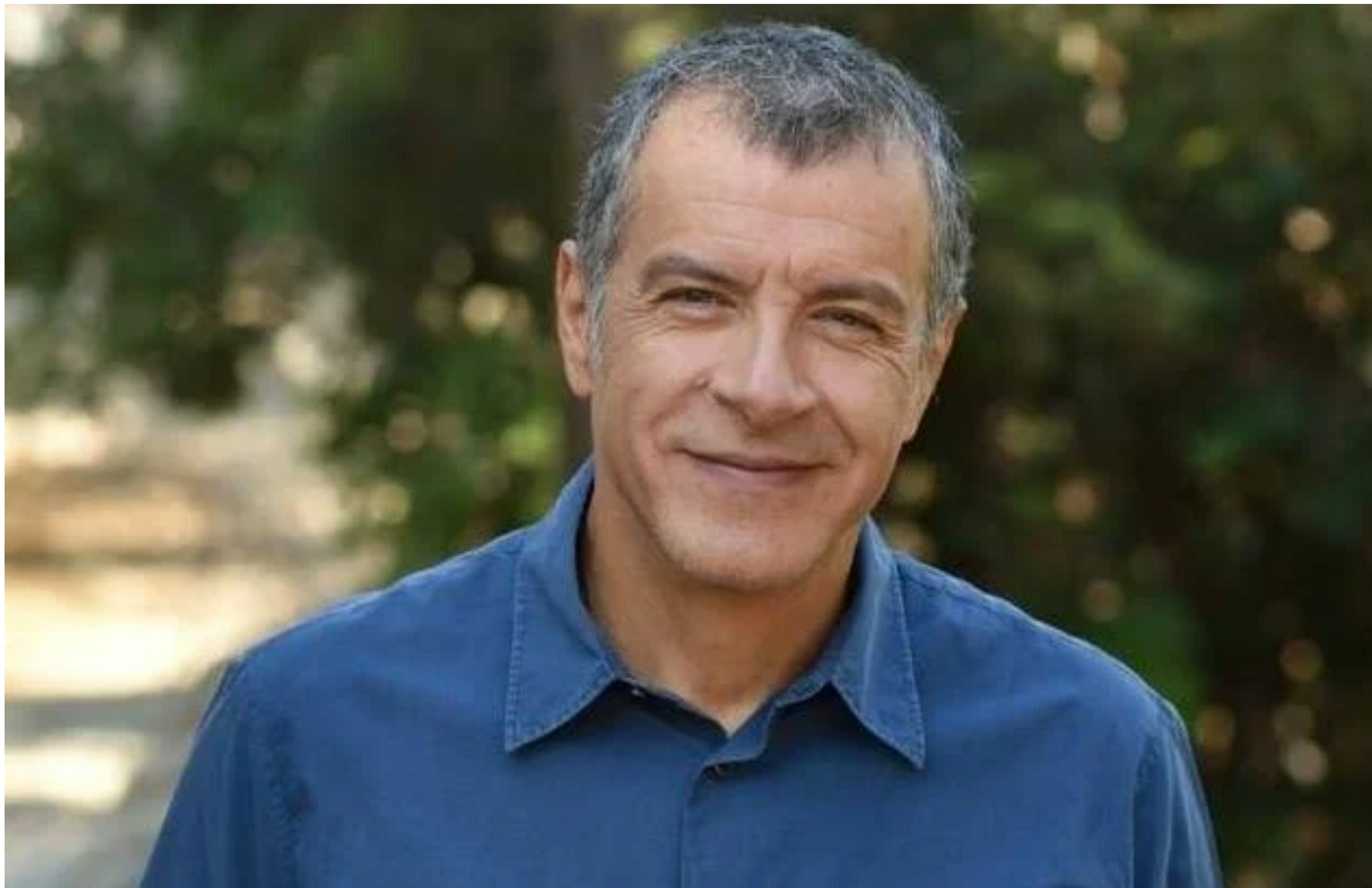
‘Within the PPAR family, there is no “class effect” and each agent must be considered unique. The FDA has mandated that each agent within this class be evaluated individually in a variety of ways including clinical outcome studies’⁴

1. AVANDIA US Prescribing information. 2. Dormandy et al. Lancet 2005;366:1279–89. 3. FDA Safety Information.
4. Rosenson et al. Am Heart J. 2012;164:672–80.

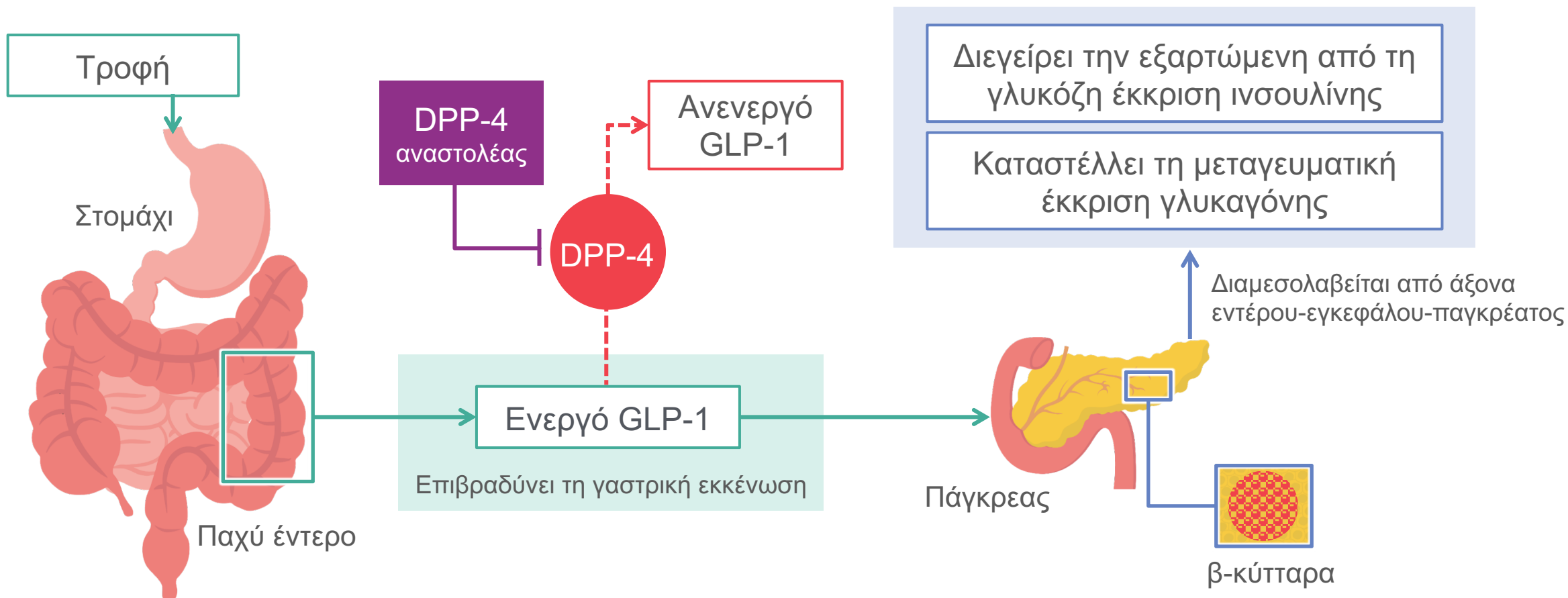
ΜΕ ΥΨΗΛΟ Κ/Α ΚΙΝΔΥΝΟ – ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗ ΑΚΝ – ΧΝΝ – ΚΑ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΟ ΚΕ

Ποιος διάσημος θα ήταν η
πιογλιταζόνη;

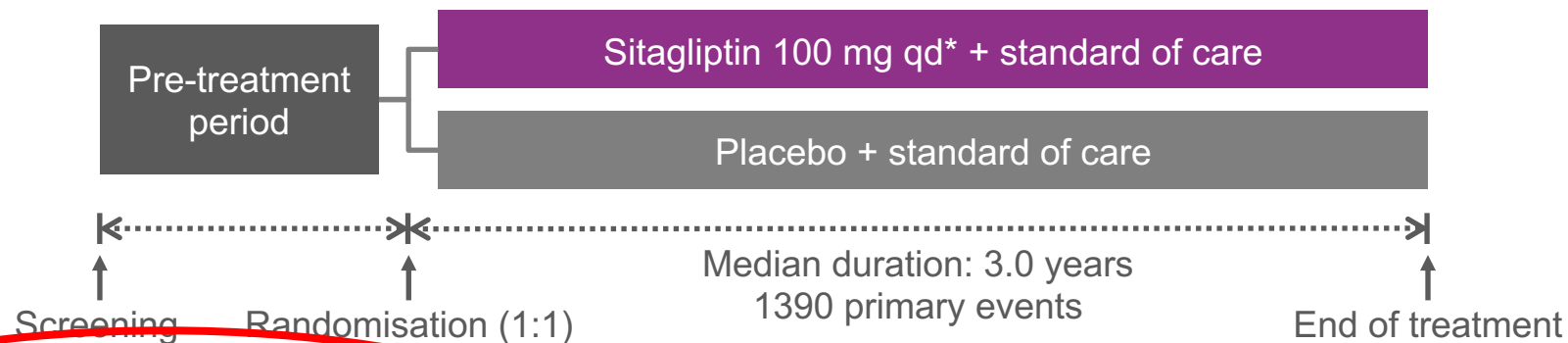

Μηχανισμός δράσης των DPP-4 αναστολέων

TECOS: Σχεδιασμός Μελέτης

Στόχος: Η αξιολόγηση της ΚΔ ασφάλειας της σιταγλιπτίνης έναντι του εικονικού φαρμάκου σε ασθενείς με ΣΔτ2 και εΚΔΝ

Key inclusion criteria

- Aged ≥ 50 years with T2D
- HbA1c 6.5–8.0% receiving stable oral glucose-lowering therapy or insulin, with or without metformin
- Established CV disease

Key exclusion criteria

- DPP-4 inhibitor, GLP-1 receptor agonist or TZD (other than pioglitazone) within the last 3 months
- ≥ 2 episodes of severe hypoglycaemia in the preceding 12 months
- T1D
- eGFR < 30 ml/min/1.73 m²

Primary endpoint 4P-MACE (3P-MACE or hospitalisation for unstable angina)

Key secondary endpoint 3P-MACE (CV death, non-fatal MI or non-fatal stroke)

*50 mg qd for patients with baseline eGFR ≥ 30 to < 50 ml/min/1.73 m²

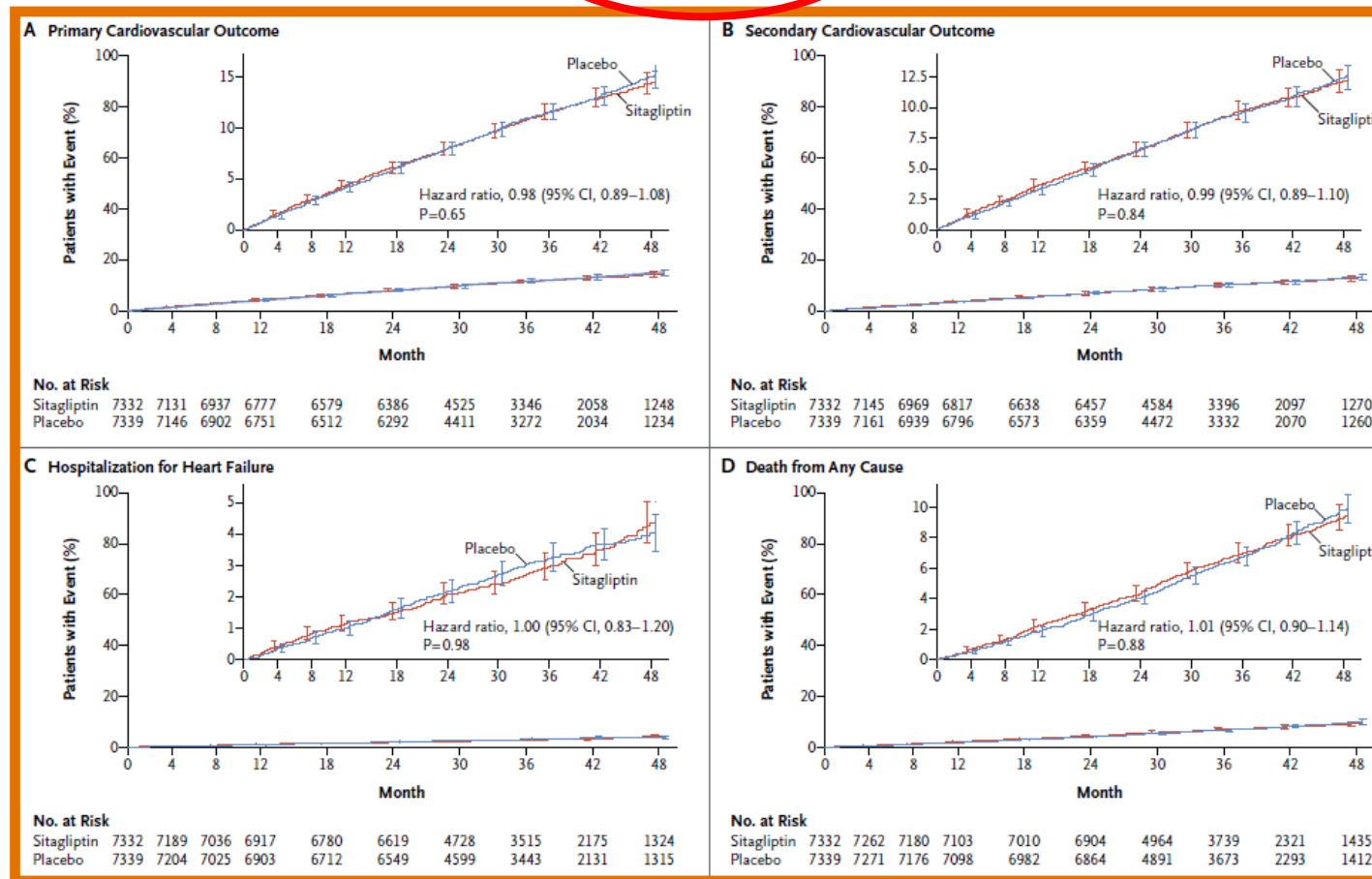
3P-MACE, 3-point major adverse cardiovascular events; 4P-MACE, 4-point major adverse cardiovascular events; CV, cardiovascular; DPP-4, dipeptidyl peptidase-4; eGFR, estimated glomerular filtration rate; GLP-1, glucagon-like peptide-1; HbA1c, glycated haemoglobin; MI, myocardial infarction;

T1D, type 1 diabetes, T2D, type 2 diabetes; TZD, thiazolidinedione, εΚΔΝ: εγκατεστημένη Καρδιαγγειακή Νόσος

Green JB *et al.* *N Engl J Med* 2015;373:232

Clinical Outcomes with Sitagliptin

TECOS
(n=14,671)

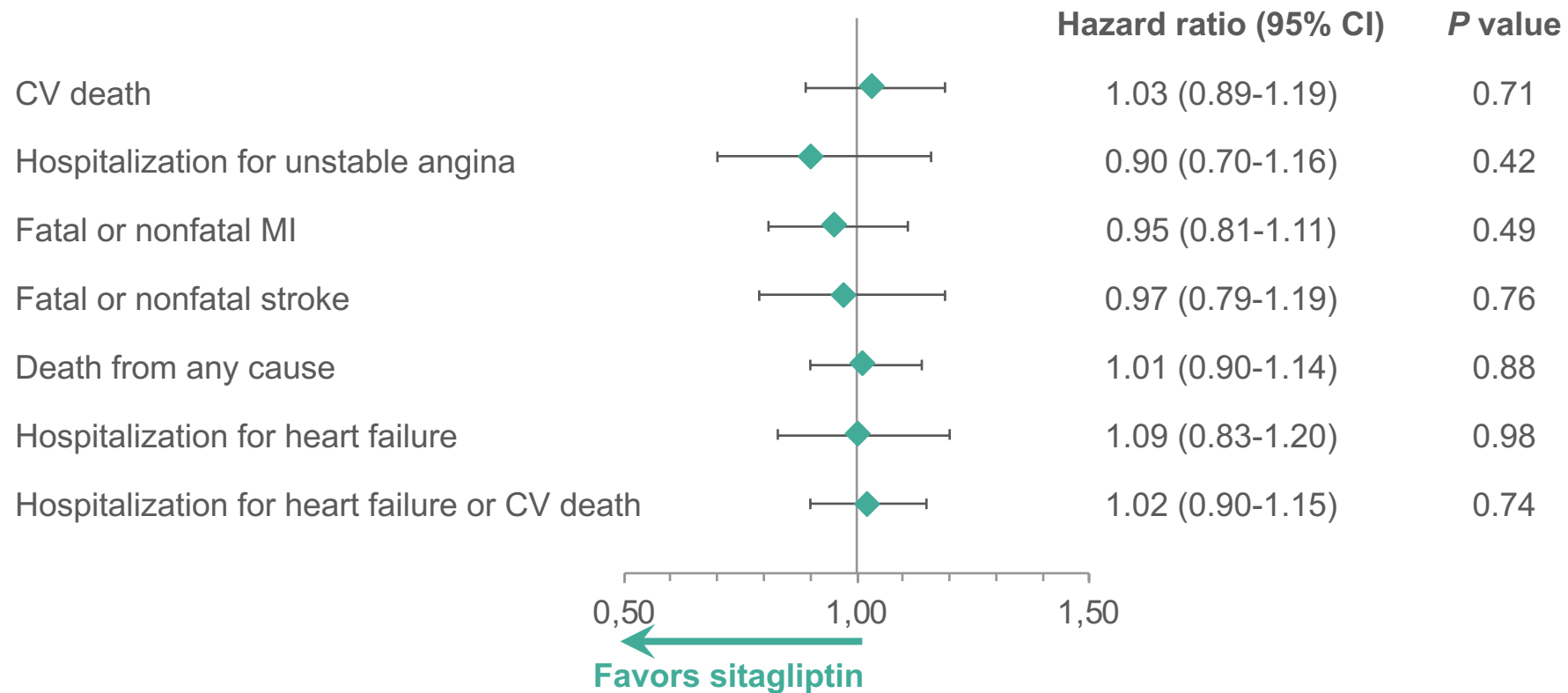
TECOS, Trial Evaluating Cardiovascular Outcomes with Sitagliptin.

Green JB, et al. *N Engl J Med*. 2015;373:232-242.

Individual Secondary Outcomes with Sitagliptin

TECOS Intent to Treat Analysis (n=14,671)

Median follow-up: 3.0 years

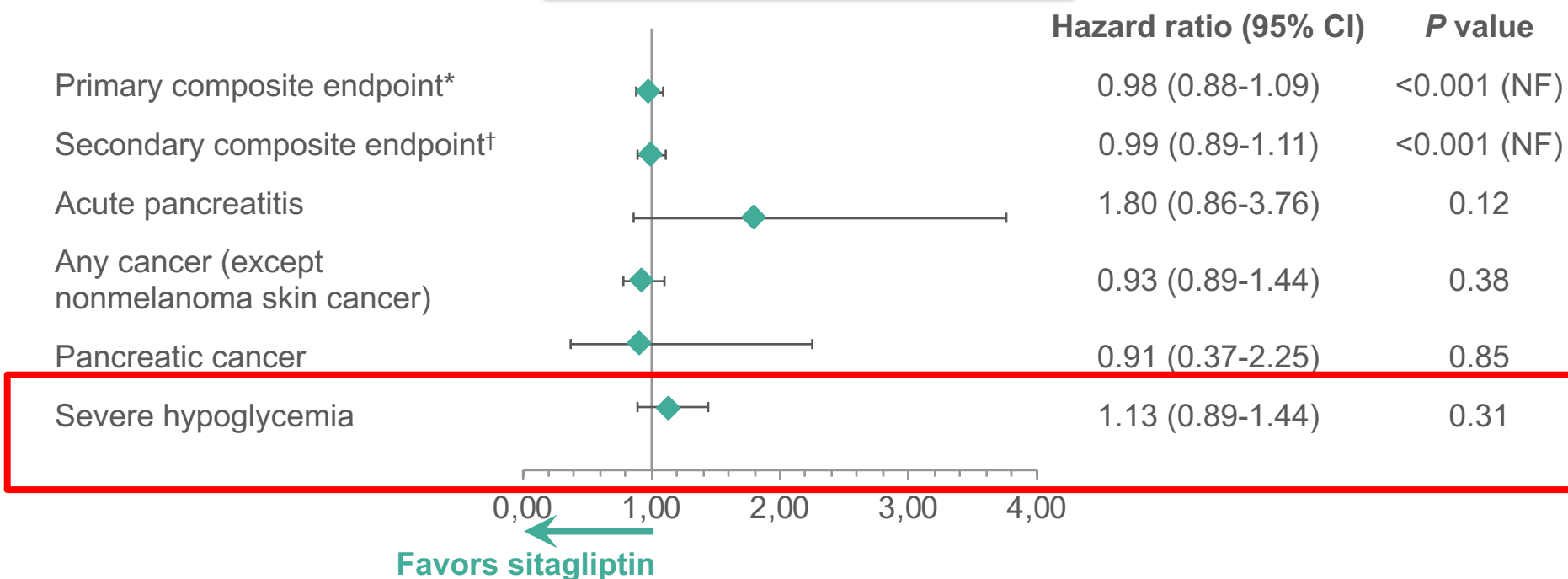
CV, cardiovascular; MI, myocardial infarction; NF, noninferiority; TECOS, Trial Evaluating Cardiovascular Outcomes with Sitagliptin.

Green JB, et al. *N Engl J Med*. 2015;373:232-242.

Primary and Secondary Outcomes with Sitagliptin

TECOS Per Protocol Analysis (n=14,523)

Median follow-up: 3.0 years

*Cardiovascular death, nonfatal myocardial infarction, nonfatal stroke, or hospitalization for unstable angina.

†Secondary composite: cardiovascular death, nonfatal myocardial infarction, or nonfatal stroke.

NF, noninferiority; TECOS, Trial Evaluating Cardiovascular Outcomes with Sitagliptin.

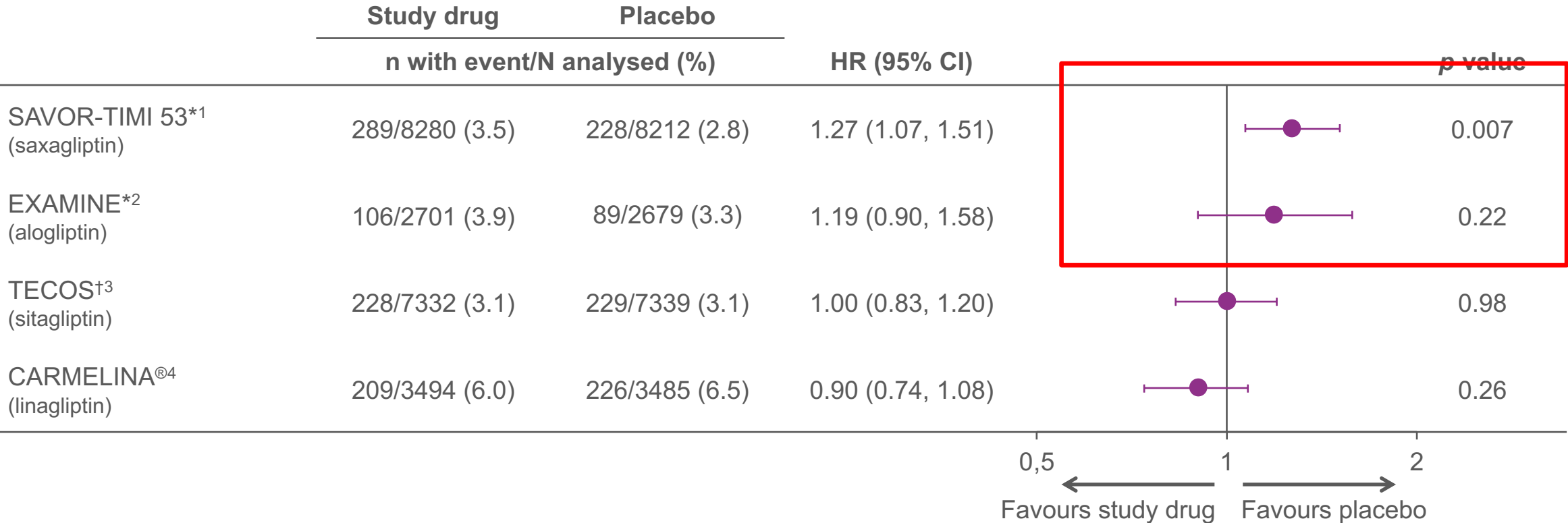
Green JB, et al. *N Engl J Med*. 2015;373:232-242.

***Είναι όλοι οι DPP4
αναστολείς ίδιοι;***

Νοσηλεία για Καρδιακή Ανεπάρκεια στις μελέτες ΚΔ εκβάσεων των DPP-4 αναστολέων

Η σαξαγλιπτίνη συνδέθηκε με σημαντική αύξηση του κινδύνου για νοσηλεία από καρδιακή ανεπάρκεια συγκριτικά με το εικονικό φάρμακο

Comparison of trials should be interpreted with caution due to differences in study design, populations and methodology

*According to an FDA safety review, saxagliptin and alogliptin may increase the risk of heart failure, particularly in patients who already have heart or kidney disease. A warning has been added to the labels of these drugs⁵; †Heart failure risk was not assessed at the time of the trial

CVOT, cardiovascular outcomes trial; DPP-4, dipeptidyl peptidase-4

1. Scirica BM *et al.* *N Engl J Med* 2013;369:1317; 2. Zannad F *et al.* *Lancet* 2015;385:2067; 3. Green JB *et al.* *N Engl J Med* 2015;73:232; 4. Rosenstock J *et al.* *JAMA* 2019;321:69; 5. FDA Drug Safety Communication. Feb 2014. <https://www.fda.gov/drugs/drugsafety/ucm486096.htm> (accessed Mar 2019)

Ποιος διάσημος θα ήταν οι DPP4i;

Οι επιδράσεις των παλαιότερων αντιδιαβητικών παραγόντων στον Καρδιαγγειακό κίνδυνο

Περιεχόμενα

Μετφορμίνη

Σουλφονουλουρίες

Θειαζολιδινεδιόνες

Ινσουλίνη

Original Article

Basal Insulin and Cardiovascular and Other Outcomes in Dysglycemia

The ORIGIN Trial Investigators

N Engl J Med
Volume 367(4):319-328
July 26, 2012

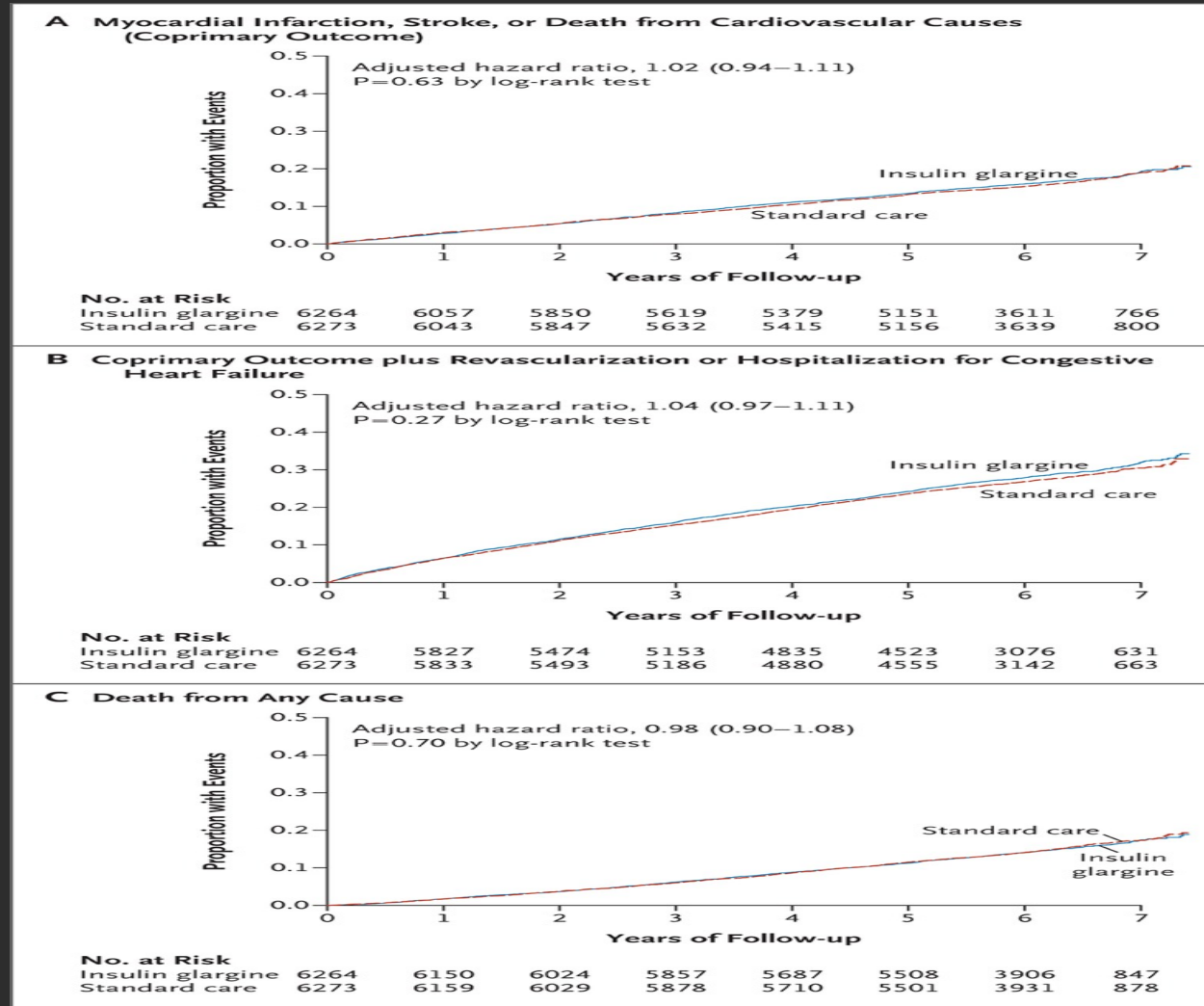

The NEW ENGLAND
JOURNAL of MEDICINE

Study Overview

- In this study with a 2-by-2 factorial design, patients with cardiovascular risk factors and dysglycemia or type 2 diabetes received insulin glargine or standard care.
- Insulin treatment did not affect cardiovascular events, the primary outcome.

Proportion of Participants with Events over Time

The ORIGIN Trial Investigators. N
Engl J Med 2012;367:319-328

Incidence of a First Episode of Severe Hypoglycemia

Table 3. Incidence of a First Episode of Severe Hypoglycemia.

Variable	Insulin Glargine (N = 6264)	Standard Care (N = 6273)	P Value
Severe hypoglycemia*			
Participants with ≥ 1 episode — no. (no./100 person-yr)	359 (1.00)	113 (0.31)	<0.001
Total episodes during follow-up — no.	457	134	
Confirmed nonsevere symptomatic hypoglycemia†			
Participants with ≥ 1 episode — no. (no./100 person-yr)	2614 (9.83)	904 (2.68)	<0.001
Episodes/yr in participants with ≥ 1 episode — median (interquartile range)	0.5 (0.2–1.4)	0.3 (0.2–0.8)	<0.001
Participants with no confirmed episodes during follow-up — no. (%)	3650 (58.3)	5369 (85.6)	<0.001
Any nonsevere symptomatic hypoglycemia			
Participants with ≥ 1 episode — no. (no./100 person-yr)	3575 (16.72)	1580 (5.16)	<0.001
Episodes/yr in participants with ≥ 1 episode — median (interquartile range)	1.1 (0.4–3.1)	0.5 (0.2–1.3)	<0.001
Participants with no episodes during follow-up — no. (%)	2689 (42.9)	4693 (74.8)	<0.001

* This category included any episode of hypoglycemia for which the patient required assistance and that was confirmed by a self-measured or laboratory plasma glucose level of 2 mmol per liter (36 mg per deciliter) or less or from which the patient recovered promptly after oral carbohydrate, intravenous glucose, or glucagon administration.

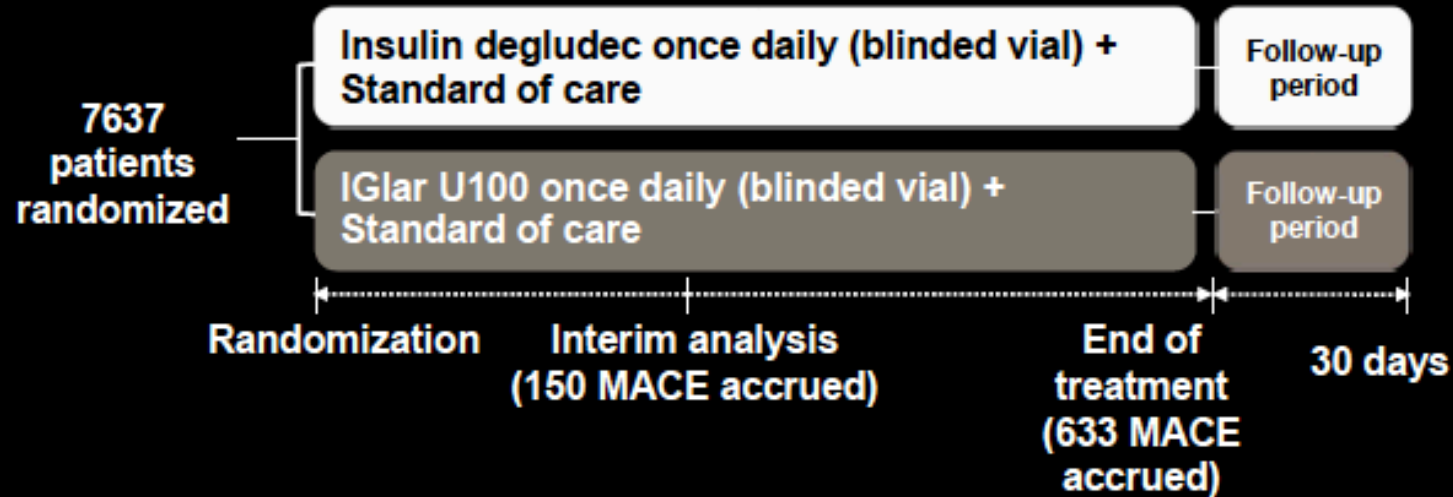
† This category included any symptomatic nonsevere hypoglycemic episode that was confirmed by a self-measured glucose level of 3 mmol per liter (54 mg per deciliter) or less.

Conclusions

- When used to target normal fasting plasma glucose levels for more than 6 years, insulin glargine had a neutral effect on cardiovascular outcomes and cancers.
- Although it reduced new-onset diabetes, insulin glargine also increased hypoglycemia and modestly increased weight.

DEVOTE: Trial Design

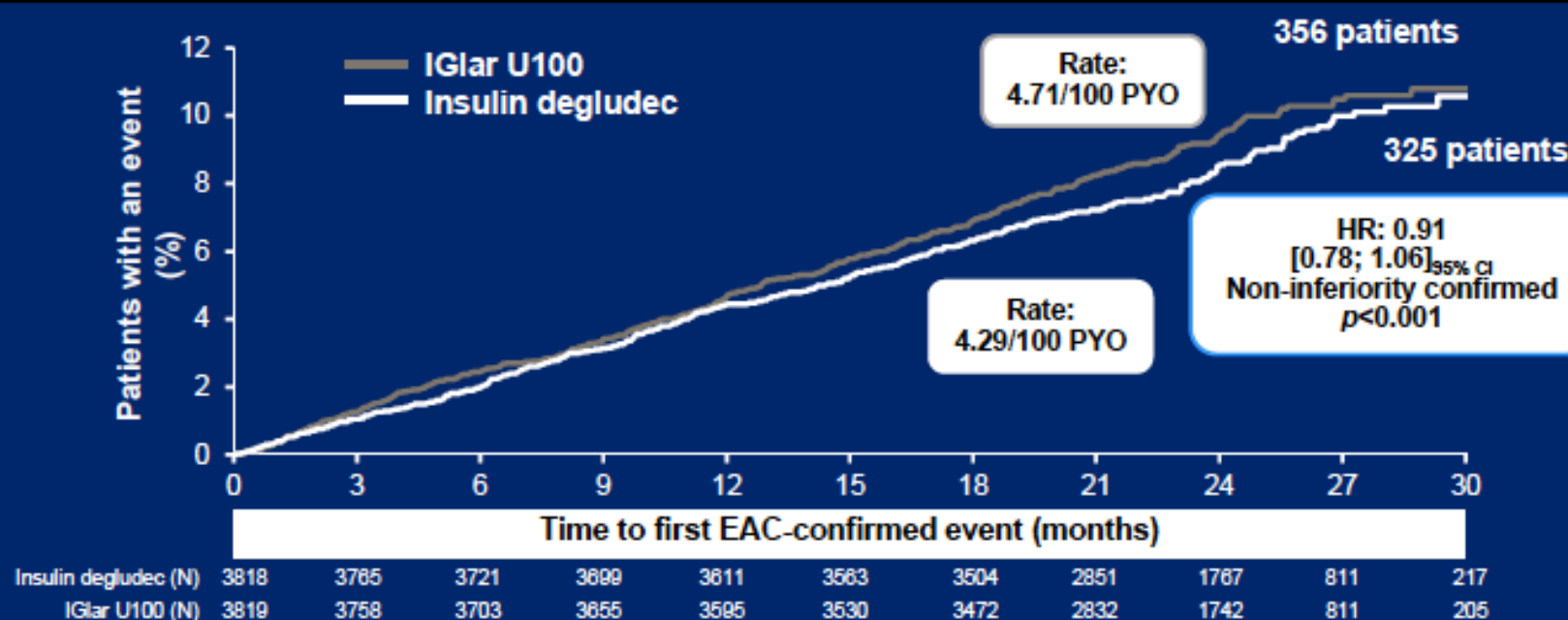
Primary endpoint

Time from randomization to first occurrence of a 3-point MACE: cardiovascular death^{*†}, non-fatal myocardial infarction^{*} or non-fatal stroke^{*}

Secondary endpoints

- Rate of severe hypoglycemic episodes^{*†}
- Incidence of severe hypoglycemic episodes^{*†}

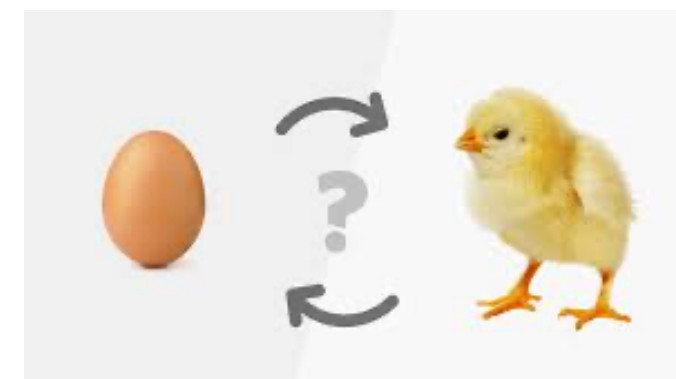
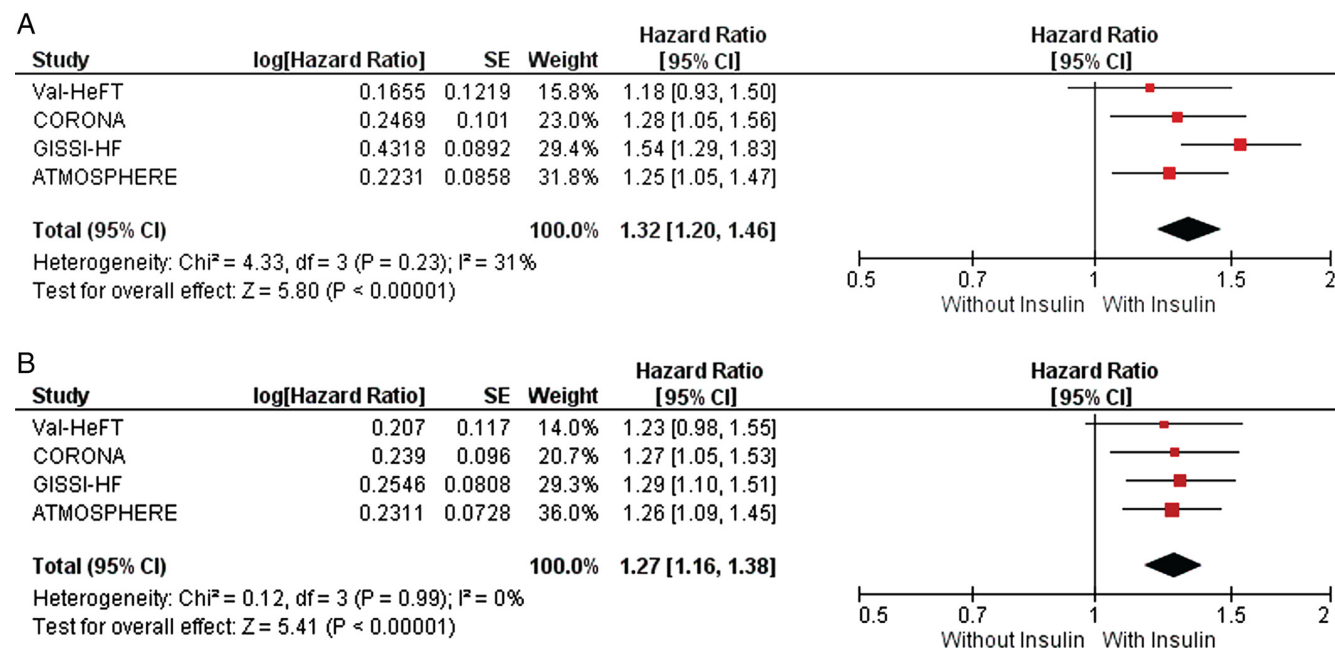
DEVOTE: Time to First 3-point MACE

Full analysis set; Cox regression analysis accounting for treatment. Analysis includes events between randomization date and follow-up date. Patients without an event are censored at the time of last contact (phone or visit)

EAC, Event Adjudication Committee; N, number of patients at risk; PYO, patient-years of observation

Treatment with insulin is associated with worse outcome in patients with chronic heart failure and diabetes

Heart failure with insulin degludec versus glargine U100 in patients with type 2 diabetes at high risk of cardiovascular disease: DEVOTE 14

Richard E. Pratley, Mansoor Husain, Ildiko Lingvay, Thomas R. Pieber, Thomas Mark, Hans A. Saevereid, Daniel Vega Møller, Bernard Zinman, on behalf of the DEVOTE Study Group

Predictors of time to first hHF (SMQ definition)

Baseline predictor	Hazard ratio [95% CI]	Relative importance	P-value
Prior heart failure (Y vs N)	4.89 [3.90; 6.14]	54.6	<0.0001
Hepatic impairment (Y vs N)	3.08 [2.15; 4.41]	11.0	<0.0001
eGFR (log regression)	0.44 [0.34; 0.58]	10.0	<0.0001
Atrial fibrillation (Y vs N)	1.95 [1.50; 2.55]	7.2	<0.0001
Total insulin dose (U/kg) at week 1	1.53 [1.27; 1.84]	5.9	<0.0001
Prior myocardial infarction (Y vs N)	1.54 [1.23; 1.91]	4.3	0.0001
Macular edema (Y vs N)	3.77 [1.40; 10.2]	2.0	0.0087
A1C (squared regression)	1.00 [1.00; 1.01]	1.8	0.0137
Proteinuria (microalbuminuria and gross proteinuria)	1.36 [1.06; 1.73]	1.8	0.0140
Systolic blood pressure at baseline	1.01 [1.00; 1.01]	1.5	0.0251

Adapted from Table 2. Variables identified by stepwise selection – FAS. Relative importance is calculated as $100 \times \text{Chi-square} / \text{Total Chi-square}$, where the Chi squares are from a model simultaneously considering all effects mentioned in the table. CI, confidence interval; eGFR, estimated glomerular filtration rate; FAS, full analysis set; hHF, hospitalization for heart failure; N, no; SMQ, standardized Medical Dictionary for Regulatory Activities Query; U, units; Y, yes

Ποιος διάσημος θα ήταν η ινσουλίνη;

“If you have always done it that way, it is probably wrong”

Charles Kettering, 1876-1958

Ο ασκός του Αιόλου

Table 1 Timeline: the rise and fall of rosiglitazone

findings.¹⁶

21 May 2007	The meta-analysis of CV outcomes is published online. ¹⁸
6 June 2007	The company publishes an unblinded interim analysis of the RECORD Trial.
30 July 2007	The FDA reveals its own meta-analysis of CV events with rosiglitazone, showing a statistically significant increase in risk ($RR = 1.4$). ¹⁷
October 2007	The FDA adds a 'black box warning' to the rosiglitazone label for ischaemic events.
December 2008	The FDA issues a guidance requiring CV outcomes trials for diabetes drugs. ³

DPP-4i

Saxagliptin and CV outcomes in patients with T2D

DPP-4i

Alogliptin after acute coronary syndrome in patients with T2D

DPP-4i

Effect of sitagliptin on CV outcomes in T2D

DPP-4i

Linagliptin CV and renal outcomes in T2D with vascular risk

DPP-4i

CV outcomes study of linagliptin vs glimepiride in patients with T2D

GLP-1RA

Lixisenatide in ACS, a long-term CV endpoint trial of lixisenatide vs placebo

GLP-1RA

Liraglutide and CV outcomes in T2D

GLP-1RA

SUSTAIN 6: CV and other long-term outcomes with semaglutide in patients with T2D

GLP-1RA

FREEDOM-CVO: CV outcomes study examining the safety of ITCA 650 vs placebo

GLP-1RA

CV outcomes after treatment with exenatide OW in patients with T2D

GLP-1RA

Effect of albiglutide on major CV events in patients with T2D

GLP-1RA

PIONEER 6: CV safety of oral semaglutide with SOC in patients with T2D

GLP-1RA

Effect of dulaglutide on major CV events in patients with T2D

SGLT-2i

Empagliflozin, CV outcomes and mortality in T2D

SGLT-2i

Canagliflozin and CV and renal events in T2D

SGLT-2i

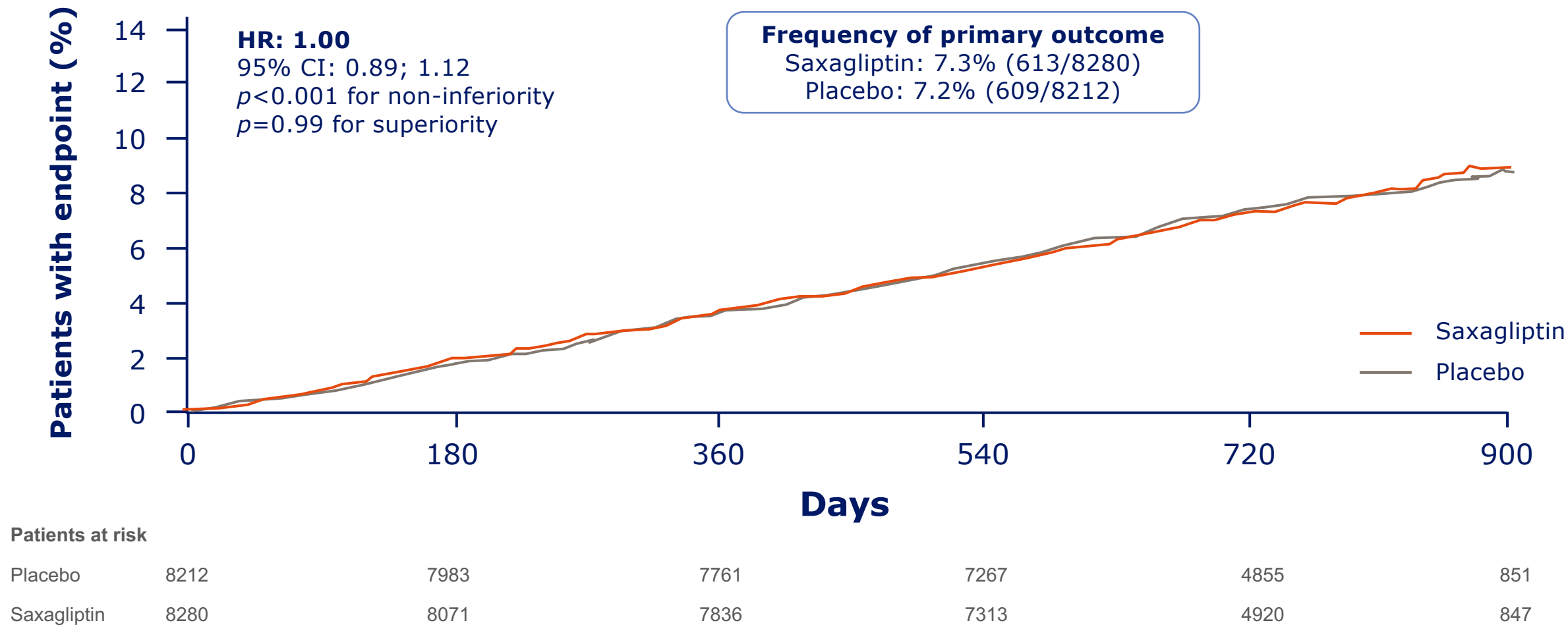
Effect of dapagliflozin on CV events in patients with T2D

Insulin

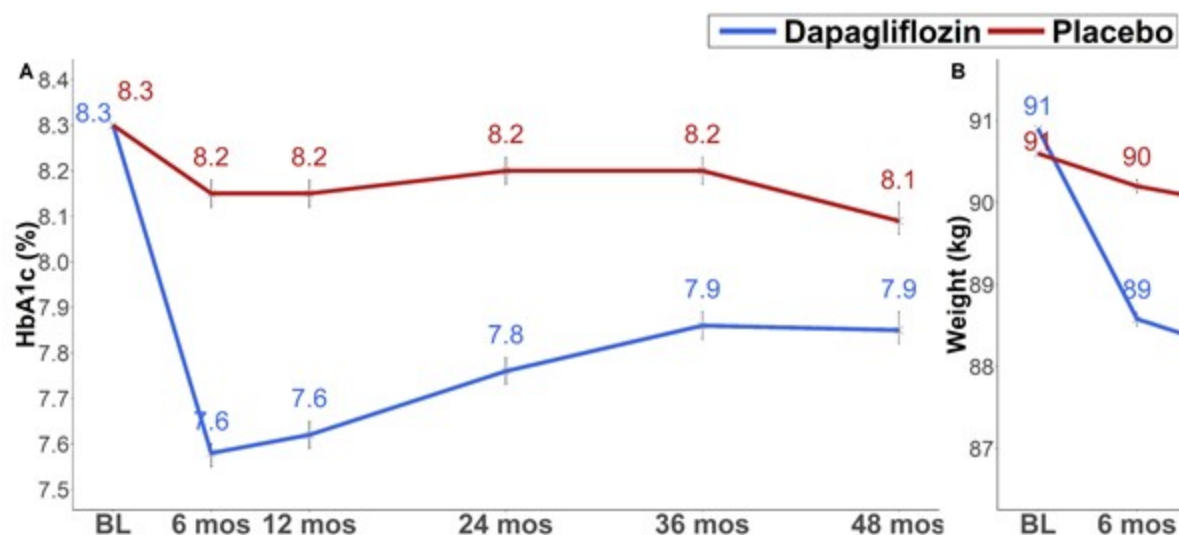
CV safety of IDeg vs IGlargin in patients with T2D at high risk of CV events

SAVOR-TIMI-53: Time to first CV death, non-fatal MI or non-fatal ischaemic stroke

HbA1c

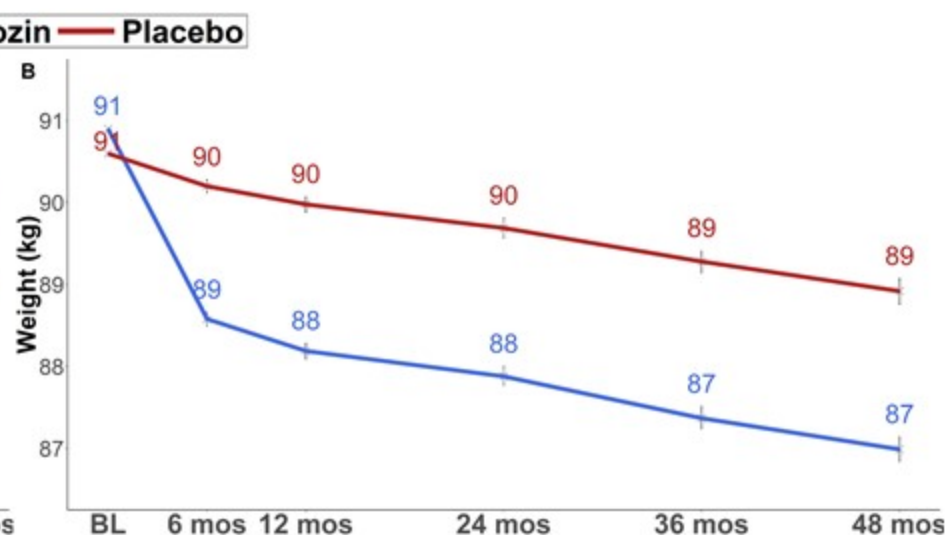
LSM Difference 0.42% (95% CI 0.40-0.45)

All P-values (except BL) <0.001

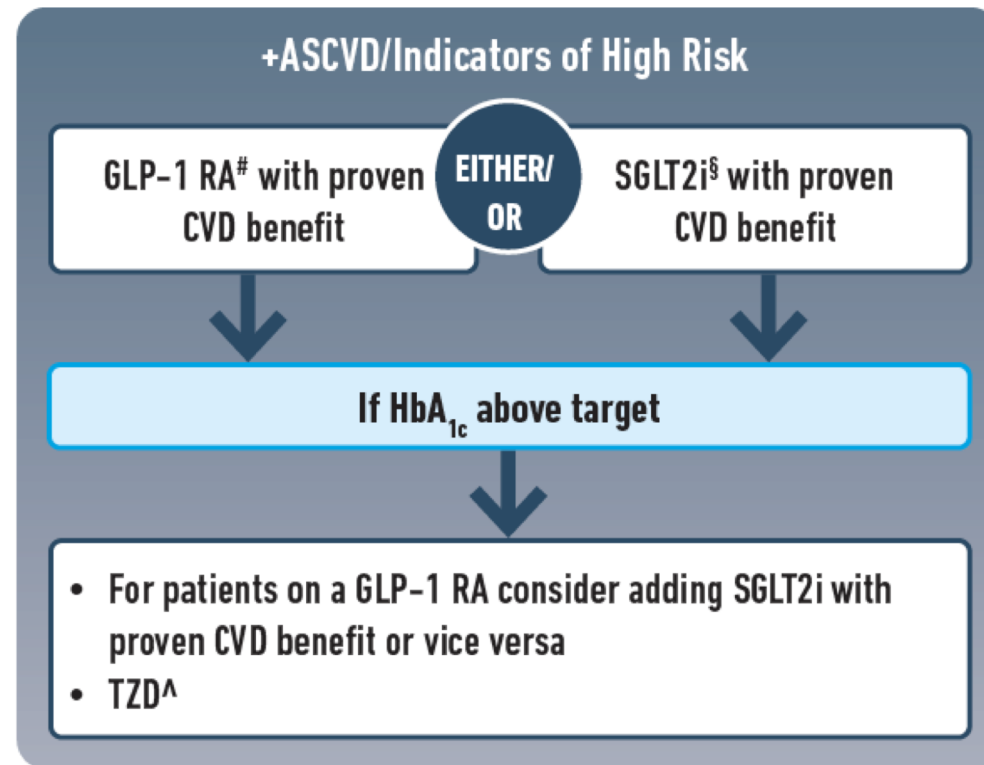
Weight

LSM Difference 1.8 kg (95% CI 1.7-2.0)

All P-values (except BL) <0.001

Choosing glucose-lowering medication in people with CVD

ASCVD = atherosclerotic cardiovascular disease

Davies MJ, Aroda VR, Collins BS, Gabbay RA, Green J, Maruthur NM, Rosas SE, Del Prato S, Mathieu C, Mingrone G, Rossing P, Tankova T, Tsapas A, Buse JB

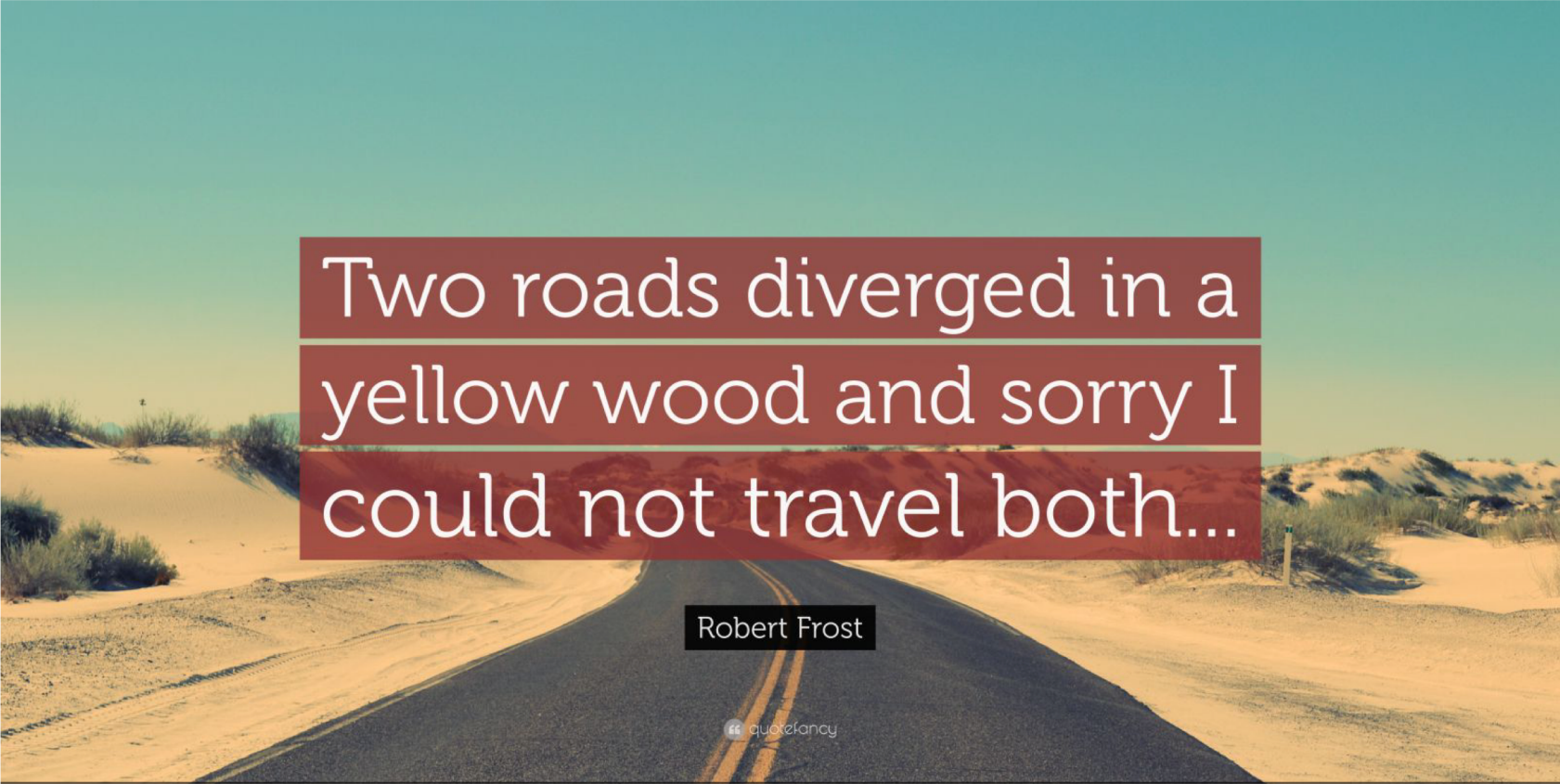
Diabetes Care 2022; <https://doi.org/10.2337/dci22-0034>. *Diabetologia* 2022; <https://doi.org/10.1007/s00125-022-05787-2>.

Consensus recommendations

- In people with established CVD, a GLP-1RA with proven benefit should be used to reduce MACE or an SGLT2i with proven benefit should be used to reduce MACE and HF and improve kidney outcomes.
- In people without established CVD but with multiple cardiovascular risk factors (such as age ≥ 55 , obesity, hypertension, smoking, dyslipidaemia, or albuminuria), a GLP-1RA with proven benefit could be used to reduce MACE or an SGLT2i with proven benefit could be used to reduce MACE and heart failure and improve kidney outcomes.

Consensus recommendations

- In people with HF, CKD, established CVD, or multiple risk factors for CVD, the decision to use a GLP-1RA or an SGLT2i with proven benefit should be **independent of background use of metformin.**
- In people with HF, CKD, established CVD, or multiple risk factors for CVD, the decision to use a GLP-1RA or an SGLT2i with proven benefit should **be independent of baseline HbA_{1c}.**

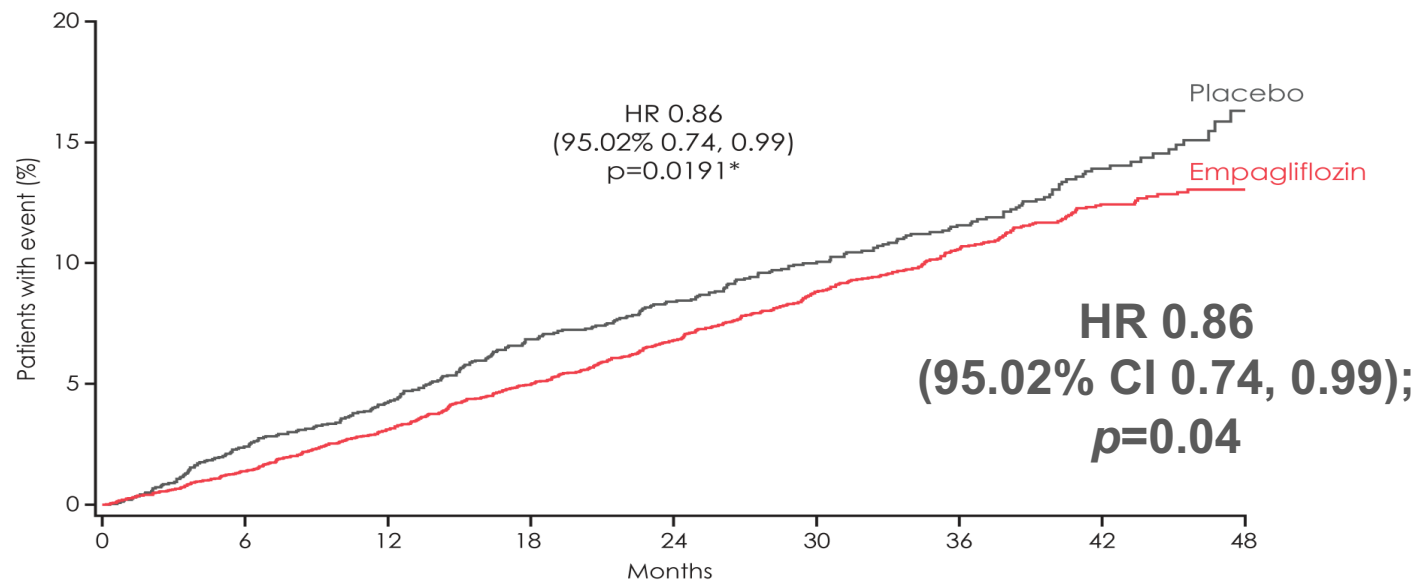
Two roads diverged in a
yellow wood and sorry I
could not travel both...

Robert Frost

quotezancy

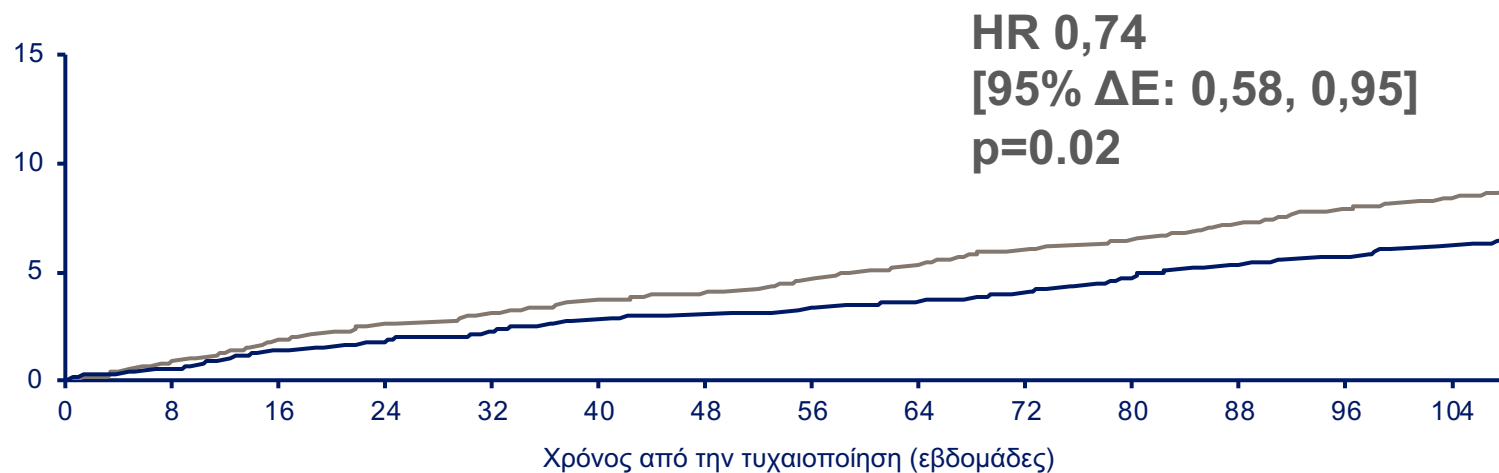

SGLT2i

EMPA-REG

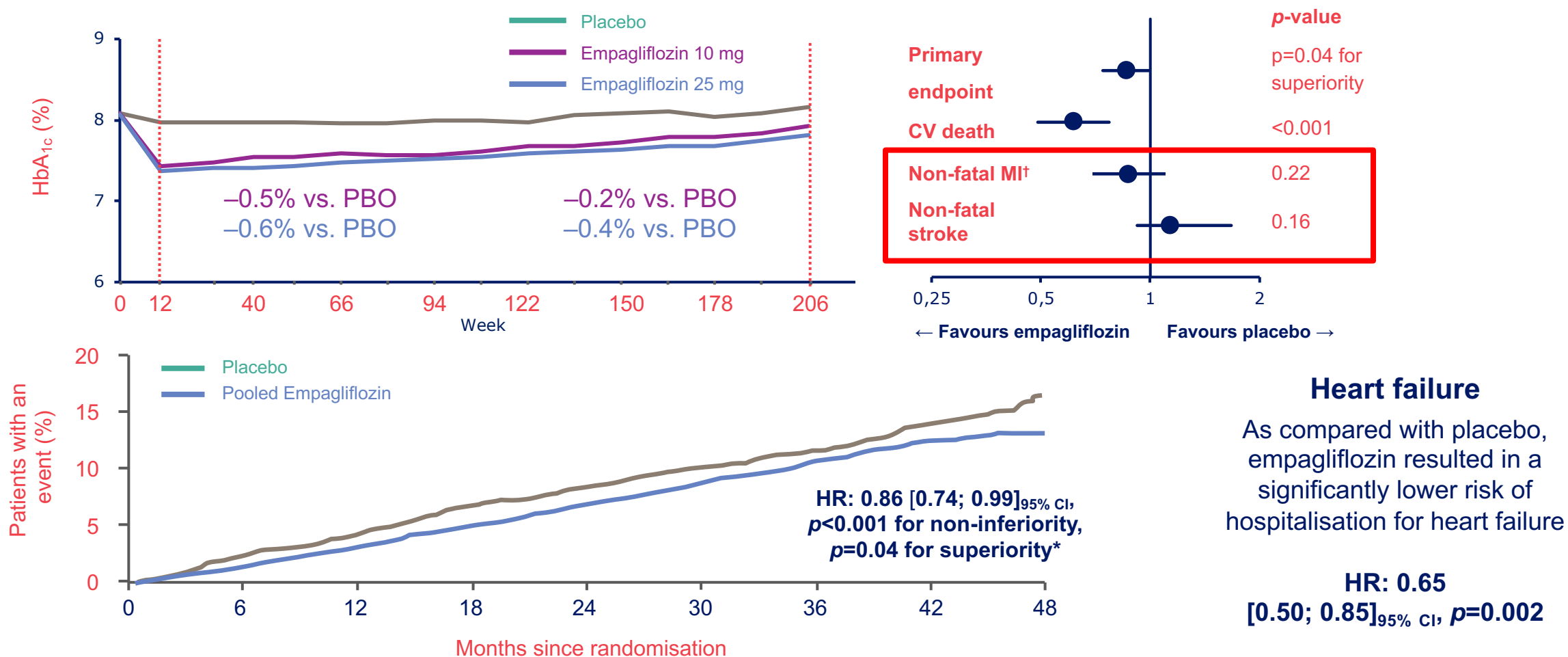
GLP-1 RAs

SUSTAIN 6

Empagliflozin: EMPA-REG results

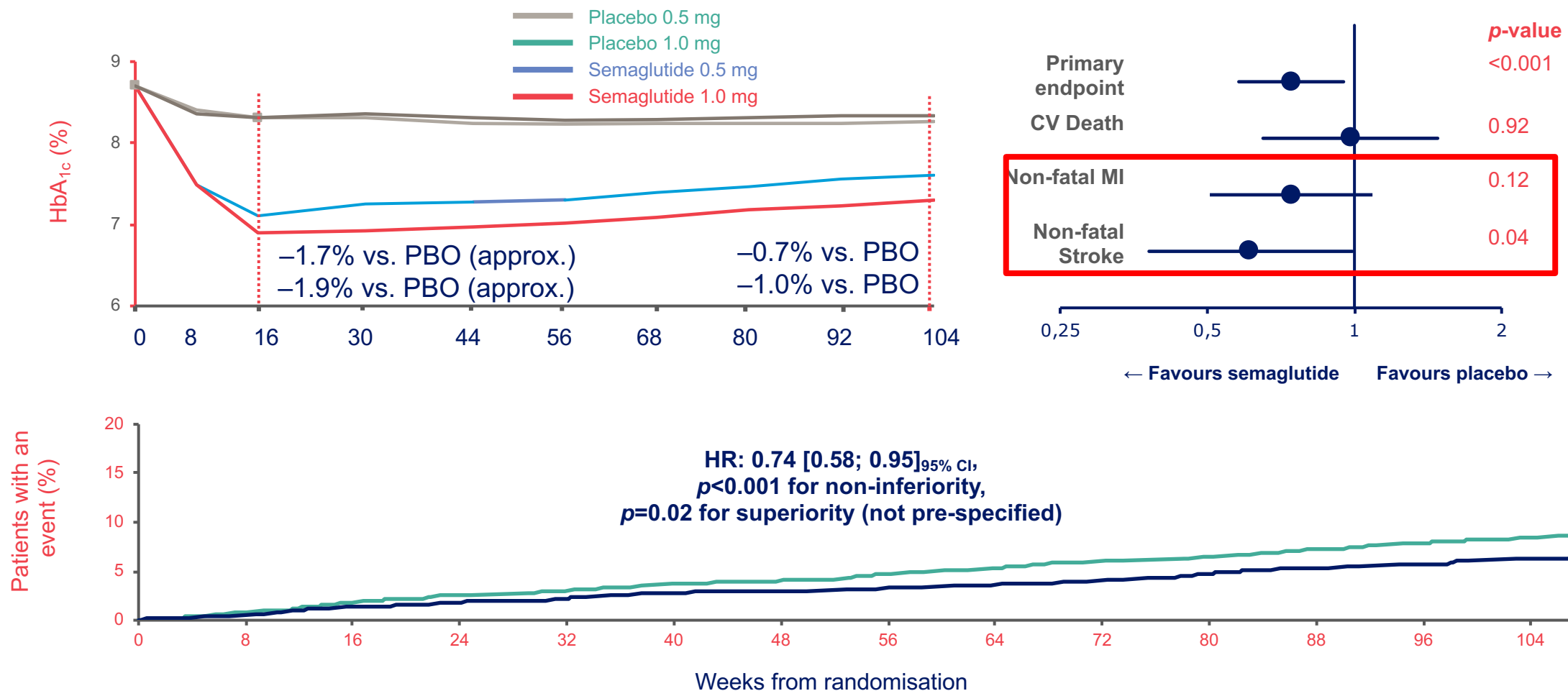
HbA_{1c} reductions and macrovascular outcomes

The primary composite outcome was death from cardiovascular causes, nonfatal myocardial infarction, or nonfatal stroke, as analyzed in the pooled empagliflozin group vs. the placebo group. *Two-sided tests for superiority were conducted (statistical significance was indicated if $p \leq 0.0498$); †Excluding silent MI. CI, confidence interval; CV, cardiovascular; CVD, cardiovascular disease; HbA_{1c}, glycated haemoglobin; ERR, estimated rate ratio; HR, hazard ratio; MI, myocardial infarction; PBO, placebo; PE, primary endpoint; SGLT-2i, sodium glucose co-transporter 2 inhibitor. 1. Zinman et al. *N Engl J Med* 2015;373:2117–28.

Semaglutide: SUSTAIN-6 results

HbA_{1c} reductions and macrovascular outcomes

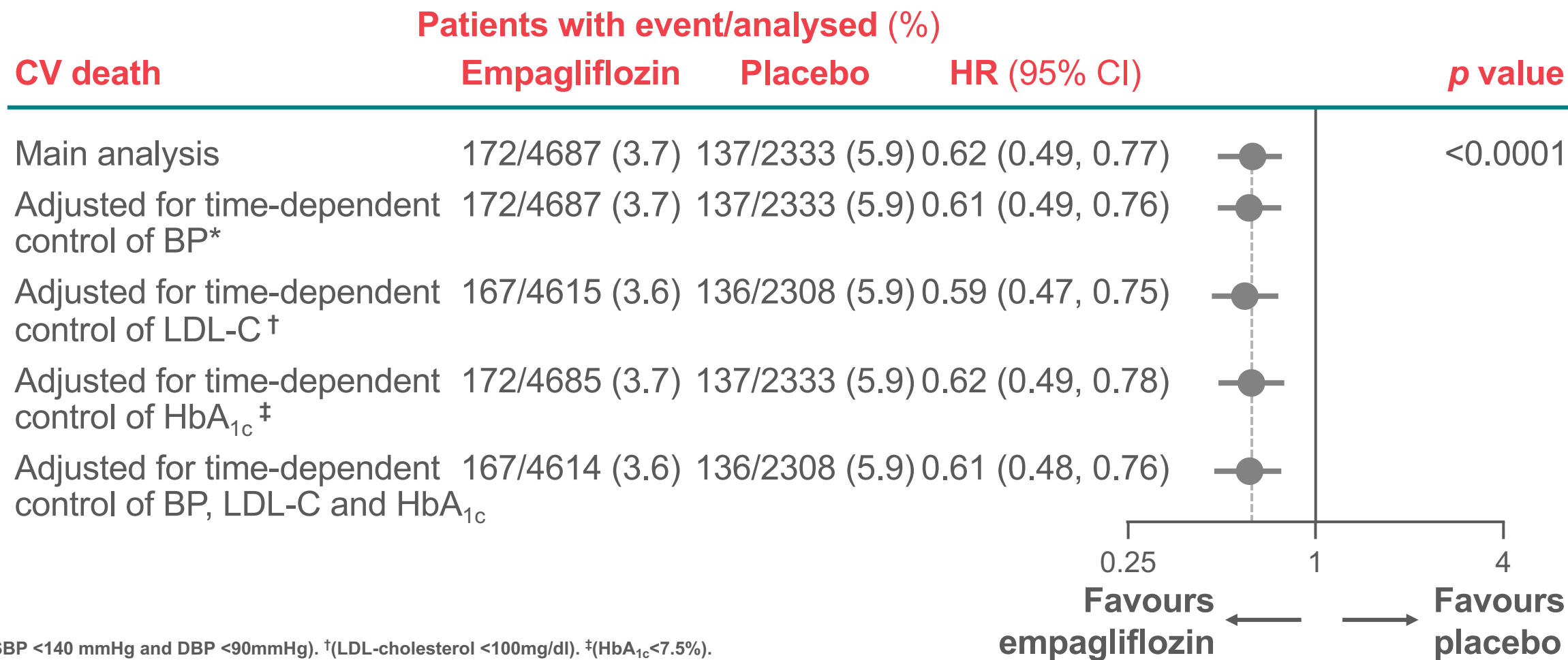

Semaglutide is under development and not approved. The primary composite outcome was the first occurrence of cardiovascular death, nonfatal myocardial infarction, or nonfatal stroke. Primary endpoint analysed using Cox proportional hazard regression with pooled treatment (semaglutide vs. placebo) as a fixed factor. Change at week 104 is shown for metabolic and CV risk factors. CV, cardiovascular; HbA_{1c}, glycated haemoglobin; HR, hazard ratio; PBO, placebo; MI, myocardial infarction; Sema, semaglutide. Marso et al. *New Engl J Med* 2016;375:1834–44.

**Το κλειδί βρίσκεται
στους μηχανισμούς**

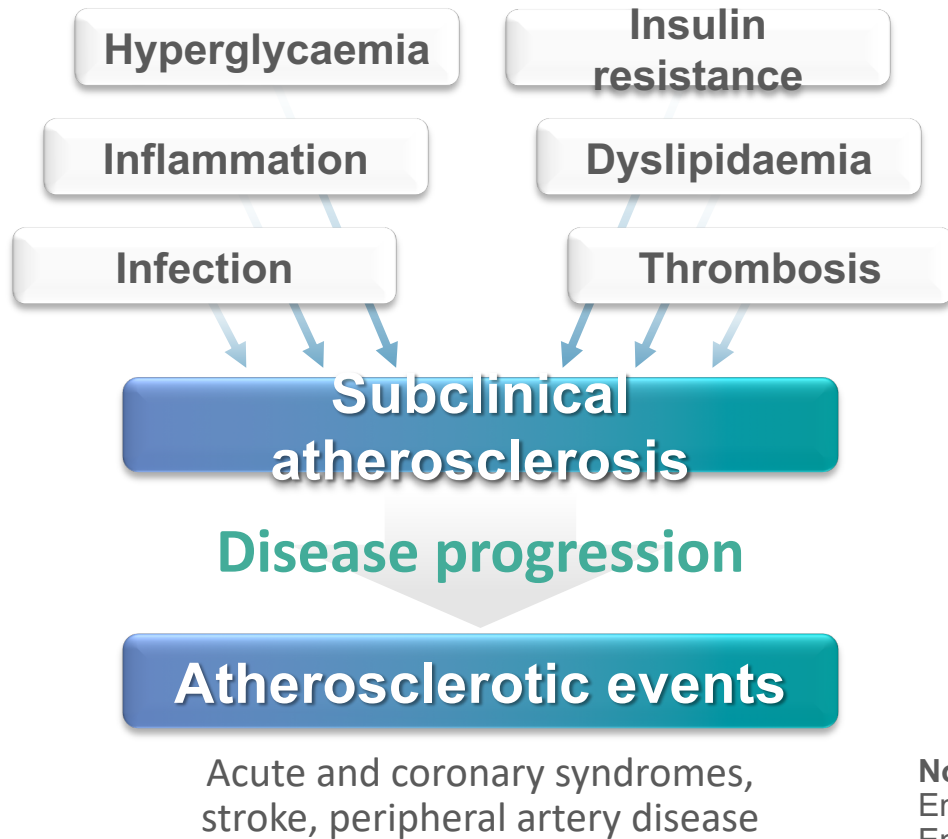
Reduced risk of CV death was not associated with BP, LDL-cholesterol or HbA_{1c} control over time

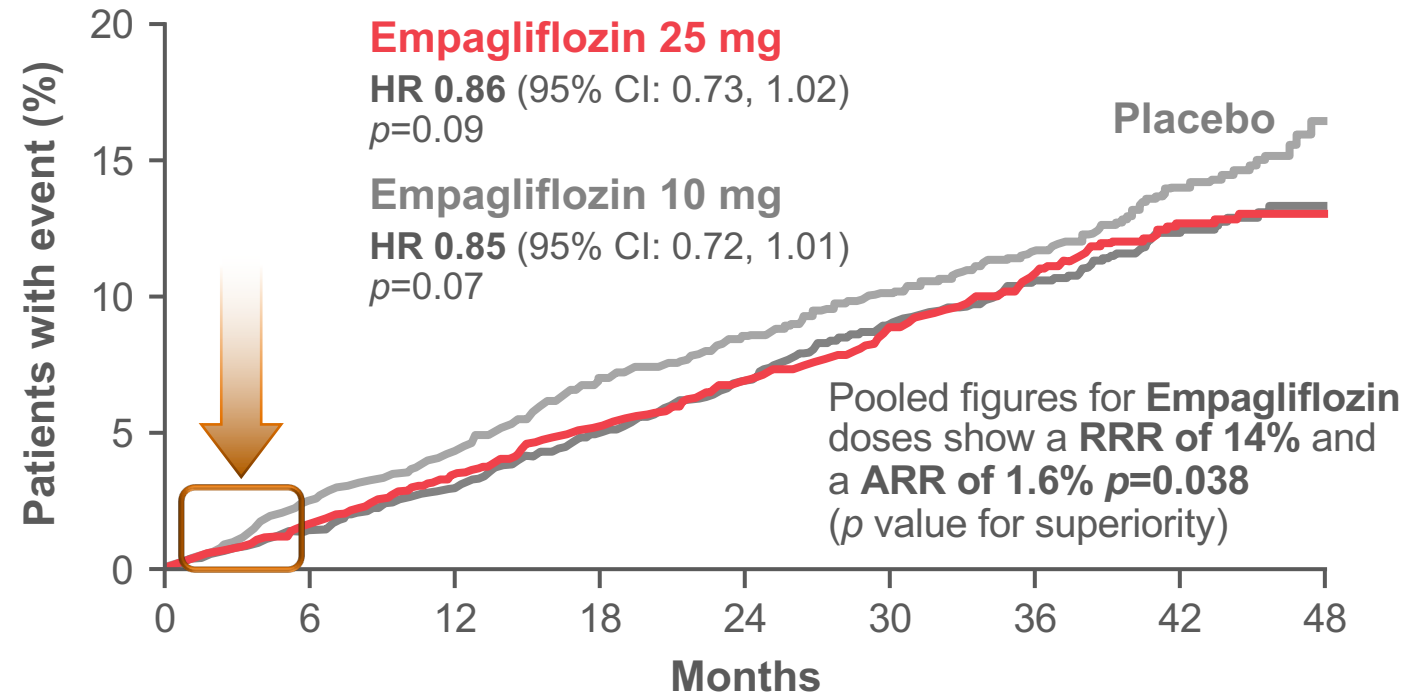
*(SBP <140 mmHg and DBP <90mmHg). †(LDL-cholesterol <100mg/dl). ‡(HbA_{1c}<7.5%).
Post-hoc analysis. Cox regression analysis in patients treated with ≥1 dose of study drug.
Main analysis did not adjust for baseline or time-dependent control of BP, LDL-cholesterol or HbA_{1c}.
Fitchett D, et al. Poster presented at Diabetes UK Professional Conference, 14-16 March 2018, London, UK.

SGLT2i CVOT study results challenge the classical model of cardiovascular risk

Classic CV risk model¹

EMPA-REG OUTCOME study: major adverse cardiac event (MACE)²

No. of patients:

Empagliflozin 10 mg	2345	2292	2233	2167	1918	1415	1177	753	178
Empagliflozin 25 mg	2342	2288	2222	2161	1933	1406	1182	781	192
Placebo	2333	2256	2194	2112	1875	1380	1161	741	166

Στην EMPA-REG OUTCOME, τα οφέλη της θεραπείας με την εμπαγλιφλοζίνη προέκυψαν εντός λίγων εβδομάδων μετά την έναρξη

Τα οφέλη παρατηρήθηκαν πολύ νωρίς με τη μείωση κινδύνου να φτάνει τη στατιστική σημαντικότητα την :

17

HR=0.10; 95% CI 0.01, 0.87
(P=0.0372)

NKA

27

HR=0.28; 95% CI 0.08, 0.97
(P=0.0445)

ΚΔ Θάνατος ή
NKA

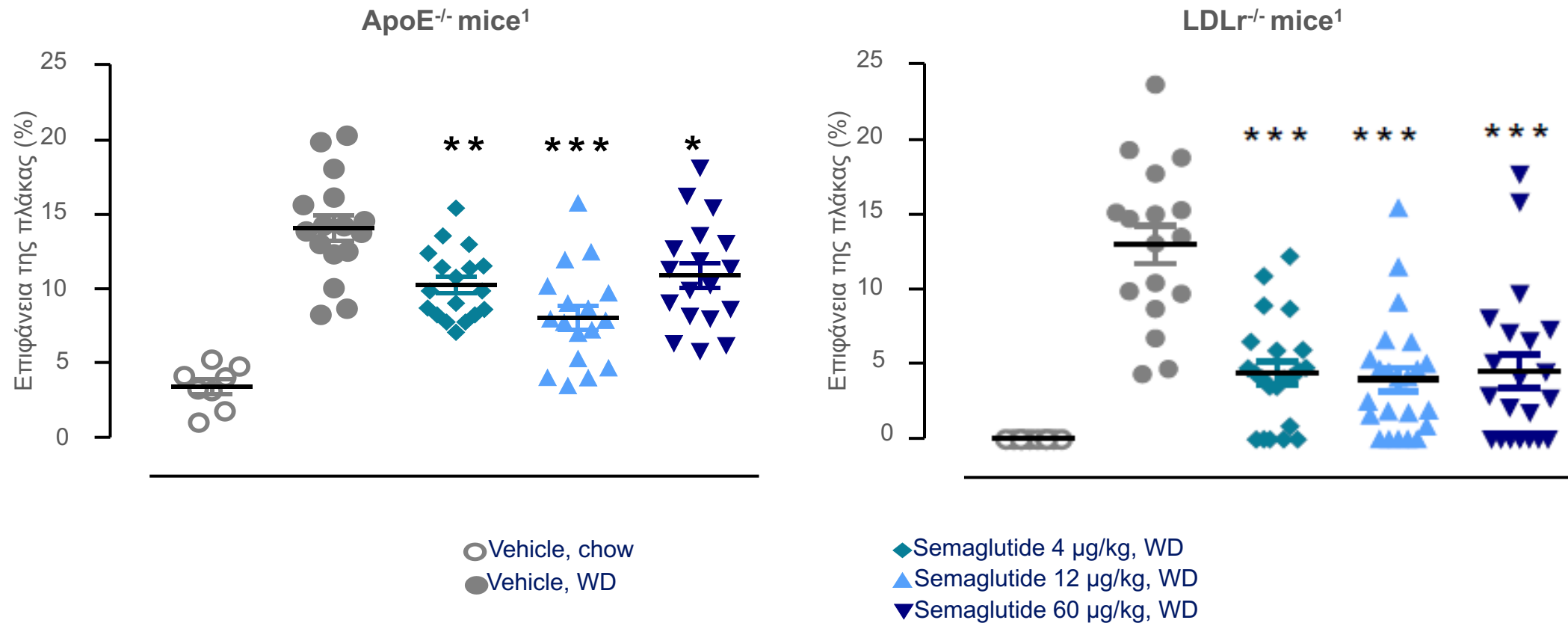
59

HR=0.28; 95% CI 0.08, 0.96
(P=0.0424)

ΚΔ
θάνατος

Η σεμαγλουτίδη έχει αντι-αθηροσκληρυντική δράση

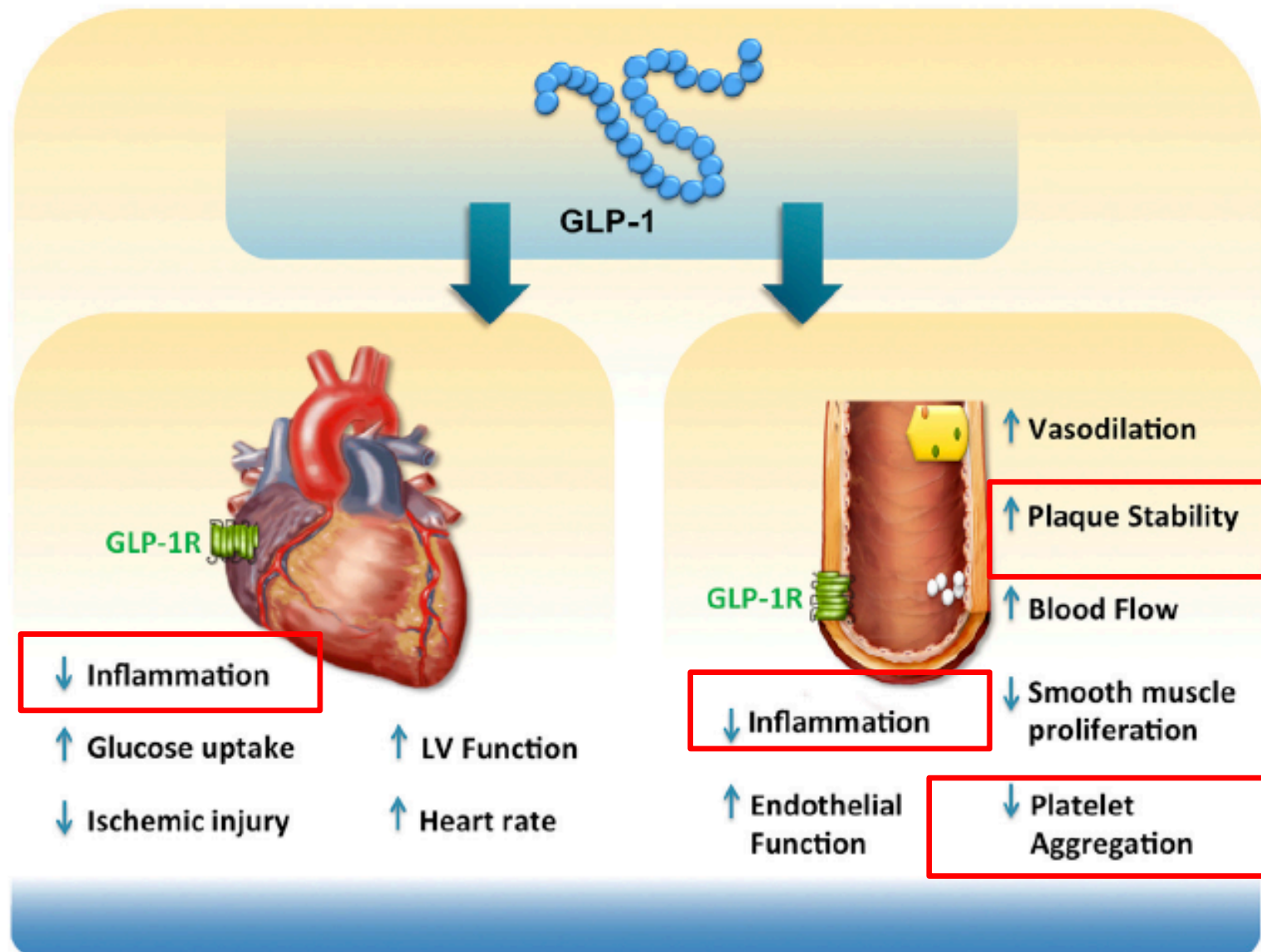
ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΜΒΑΔΟΥ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΣΕ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΤΗΣ ΑΘΗΡΟΣΚΛΗΡΥΝΣΗΣ

*p<0.05 vs vehicle WD; **p<0.01 vs vehicle WD; ***p<0.001 vs vehicle WD.

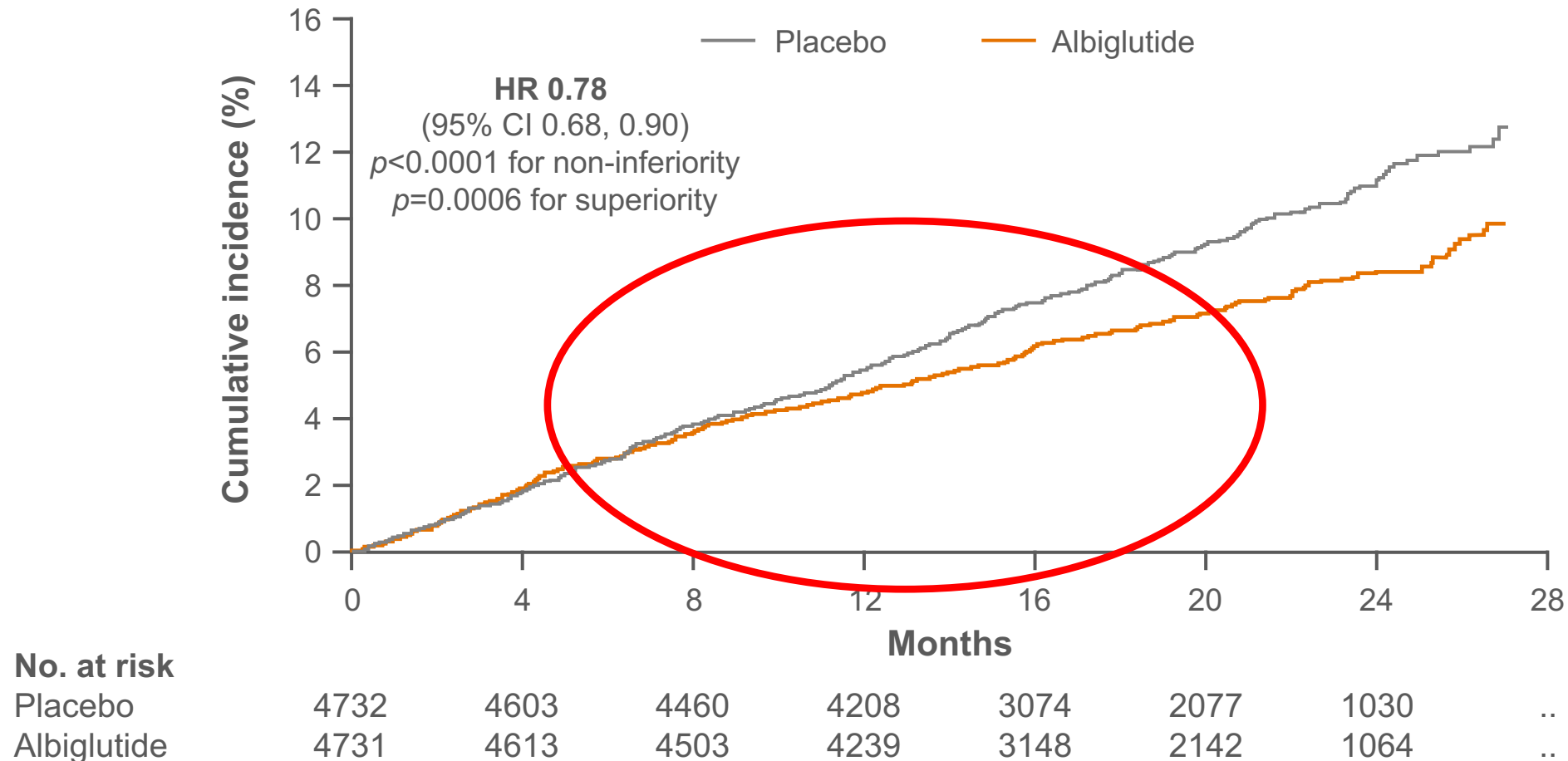
ApoE, apolipoprotein E; ApoE^{-/-}, ApoE knockout; LDLr, low-density lipoprotein receptor; LDLr^{-/-}, LDLr knockout; WD, western diet.

Rakipovski G et al. *JACC Basic Transl Sci* 2018;3:844–57.

Harmony Outcomes: Πρωτεύον τελικό σημείο

Η αλμπιγλουτίδη επέδειξε ανωτερότητα ως προς το 3P-MACE

Intention-to-treat population. 3P-MACE, 3-point major adverse cardiovascular events; MI, myocardial infarction
Hernandez AF *et al. Lancet* 2018;392:1519

CV Outcome Trials of New T2D ADD (HR[95% CI])

	EMPA-REG OUTCOME [®]	CANVAS Program	DECLARE-TIMI 58	LEADER	SUSTAIN [#]	EXSCEL	Harmony Outcomes	REWIND	PIONEER 6 ^{##}
 3p-MACE	0.86 [0.74-0.99]	0.86 [0.75-0.97]	0.93 [0.84-1.03]	0.87 [0.78-0.97]	0.74 [0.58-0.95]	0.91 [0.83-1.00]	0.78 [0.68-0.90]	0.88 [0.79-0.99]	0.79 [0.57-1.11]
 Non Fatal MI	0.87 [0.70-1.09]	0.85 [0.69-1.05]	0.89 [0.77-1.01]	0.88 [0.75-1.03]	0.74 [0.51-1.08]	0.95 [0.84-1.09]	0.75* [0.61-0.90]	0.96 [0.79-1.16]	1.18 [0.73- 1.90]
 Non Fatal Stroke	1.24 [0.92-1.67]	0.90 [0.71-1.15]	1.01 [0.84-1.21]	0.89 [0.72-1.11]	0.61 [0.38-0.99]	0.86 [0.70-1.07]	0.86** [0.66-1.14]	0.76 [0.61-0.95]	0.74 [0.35-1.57]
 CV Death	0.62 [0.49-0.77]	0.87 [0.72-1.06]	0.98 [0.82-1.17]	0.78 [0.66-0.93]	0.98 [0.65-1.48]	0.88 [0.76-1.02]	0.93 [0.73-1.19]	0.91 [0.78-1.06]	0.49 [0.27-0.92]
 All Cause Mortality	0.68 [0.57-0.82]	0.87 [0.74-1.01]	0.93 [0.82-1.04]	0.85 [0.74-0.97]	1.05 [0.74-1.50]	0.86 [0.77-0.97]	0.95 [0.79-1.16]	0.90 [0.80-1.01]	0.51 [0.31-0.84]
 Hospitalization for Heart Failure	0.65 [0.50-0.85]	0.67 [0.52-0.87]	0.73 [0.61-0.88]	0.87 [0.73-1.05]	1.11 [0.77-1.61]	0.94 [0.78-1.13]	0.85† [0.70-1.04]	0.93 [0.77-1.12]	0.86 [0.48-1.55]
 Nephropathy	0.61 [0.53-0.70]	0.60 [0.47-0.77]	0.76 [0.67-0.87]	0.78 [0.67-0.92]	0.64 [0.46, 0.88]	---	---	0.85 [0.77-0.93]	---

Direct comparison of trials should be interpreted with caution due to differences in study design, populations and methodology

[#] SUSTAIN 6: Non-Inferiority Trial. Testing for superiority was not pre-specified.

^{##} PIONEER 6: Non-Inferiority Trial.

* Fatal or non-fatal myocardial infarction

** Fatal or non-fatal stroke

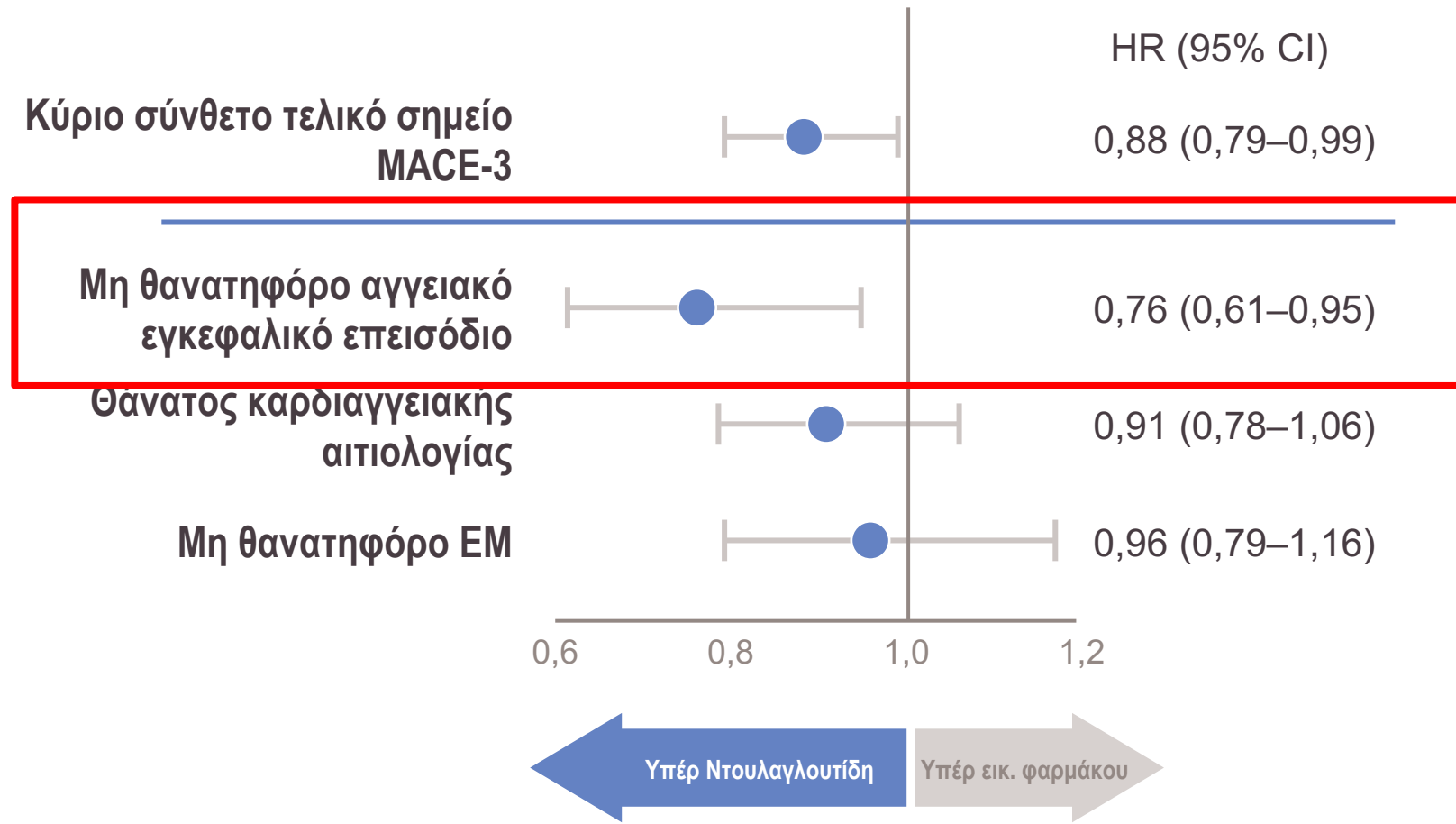
† Composite of Death from Cardiovascular causes or hospital admission for heart failure

Statistically significant

NOT Statistically significant

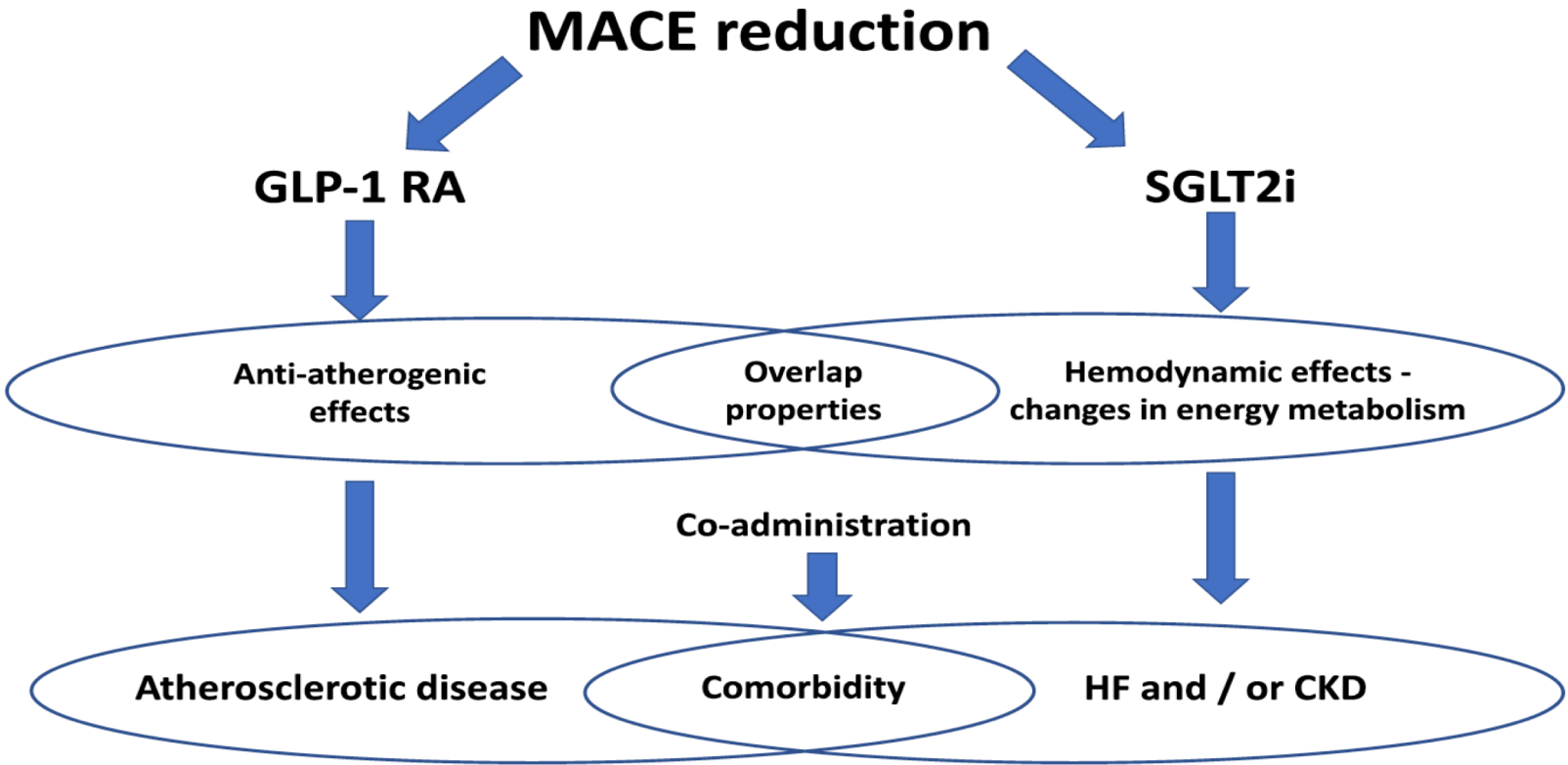
NOT Statistically tested for Superiority

REWIND

A Horse, a Jockey, and a Therapeutic Dilemma: Choosing the Best Option for a Patient with Diabetes and Coronary Artery Disease

Theocharis Koufakis ¹, Evangelos N Liberopoulos ², Kalliopi Kotsa ³

SGLT2i ή GLP-1 RA ?

Ποιος διάσημος θα ήταν οι SGLT2i;

Ποιος διάσημος θα ήταν οι GLP-1 RA;

Tirzepatide

Αγωνισμός Υποδοχέων GLP-1

Κεντρικό Νευρικό Σύστημα

- ↑ Κορεσμός
- ↓ Πρόσληψη Τροφής
- ↑ Ναυτία
- ↓ Σωματικό Βάρος

Πάγκρεας

- ↑ Ινσουλίνη
- ↓ Γλυκαγόνη

Στόμαχος

- ↓ Γαστρική Κένωση

Συστηματικές επιδράσεις

- ↓ Υπεργλυκαιμία

Ήπαρ

- ↑ Ευαισθησία στην Ινσουλίνη
- ↓ Ηπατική Παραγωγή Γλυκόζης
- ↓ Έκτοπη Συσσώρευση Λιπιδίων

● Αγωνισμός Υποδοχέων GLP-1

● Αγωνισμός Υποδοχέων GIP

● Έμμεση Δράση

Κεντρικό Νευρικό Σύστημα

Αγωνισμός Υποδοχέων GIP

Κεντρικό Νευρικό Σύστημα

- ↓ Πρόσληψη τροφής
- ↓ Ναυτία
- ↓ Σωματικό βάρος

Πάγκρεας

- ↑ Ινσουλίνη
- ↑ Γλυκαγόνη

Υποδόριος Λευκός Λιπώδης Ιστός

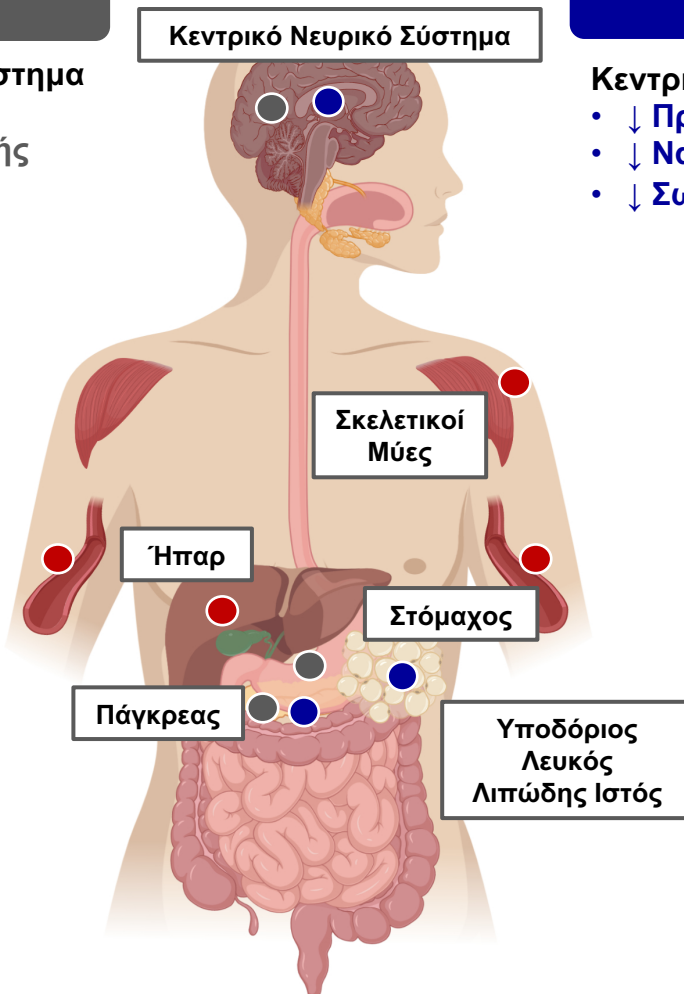
- ↑ Ευαισθησία στην Ινσουλίνη
- ↑ Ικανότητα Ρύθμισης Λιπιδίων
- ↑ Αιματική Ροή
- ↑ Χωρητικότητα
- ↓ Προφλεγμονώδης Διήθηση Ανοσοκυττάρων

Συστηματικές επιδράσεις

- ↓ Υπεργλυκαιμία, Τριγλυκερίδια από Διατροφικές Πηγές

Σκελετικοί Μύες

- ↑ Ευαισθησία στην Ινσουλίνη
- ↑ Μεταβολική Ευελιξία
- ↓ Έκτοπη Συσσώρευση Λιπιδίων

ORIGINAL ARTICLE

Cardiovascular Outcomes with Tirzepatide versus Dulaglutide in Type 2 Diabetes

Authors: Stephen J. Nicholls, M.B., B.S., Ph.D., Imre Pavo, M.D., Deepak L. Bhatt, M.D., M.P.H., John B. Buse, M.D., Ph.D., Stefano Del Prato, M.D., Steven E. Kahn, M.B., Ch.B., A. Michael Lincoff, M.D., [+20](#), for the SURPASS-CVOT Investigators* [Author Info & Affiliations](#)

Published December 17, 2025 | N Engl J Med 2025;393:2409-2420 | DOI: 10.1056/NEJMoa2505928

VOL. 393 NO. 24 | Copyright © 2025

Συμπεράσματα

- **Μετφορμίνη:** πιθανά ωφέλιμη ή τουλάχιστον ασφαλής
- Έλλειψη δεδομένων από μεγάλες RCTs
- **SUs:** Μεγάλη ετερογένεια
- Πρόβλημα η υπογλυκαιμία
- Καλό είναι να αποφεύγονται σε high risk
- **TZDs:** Πιο ωφέλιμη vs Rosi επιβλαβής;
- Προσοχή στην ΚΑ
- **Ινσουλίνη:** ουδέτερη
- Προσοχή σε ΚΑ και υπογλυκαιμία

Take home messages

- Η προστασία από τις καρδιαγγειακές επιπλοκές έχει κεντρικό ρόλο στο νέο μοντέλο διαχείρισης της νόσου
- Τα GLP-1 ανάλογα αποτελούν την πρώτη θεραπευτική επιλογή σε ασθενείς με ΑΕΕ-ΣΝ
- Οι SGLT2i χορηγούνται σαν 2^η επιλογή ή συγχορηγούνται σε περίπτωση συννοσηροτήτων (πχ ΚΑ, ΧΝΝ)

Sodium–Glucose Co–transporter 2 Inhibitors Versus Metformin as the First–Line Treatment for Type 2 Diabetes: Is It Time for a Revolution?

[Theocharis Koufakis](#)¹, [Athanasia Papazafiropoulou](#)², [Konstantinos Makrilakis](#)³, [Kalliopi Kotsa](#)⁴

Affiliations + expand

PMID: 34476668 DOI: [10.1007/s10557-021-07249-0](#)

Γιατί να χρησιμοποιήσω φάρμακα:

- Χωρίς καρδιονεφρικά οφέλη
- Με μεγάλο κίνδυνο υπογλυκαιμίας
- Με αρνητική ή ουδέτερη επίδραση στο βάρος

Factors Associated with GLP-1 Receptor Agonist Use in Patients with Type 2 Diabetes and Established Atherosclerotic Cardiovascular Disease: A Retrospective Propensity-Score Matched Analysis

Georgios Vournas^{1 2}, Leonidas Mourgos², Michael Doumas³, Evangelos N Liberopoulos⁴, Kalliopi Kotsa⁵, Theocharis Koufakis³

24.3%

Χρήση GLP-1RA

Μόνο 49/202 ασθενείς
ελάμβαναν GLP-1RA

71.9

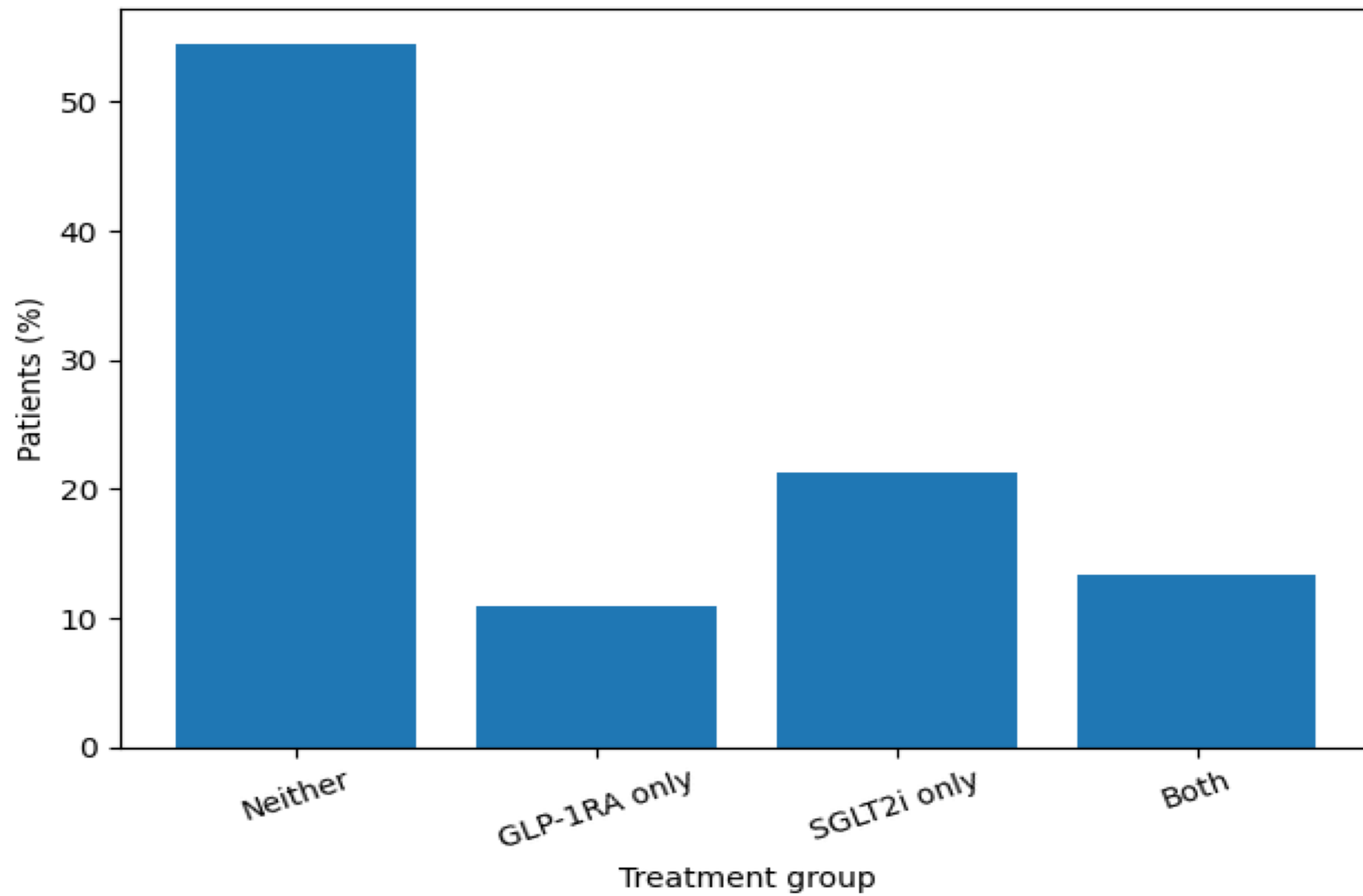
Μέση ηλικία χρηστών

έναντι 77.8 ετών μη χρηστών
(p < 0.001)

69.4%

Ινσουλίνη σε χρήστες

έναντι 25.5% στους μη
χρήστες (p < 0.001)

Σας ευχαριστώ

thkoyfak@auth.gr

ARISTOTLE
UNIVERSITY OF
THESSALONIKI